97

HISTORISCH JAARBOEK

G.J. Davidse
Van 't Hof via Sahara naar Broekpolderbos

Jan van Hees
Zeer kranig

Kronieken 1946/1996

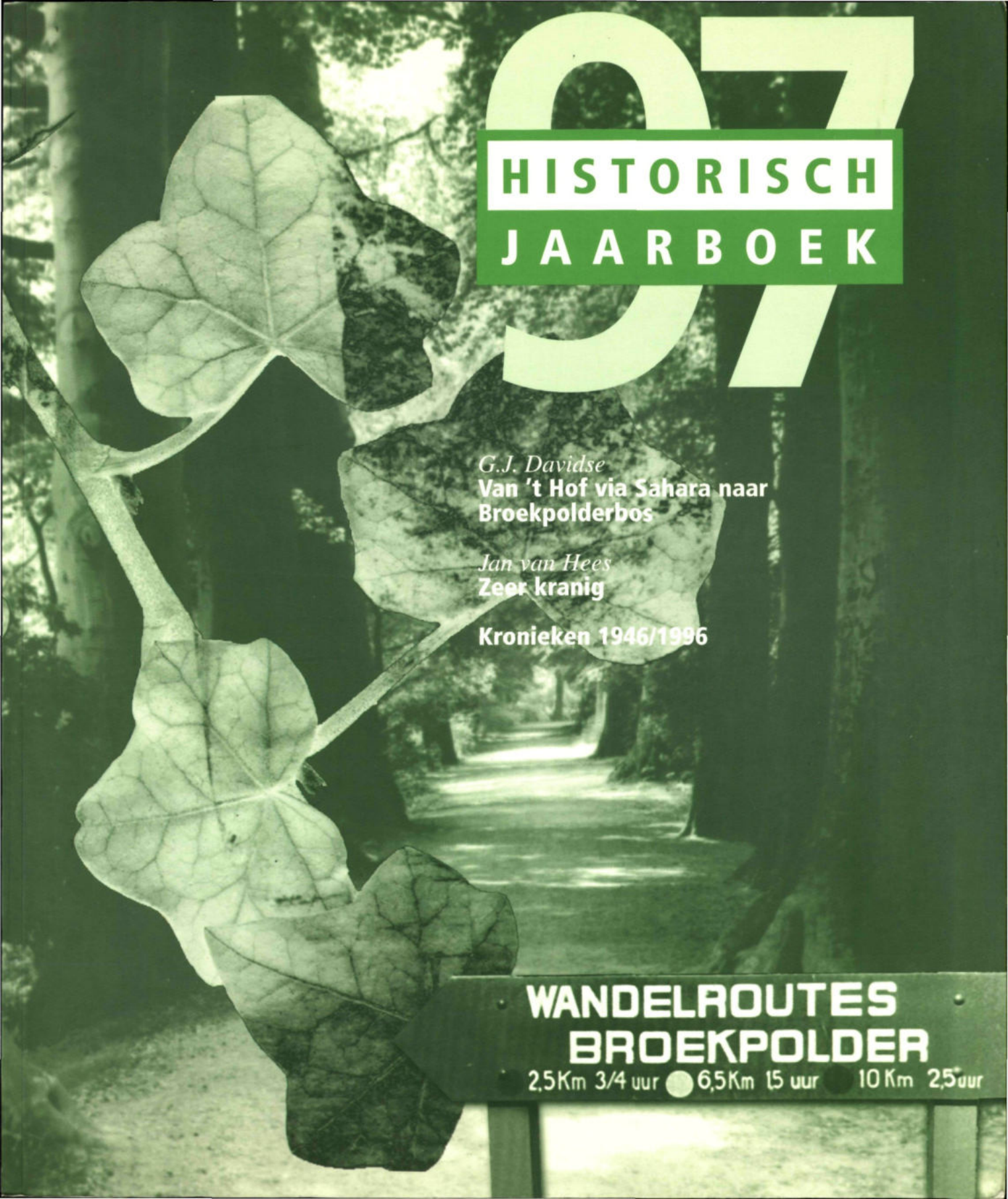

Historisch Jaarboek Vlaardingen 1997

Afbeelding voorzijde:
De Hogelaan, wandelroutes in de Broekpolder en een takje klimop: samengevoegd tot één geheel d.m.v. een electronische fotomontage.
Foto's: G.J. Davidse, montage: drukkerij Stout.

Afbeelding achterzijde: Koos van der Knoop (collectie Jan van Hees)

Historisch Jaarboek Vlaardingen 1997

een produktie van de
Historische Vereniging Vlaardingen

met medewerking van het
Stadsarchief Vlaardingen

eenentwintigste jaargang

Prepress en druk:
Drukkerij Stout, Vlaardingen

Cip-gegevens Koninklijke Bibliotheek, Den Haag

Historisch

Historisch Jaarboek Vlaardingen/
Historische Vereniging Vlaardingen - (1977) -S-
Vlaardingen:
Historische Vereniging Vlaardingen
ISSN 0169-3964
Verschijnt jaarlijks
Eenentwintigste jaargang. 1997 / met medewerking van het Stadsarchief Vlaardingen. - ill.
ISBN 90-71731-17-0
SISO zhol 938.1 UDC 949.2*3130(058) NUGI 480
trefw.: Vlaardingen, geschiedenis, jaarboeken

inhoud

Pagina 8 - 41 Van 't Hof via Sahara naar Broekpolderbos
G.J. Davidse

42 - 45 Het Hof te Vlaardingen
J. Bronkhorst

46 - 63 Zeer kranig
J. van Hees

64 - 87 Kroniek van Vlaardingen 1946
M.A. Struijs

88 - 113 Kroniek van Vlaardingen 1996
M. van Papeveld-Hörst

114 - 115 Archeologische Werkgroep Helinium

116 - 117 Gemeentelijk Archeoloog

118 - 119 Historische Vereniging Vlaardingen

120 - 121 Stadsarchief

122 - 123 Streekmuseum Jan Anderson

Auteursrechten

(Voor zover bekend of voor publicatie afgestaan)

Fotoburo Willem de Bie, Rotterdam (fotograaf R. van der Kraan)	pag. 88/89, 111.
Collectie Jan Anderson	pag. 122/123.
Collectie G.J. Davidse	pag. 11, 13, 24, 31 t/m 34, 36, 37, 39, 40, 42 t/m 45.
Roel Dijkstra	pag. 88, 91, 93, 94, 100, 103t/m 106, 108, 109, 112.
Gemeente Vlaardingen, Bureau Archeologie en Monumentenzorg	pag. 116.
Archeologische Werkgroep Helinium	pag. 114.
Collectie J.van Hees	pag. 54.
Collectie Mw. K.K.van der Knoop-Bekooij	pag. 46/47, 50/51, 52, 57, 62.
Gemeente Vlaardingen, Dienst Milieu	pag. 16/17, 23, 28 t/m 31, 34 t/m 37, 39.
Randstad Fotodienst, Rijswijk	pag. 95, 103, 104, 106
Stadsarchief Vlaardingen	pag. 10 t/m 15, 17 t/m 19, 48, 53, 58, 64 t/m 87, 120/121.
Collectie J. Storm	pag. 24, 25.
Cor Vos Fotopersburo-Video Eng	pag. 101

Over onze auteurs:

Jan van Hees (1946), werkzaam bij het voortgezet onderwijs in Rotterdam, houdt zich vooral bezig met lokale geschiedenis. Hij publiceerde over Kinderarbeid in Vlaardingen (1988), Slagers (1990) en Slagersknechten (1993) in Vlaardingen en bereidt een artikel voor over Wielrennen en fietsen in Vlaardingen, waarvan 'Zeer Kranig' onderdeel uitmaakt.

G.J. Davidse werd in 1932 in Rotterdam geboren. Hij volgde de opleiding voor tuin- en landschapsarchitect aan de Hogere Opleiding Tuinarchitectuur te Boskoop. Een aantal jaren was hij werkzaam als ontwerper bij de afdeling Stadsontwikkeling te Rotterdam en vervolgens bij de afdeling Plantsoenen in Schiedam. Vanaf 1964 werkte hij bij de afdeling Plantsoenen van de gemeente Vlaardingen, waar hij in 1966 de leiding overnam van de heer D.J. van der Weyden. Vanaf 1970 tot 1993 doceerde hij tevens aan de Rijks Hogere School voor Tuin- en Landschapsinrichting in Boskoop. Voorts schreef hij enkele artikelen in vaktijdschriften o.a. over de ontwikkeling van het groen in Vlaardingen. Tevens vervulde hij diverse bestuursfuncties in organisaties op het vakgebied en op maatschappelijk terrein. In 1991 werd hij benoemd tot directeur van Gemeentewerken van Vlaardingen. Op 1 januari 1993 maakte hij gebruik van de VUT-regeling om zich aan vrijwilligerswerk en enkele hobby's te kunnen wijden.

G.J. Davidse

Van 't Hof via Sahara naar Broekpolderbos

Terugblik op 160 jaar openbaar groen in Vlaardingen

Schrijven over het groen in Vlaardingen kan bijna niet anders dan te beginnen bij de openstelling voor het publiek in 1830 van 't Hof. En bij een beschrijving van de historie van dit park.

De geschiedenis van het Oranjepark is daaraan nauw verbonden. De discussie over de aanleg van het park begint in 1917, terwijl in 1941 de uitvoering werd afgerond.

Ik ontdekte daarbij veel overeenkomst met de geschiedenis van de Broekpolder, zij het op een wat ander schaalniveau.

Het terrein ten noorden van het Hof was in eerste instantie bedoeld voor aanleg van een park en werd aangemeld als werkgelegenheidsobject, vervolgens werd zand opgebracht en puin en huisvuil gestort. Toen de mogelijkheden voor uitvoering met werkgelegenheidssubsidie niet aanwezig waren, werden plannen ontwikkeld om tot woningbouw te komen. Vervolgens is ca. 30 jaar later, ook nu weer in het kader van de werkgelegenheid, het park gerealiseerd. De lange beslissingsperiode over de aanleg en de bijzondere plaats van dit park in Vlaardingen, was voor mij reden om het Oranjepark als een apart hoofdstuk te behandelen.

De activiteiten in en nabij 't Hof en het Oranjepark vormen een onderdeel daarvan.

Het beheer van de groenvoorziening werd in de eerste jaren uitbesteed. Begin 1900 werd een gemeentelijk opzichter aangesteld. Vanaf die tijd breidt het te onderhouden groen geleidelijk uit.

Om een beeld te vormen van de ontwikkeling en de visie op aanleg en onderhoud heb ik ervoor gekozen om, na een algemene inleiding, een drietal perioden van ca 30 jaar te beschrijven.

- De wandelplaatsen en plantsoenen. (1902 - 1932)
- Groen in een groeiende stad. (1932 - 1966)
- Natuurlijk milieu en natuureducatie. (1966 - 1990)

Deze perioden vallen globaal samen met andere leiding van de afdeling plantsoenen.

Met de heer J. Storm, die van 1940 tot 1985 bij de afdeling plantsoenen heeft gewerkt, heb ik uren doorgebracht op het stadsarchief, om de jaarverslagen en correspondentiemappen van gemeentewerken van 1900 tot 1960 door te nemen. Vervolgens heb ik bij de dienst Stadswerk de jaarverslagen van 1960 tot 1990 doorgenomen en heb ik vele krantenartikelen geraadpleegd.

Bij de dienst Milieu kreeg ik, behalve enkele oude tekeningen en foto's ook nog een dagboekje van ca 1930, waarin de heer Hendriksen opgetekend heeft wat hij dagelijks deed.

Op het stadsarchief heb ik een grote bereidheid ondervonden om documenten te lichten.

Uit de periode waarin ikzelf bij de afdeling plantsoenen heb gewerkt heb ik enkele specifieke momenten en plannen summier belicht. Als de tijd de feiten gelouterd heeft zal deze periode wellicht anders beschreven worden.

Gerard Davidse.

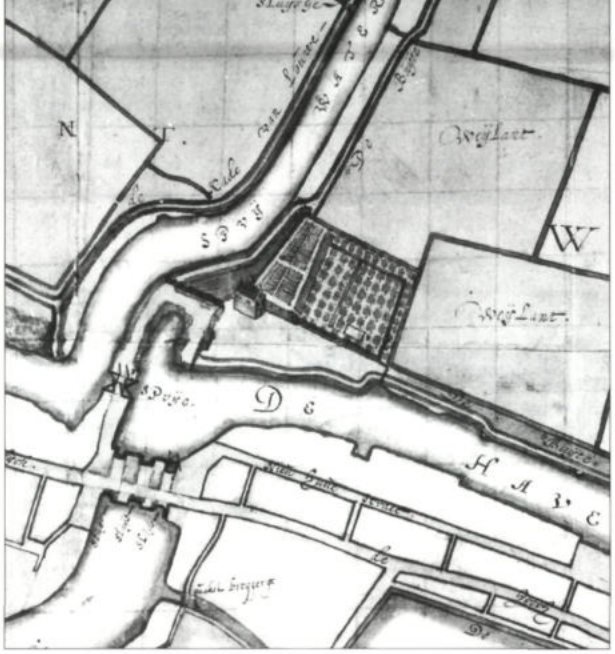

1 Detailkaart van Vlaardingen (1619) door Balthasar Floriszn van Berckenrode.

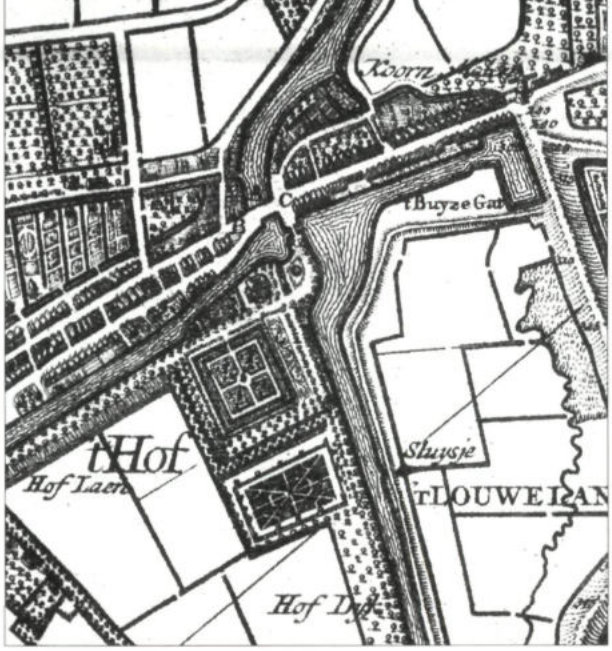

2 Detailkaart van Vlaardingen e.o. door Kruikius (1712) Duidelijk is het Hofgebouw te zien met tuinen waarin waarschijnlijk beelden en fonteinen.

't HOF.

Achter 't Hof.

Over de buitenplaats 't Hof zijn diverse publicaties verschenen[1] [2]. Ik zal mij, ten aanzien van de beschrijving beperken door de aankoop van het park door de gemeente in 1830 als begindatum te nemen.

Via de kaarten van 1619, 1712, 1722 en 1750 (1, 2, 3 en 4) is een beeld te vormen van de ontwikkeling van het groene deel. In 1701 bestond de buitenplaats uit: een woning, koetshuis, paardenstal, tuindershuis, boomgaarden en tuinen.

Het gemeentebestuur koopt het Hof en "privatiseert" het onderhoud.

Bij akte [3] van 12 maart 1830 kocht het gemeentebestuur van Vlaardingen van Mr. Diederik van Leyden Gael, wonende te Leiden, de Ambachtsheerlijkheid van Vlaardingen, Vlaardinger-Ambacht en Babberspolder.
Daartoe behoorde ook, aldus toen omschreven:
"Het van ouds genaamde Hof of de Buitenplaats, bestaande in een groot Heerenhuis, koepel, stalling en tuinmanshuis met derzelver erven, voorts lanen, paden, vijver, tuin, bosch, en boomgaard met de bepoting en beplanting daarop staande, ook met al hetgeen verder op de grond binnen de nagemelde belendingen aard of nagelvast zoude mogen zijn....."
In 1834 worden de boomgaard en de moestuin voor een periode van 6 jaar verhuurd aan de heer L. Droppert voor f. 50,- per jaar, met de verplichting tevens de tuinen te onderhouden.
Hij diende zich "stiptelijk" te gedragen naar zijn instructie als tuinder en opzichter op het Hof.
Tegenwoordig zouden we dit "privatisering" noemen.
Toen de zes jaren om waren werden de boomgaard en moestuin opnieuw voor 5 jaar verhuurd voor f. 135,- per jaar aan L. van der Spek.
Volgens artikel 7 van de "Acte van Verpachting Huur en Verhuur nr 122", moest "de huurder (zal) ten genoegen van de verhuurders met zijne eigene arbeiders en gereedschappen het Vlaardingsche Hof voornoemd in goede orde (moeten) onderhouden, de lanen schoffelen en opharken, de heggen scheren, alle de vijvers en slooten in en om hetzelve gelegen, behoorlijk zuiveren, opmaken en buiten schouw houden en voorts al het zomer en winter snoeiwerk verrigten, met dien verstande echter, dat het hakken en uitsnoeyen zoowel in de hoogte als onder aan de boomen niet zal mogen geschieden dan met overleg en

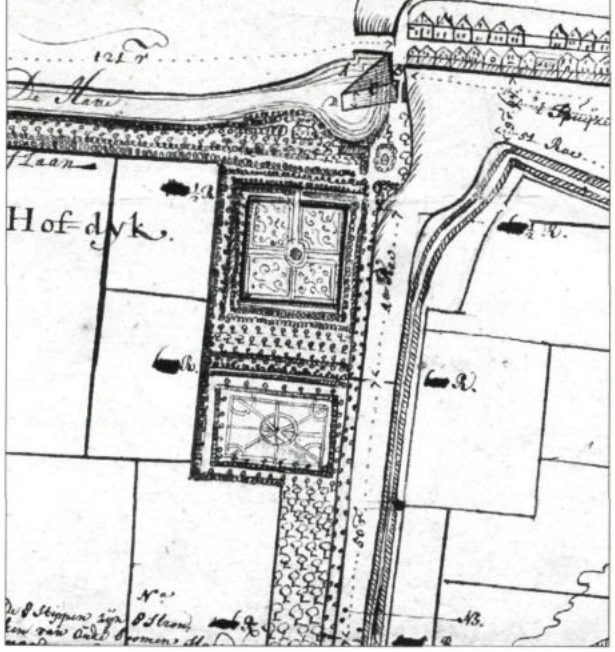

3 Detailkaart van een deel van de Grote Buitenweide (1722).

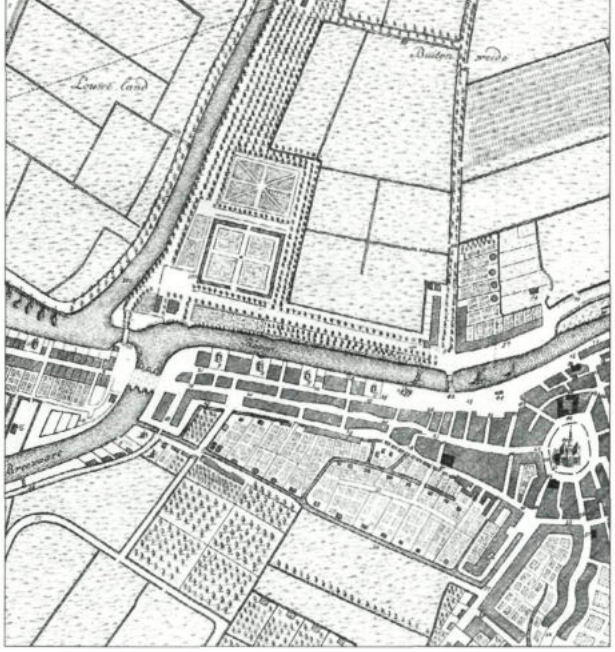

4 Detail van kaart van Spindler (ca 1750)

goedvinden van het Stedelijk Bestuur en dat het daarvan afkomende hout zal verblijven aan de stad."
Ook had hij volgens art. 9 vrije woning in het tuinmanshuis, doch hij zou dan ook de nevenstaande gebouwen ten zijnen kosten behoorlijk moeten schoonmaken en luchten.
In art. 10 werd bepaald "Hij zal des avonds tegen den tijd der heksluiting de alsdan nog op het Hof aanwezige personen waarschuwen om hetzelve te verlaten en bij onverhoopte weigering van dien de namen van de zoodanigen den volgende dag aan het Stedelijk Bestuur kenbaar maken".
Volgens art. 11 mocht hij, volgens een door verhuurders vast te stellen tarief, aan de wandelaars verversingen verschaffen "in drank of eetwaren", hetzij op het plein of in de koepel, doch nooit later dan tot "heksluitens toe, tenzij bij buitengewone gelegenheden en met schriftelijk consent van het Stedelijk Bestuur". De overige gebouwen, zoals het koetshuis, de stallen en de zolder waren ter beschikking van verhuurders.
Deze verhuring werd na afloop voor tien jaren verlengd, nu weer voor f. 50,- per jaar aan dezelfde huurder [4].
Ingaande 1 februari 1856 werden de rechten en plichten overgedragen aan B. Roodenburg te Overschie voor een periode van 10 jaar. De pachtsom was bepaald op f. 190,- p.j. In de akte [5] werd opgenomen dat verhuurders zich het recht voorbehielden om het verpachte tussentijds geheel of gedeeltelijk te verkopen of in erfpacht uit te geven, voor een ander doel te gebruiken of de huur te doen ophouden mits de huurder hiervan 6 maanden van te voren op de hoogte gesteld zou worden. Ten aanzien van de verversingen werden ook aanvullende bepalingen gemaakt, te weten : "aan de wandelaars op het Hof noch aan de schutters - die er hunne oefeninge hielden - in geen geval eenige sterke drank te verschaffen, op verbeurte van een dubbel jaar huur".
De huurovereenkomst met Roodenburg werd nog 3 keer verlengd. De laatste periode van 1873-1878 voor f. 200,- p.j. In de acten [6] werden steeds enkele wijzigingen aangebracht. Onder andere dat het Hof na zonsondergang open mocht blijven. Als de pachter het wilde sluiten kreeg hij daar geen vergoeding voor. Voorts moest de huurder gedogen dat in onverhoopte gevallen van typhus of andere ziekten, gestorven vee of indien daarvan verdacht en afgemaakt, in de moestuin werd begraven, terwijl hem daarvoor enige reductie van de huur werd toegezegd, naar evenredigheid te bepalen, van de daarvoor benodigde ruimte.
In 1884 verdiende de tuinman f.155,- en hij had vrij wonen in het Hofgebouw, plus het genot van de erbij

behorende grond. Maar het onderhoud voldeed niet meer aan de daaraan te stellen eisen.
Bij de behandeling van de begroting voor 1885 werd voorgesteld om een boswachter aan te stellen met een jaarwedde van f. 550,-, alsmede het genot van vrije woning, en aan hem uitsluitend op te dragen het onderhoud van en toezicht in het Hof. Dit voorstel werd in de Raadszitting van 29 oktober 1884 aangenomen. In de volgende Raadszitting werd de instructie van de boswachter vastgesteld, waaruit blijkt dat hij werd belast met:
- "het onderhoud van het Hof in zijn ganschen omvang"
- "met het politietoezicht aldaar"
In de raadsvergadering van december 1884 werd de heer T. Maat per 1 januari 1885 als boswachter benoemd.

Diverse uitbreidingen van en toevoegingen aan het Hof.

In de Raadszitting van 2 maart 1886 werd het volgende voorstel door B en W aan de Gemeenteraad gedaan :

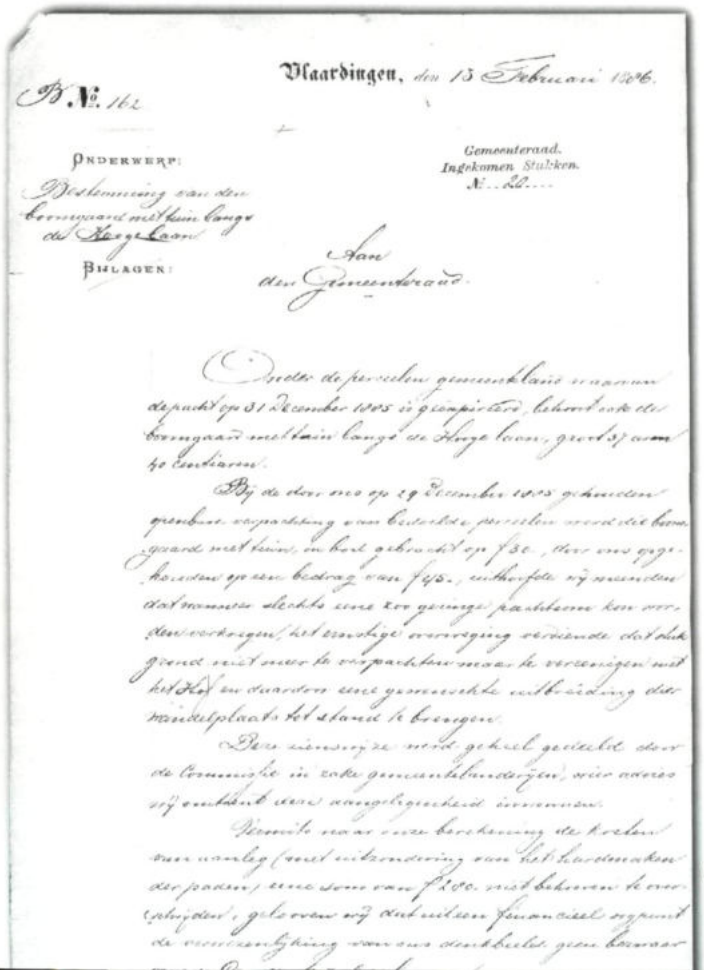

Vlaardingen, den 13 Februari 1886.

B. V. 162

ONDERWERP:
Bestemming van den boomgaard met tuin langs de Hoge Laan

BIJLAGEN:

Gemeenteraad.
Ingekomen Stukken.
N°. 22.

Aan
den Gemeenteraad.

Het voorstel betreft het smalle gedeelte tussen Hogelaan en v.m. ziekenhuisterrein.
Op nog bij de dienst Milieu aanwezige oude schets staat aangegeven dat op de drie middenvakken (zie plattegrond van 1890 ill. 6) achtereenvolgens a) gekleurde eiken, b) diverse bomen en c) hulsten geplant zouden worden en op de resterende delen gewoon hakhout.
De kosten werden geraamd op totaal f. 530,-. Te weten 280,- voor de beplantingen a, b en c en f. 250,- voor het hakhout. Daarbij werd ervan uitgegaan dat de aanwezige vruchtbomen voor de waarde daarvan gerooid zouden worden.

In 1901 werd besloten om de moestuin , die binnen de vijver lag, ook tot plantsoen in te richten. De moestuin was omsloten door een beukenhaag, die langs de binnenoever van de vijver stond.
De uitbreiding van de werkzaamheden was voor de Raad in 1902 aanleiding om een opzichter over de plantsoenen aan te stellen. Een der eerste werkzaamheden van opzichter F.J. Hendriksen was de aanleg van moestuin tot park. Vervolgens werd in de Raadszitting van 18 maart 1904

^ 6 Deel van de plattegrond van de gemeente Vlaardingen dd.1890 van H.J.Rover.

< 5 Voorstel aan de gemeenteraad dd. 13 februari 1886 voor de bestemming van de boomgaard met tuin langs de Hoogelaan.

besloten tot de bouw van een rustieke brug over de vijver van het park naar dit nieuwe gedeelte (7). De brug wordt ook thans nog met moeite in stand gehouden en veelvuldig gefotografeerd met bruidsparen.

7 Rustieke brug anno 1996.

Enige jaren later werden de toegangen naar het park verbeterd. Deze bestonden uit een bruggetje aan de Hoflaan en een aan de Hofsingel tegenover de Callenburgstraat; toen deze bruggetjes vernieuwd moesten worden, werden ze vervangen door dammen met duikers daarin.
Bij de behandeling van de begroting voor 1905 werd B en W verzocht maatregelen te nemen tot verlichting van het Hof. Door de directeur van de Gasfabriek werd een plan van aanleg met kostenberekening ingediend. B en W hadden ernstige bezwaren tegen het plan en bij de behandeling van de begroting voor 1906 werd het plan door de Raad verworpen.

Versierende elementen.

Op 20 juli 1916 werd door steenhouwer J. de Vries een granieten tafel ter plaatsing in het Hof aangeboden. Deze werd achter de vijver in het Hof geplaatst. In de winter van 1928-1929 zijn op de tafel een viertal opschriften gebeiteld, terwijl in het midden een zonnewijzer werd geplaatst. De opschriften luiden:
-Het Hof was de buitenplaats der Ambachtsheeren van Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht 1611-1830.
-Het Heerenhuis stond ter plaatse van de Gasfabriek.
-De moestuin lag binnen de vijver.
-De Gemeente Vlaardingen kocht in 1830 de Ambachtsheerlijkheid van Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht.

Het voetstuk werd in de loop der jaren vernield en de zonnewijzer is weggehaald.
De granieten tafel is in 1966 weer teruggeplaatst langs de Hoflaan (8).

8 Gedenksteen aan de Hoflaan, opname 1996.

9 Bloemmozaïek met perkplanten ter ere van de 50e verjaardag van koningin Wilhelmina.

In 1930 werd aandacht besteed aan de vijftigste verjaardag van koningin Wilhelmina en het feit dat 't Hof 100 jaar eigendom van de gemeente was.
In totaal werden in dat jaar 35000 stuks eenjarige planten verwerkt o.a. in twee prachtige mozaïekperken in de Hoftuin (9).
Het perk ter ere van 100 jaar gemeentelijk eigendom van 't Hof omvatte de drie familiewapens van de familie Van Leyden Gael, omgeven door de lijfspreuk "Nec Timide-Nec Tumide" of wel "Noch beschroomd - Noch opgeblazen" 1830 - 12 maart 1930.

VAN SAHARA TOT ORANJEPARK.

Eerste plannen voor de aanleg van een park

Voor het gebied omsloten door Hogelaan, Julianasingel, Schiedamsedijk en Van Linden van den Heuvellweg zijn in februari 1918 door de directeur van gemeentewerken aan het college van Burgemeester en Wethouders een tweetal plannen voor de aanleg van een park ingediend. Bij de behandeling in de gemeenteraad op 8 maart 1918 wordt aangedrongen op een spoedige uitvoering. Het verzoek uit de raad om voor het ontwerp eerst een prijsvraag uit te schrijven, wordt ontraden teneinde op korte termijn het project met werklozen te kunnen starten. Voorts is het gemeentebestuur van mening dat er voldoende deskundigheid bij de gemeentelijke diensten aanwezig is om tot een fraaie aanleg te komen en dat bij ieder plan er wel kritische commentaren gegeven kunnen worden.
Op het goedgekeurde plan (10) is de belijning van de vijverpartijen zoals deze nu nog bestaat, goed te herkennen.

Vervolgens is in de archieven een uitgebreide correspondentie te vinden over de aanschaf van het benodigde ophoogzand, wat uiteindelijk in het kader van de werkverschaffing van schuiten vanaf de Oude Haven naar het terrein is gebracht. Het park komt er niet. Waarschijnlijk omdat de kosten van aanleg en onderhoud te hoog zijn.De grote hoeveelheid zand die inmiddels is aangevoerd maken dat het terrein vanaf die tijd bekend staat als de "Sahara".

In 1919 wordt voor de dienst gemeentewerken "commercieel beheer" ingevoerd. Vanaf die tijd moet het dienaangaande als een bedrijf gaan werken. Wellicht was dat de reden om voor het betreffende terrein een plan te ontwikkelen voor de aanleg van een park met daarin 15 villa's op erfpachtgrond. Uit de opbrengst van de erfpacht moest de aanleg en het onderhoud van het park worden gefinancierd. De meerderheid van de gemeenteraad ging niet akkoord met het plan en de opdracht werd gegeven om een nieuw ontwerp te maken. Ondertussen werden wel paden aangelegd met koolas van de gasfabriek en puin van gemeentewerken. De grotere gaten werden gevuld met huisvuil. Voor het storten van 675 m³ werd f. 337.50 betaald aan het bedrijf gemeentewerken, waartoe ook het grondbedrijf behoorde.

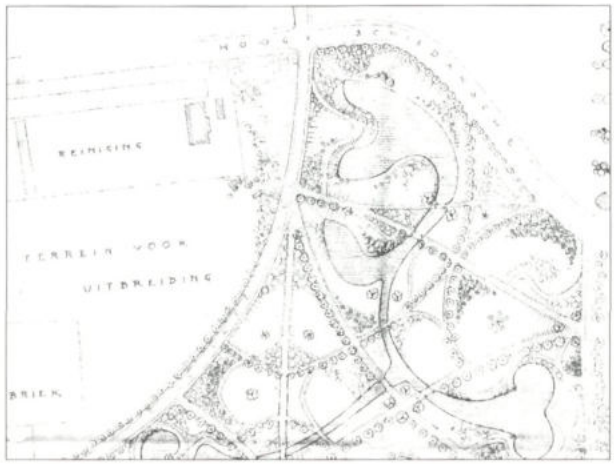

10 Eerste ontwerp voor het gebied omsloten door Hogelaan, Julianasingel, Schiedamsedijk en Van Linden van den Heuvellweg dd. 1918.

Plan Maarleveld.

Op 9 februari 1925 wordt door het bouwkundig bureau A. Maarleveld Azn te Vlaardingen een plan ingediend tot het uitgeven van grond in erfpacht. Hij geeft als reden op dat hij ervan uitgaat dat de gemeente financieel niet krachtig genoeg is om een park, dat bijna drie keer zo groot is als het Hof, te kunnen onderhouden.

11. Plan bureau A. Maarleveld Azn.

In het plan (11) is gebruik gemaakt van de reeds aanwezige waterpartijen. Ongeveer 25000 m² (een derde deel) zou bebouwd worden. Een groot stuk was gereserveerd voor muziek- en zanguitvoeringen, met de dijk als amphitheater voor het publiek.
Het plan wordt voor advies naar de directeur van gemeentewerken gestuurd. Hij schrijft op 30 april 1925 dat het een goede gedachte is om aanhangig te maken wat in de toekomst met het terrein moet gebeuren. Tot dan werd het gebruikt als speelterrein en in de wintermaanden van oktober tot april door de dienst gemeentereiniging als stortplaats voor huisvuil. Hij wijst nog eens op de oorspronkelijke bestemming tot park en het eerder door gemeentewerken ingediende villaparkplan. Het plan Maarleveld gaat uit van de bouw van 102 woningen, waarbij voorgesteld wordt om de aanleg en het onderhoud van de voortuinen onder toezicht van de gemeente verplicht te stellen. Het storten van vuil zou moeten worden beëindigd en het terrein waar reeds gestort is zou met hoge kosten geschikt gemaakt moeten worden voor aanleg van beplantingen.

Plan Snijders en v/d Vlis

In 1926 wordt door het architectenbureau Snijders en v/d Vlis een plan ingediend. Dit houdt geen rekening met de reeds aangelegde vijverpartijen. Uit ingezonden stukken in de Nieuwe Vlaardingsche Courant van 10 en 22 oktober 1926 blijkt dat men spoedige besluitvorming gewenst acht, omdat de nog in de gemeente uit te geven gronden in erfpacht vrijwel allemaal bestemd zijn en veel Vlaardingers een huis gaan kopen in Vlaardinger-Ambacht. Anderzijds wordt er gepleit voor de aanleg van een park ter plaatse i.v.m. de vele bebouwing die in het oostelijk stadsdeel is gerealiseerd. Uitbreiding voor woningbouw naar het westen zou meer voor de hand liggen.

Dat de jeugd veelvuldig gebruik blijft maken van de "Sahara" blijkt o.a uit het feit dat in 1927 door de goede zorgen van het gemeentelijk waterleidingbedrijf een drinkwatervoorziening aan de v. Linden v/d Heuvellweg is aangebracht. En op 10 augustus 1928 schrijft de NVC onder de titel Vakantie Sahara: "De jeugd brengt, gekleed en ongekleed in zand, gras en water spelend een heerlijke lange dag door in de Sahara. Nette kinderen hebben een kookstel en bakken poffertjes en vagebondjes hebben best ingerichte tentjes van kleden."
Het stukje eindigt met: "hoe zalig is het als de jongenskiel nog om de schouders glijdt."
In een ingezonden stuk in de NVC van 27 juni 1930 wordt gepleit voor de aanstelling van een bewaker, die een oogje zou moeten houden op de Sahara om ongure elementen te weren en vernielingen in het Hof te voorkomen.
In dezelfde krant blijkt dat de "Sahara" ook tot een lyrische ontboezeming aanleiding geeft. (12)

12 NVC dd. 27 juni 1930.

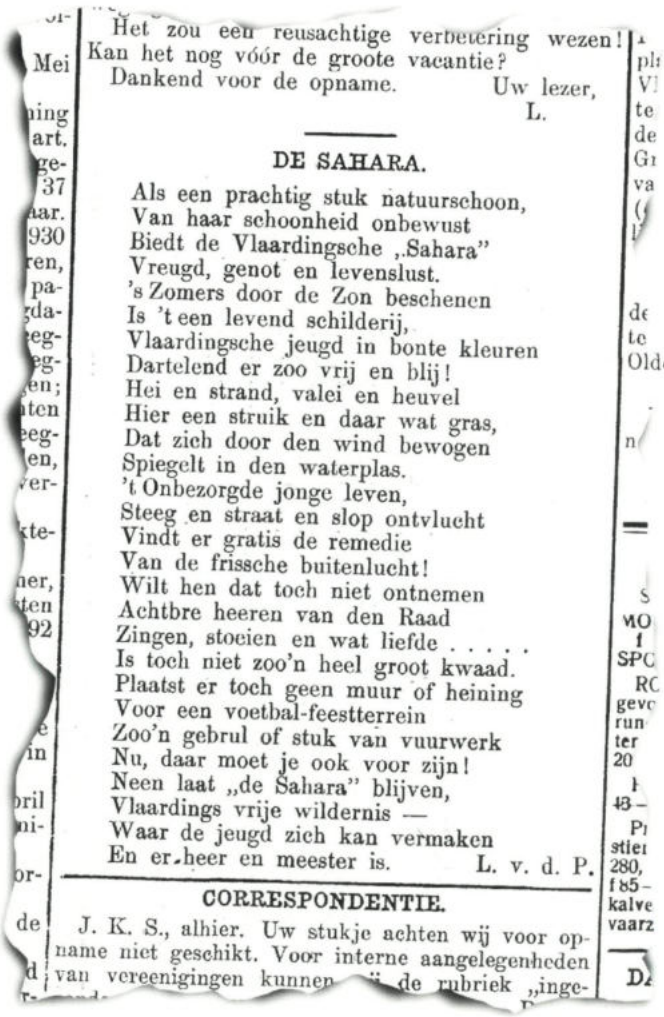

Het zou een reusachtige verbetering wezen!
Kan het nog vóór de groote vacantie?
Dankend voor de opname. Uw lezer,
L.

DE SAHARA.

Als een prachtig stuk natuurschoon,
Van haar schoonheid onbewust
Biedt de Vlaardingsche „Sahara"
Vreugd, genot en levenslust.
's Zomers door de Zon beschenen
Is 't een levend schilderij,
Vlaardingsche jeugd in bonte kleuren
Dartelend er zoo vrij en blij!
Hei en strand, valei en heuvel
Hier een struik en daar wat gras,
Dat zich door den wind bewogen
Spiegelt in den waterplas.
't Onbezorgde jonge leven,
Steeg en straat en slop ontvlucht
Vindt er gratis de remedie
Van de frissche buitenlucht!
Wilt hen dat toch niet ontnemen
Achtbre heeren van den Raad
Zingen, stoeien en wat liefde . . . . .
Is toch niet zoo'n heel groot kwaad.
Plaatst er toch geen muur of heining
Voor een voetbal-feestterrein
Zoo'n gebrul of stuk van vuurwerk
Nu, daar moet je ook voor zijn!
Neen laat „de Sahara" blijven,
Vlaardings vrije wildernis —
Waar de jeugd zich kan vermaken
En er heer en meester is. L. v. d. P.

CORRESPONDENTIE.

J. K. S., alhier. Uw stukje achten wij voor opname niet geschikt. Voor interne aangelegenheden van vereenigingen kunnen [illegible] de rubriek „inge-

Andere plannen

Op 17 juni 1931 schrijft de heer Jonker van het Havenbedrijf Vlaardingen Oost N.V. aan de gemeenteraad dat hij vele verzoeken binnen zijn bedrijf krijgt om in Vlaardinger-Ambacht een huis te mogen kopen en dat hij, om een drietal redenen, vindt dat de "Sahara" als bouwterrein dient te worden uitgegeven :

1e. Werklozen kunnen het terrein bouwrijp maken.

2e Verschillende bouwers vragen grond om te kunnen bouwen.

3e. Verschillende personen, die als belastingbetaler node gemist kunnen worden, blijven dan behouden voor Vlaardingen.

Hij pleit voor een lage erfpacht. Het rendabel uitgeven zal niet mogelijk zijn, maar nog langer wachten met plannen die nooit realiseerbaar zijn, is erger.

De raadscommissie voor gemeentewerken etc. vindt het niet verantwoord om kort voor het aantreden van een nieuwe raad, met gevolg wijziging van de commissie, over het onderwerp te adviseren, maar zegt wel dat ze ertegen zou zijn om, zoals de heer Jonker wil, het gehele terrein te bebouwen.

Op 25 augustus 1931 krijgt de directeur van gemeentewerken opdracht een schetsplan te vervaardigen waarop de Julianasingel is doorgetrokken.

Een jaar later wordt in de commissie gesteld dat niet moet worden overgegaan tot bebouwing van de westzijde van de Julianasingel, in verband met kosten en omdat het afbreuk zou doen aan de omgeving o.a. betreffende het uitzicht vanaf de dijk.

Plan gemeentewerken

In 1932 wordt aan de directeur van gemeentewerken verzocht twee kostenvergelijkingen te maken voor de "Sahara":

1e. een plan met woningbouw dat vergelijkbaar is met de bouwplannen van Vlaardinger-Ambacht.

2e. een parkplan met struikgewas, speelterrein en wandelplaatsen.

Het eerste plan wordt vakkundig ontraden om de navolgende redenen:

a. In het plan zijn waterpartijen noodzakelijk voor een goede waterhuishouding.

b. Door de aanwezigheid van de gemeentelijke reinigingsdienst en de energiebedrijven, o.a. de gashouders, is dit terrein minder geschikt als woonlocatie.

c. De erfpachtopbrengst zal gering zijn en in de concurrentie met Vlaardinger-Ambacht is dit terrein in het nadeel.

Met overtuiging wordt geadviseerd om een behoorlijk ontspanningsterrein voor de jeugd aan te leggen, mede door de grote uitbreidingen uit het verleden in het oostelijk stadsdeel. De aanlegkosten worden geraamd op f. 170.000,- en het onderhoud op f. 4000,- per jaar.

De ideale bestemming zal in totaal per jaar slechts f. 12.300,- meer kosten dan het plan met bebouwing.

Vervolgens wordt in 1933 de directeur van gemeentewerken uitgenodigd om een plan te vervaardigen met speelterreinen en beplanting die weinig onderhoud vergt. Er wordt daarbij tevens verwezen naar het reeds in 1918 genomen raadsbesluit om het onderhavige gebied als park te bestemmen.

Definitieve plan.

Op 18 oktober 1933 wordt een plan ingediend met daarin 4 speelweiden en een forse uitbreiding van de wandelpaden teneinde het overbelaste Hof te kunnen ontzien. In het plan zijn doorzichten ontworpen naar markante punten zoals de torens en een mooie villa aan de Julianasingel en camouflerende beplantingen rondom de terreinen van de reiniging en de gashouders. De bestaande waterpartijen zijn behouden, maar zullen opgeschoond moeten worden.Het plantmateriaal kan grotendeels betrokken worden van de gemeentekwekerij. De directeur van gemeentewerken stelt dat het jaarlijkse onderhoud, ondanks een eenvoudige aanleg, niet gering geacht moet worden en hij vraagt zich af of het gewenst is om een vrij belangrijk bedrag te besteden aan de aanleg van een terrein voor doeleinden zonder economisch nut. Geadviseerd wordt e.e.a. als werkgelegenheidsobject te realiseren. De kosten van aanleg werden begroot op f. 115.000,- Het onderhoud op f. 5500,- per jaar.

Op 11 mei 1934 wordt het definitieve plan vastgesteld in de gemeenteraad. Op 2 september 1935 wordt begonnen met de uitvoering. In 1941 wordt het laatste gedeelte bij de Julianasingel onder handen genomen. Door 12 tewerkgestelden wordt de vijver groter gemaakt en uitgediept. Bovendien wordt een flink speelveld aangelegd en komen de wandelpaden vanaf de Julianasingel in gebruik.
De beplanting die wordt aangebracht bestaat uit wijkers en blijvers. Er zijn inmiddels veel populieren en wilgen (wijkers) gekapt en de blijvers zoals o.a linden en beuken hebben de taak overgenomen. Er resteren nog steeds enkele populieren en deze zijn zeer beeldbepalend. Ook het "berkenlaantje" waarbij vele jonge berkjes zoals in een bos dicht bij elkaar geplant zijn, heeft jarenlang een zeer karakteristiek beeld verschaft.
In grote trekken is de oorspronkelijke aanleg nog zeer herkenbaar aanwezig. (13)

13 Het Oranjepark omstreeks 1985

ACTIVITEITEN IN EN ROND 'T HOF EN ORANJEPARK.

De openstelling van 't Hof voor het publiek in 1830 moet, zeker in die tijd, van grote betekenis zijn geweest. Dicht bij het centrum van de stad een park van ca 4 ha met een waardevol oud bomenbestand, fraaie bloemperken, kort gemaaide gazons en goed onderhouden paden. Leuk om in te wandelen maar ook om er gezien te worden.

Feestterrein het Flardinghaveld

Al vlug ontstond de behoefte aan een feestterrein nabij het centrum. Dat bleek bij de herdenking van de overwinning bij Waterloo op 15 juni 1865. Men huurde een stuk weiland naast de Hoflaan om de vele deelnemers aan de optocht op te kunnen stellen.

Later werd het bekende "Flardinghaveld" (een terrein aan de Hofsingel) in gebruik genomen. Startpunt voor vele optochten en festiviteiten.
De in het park opgestelde muziektent voorzag ook in een behoefte, gezien de vele opvoeringen die in de loop der jaren werden gegeven. (14)

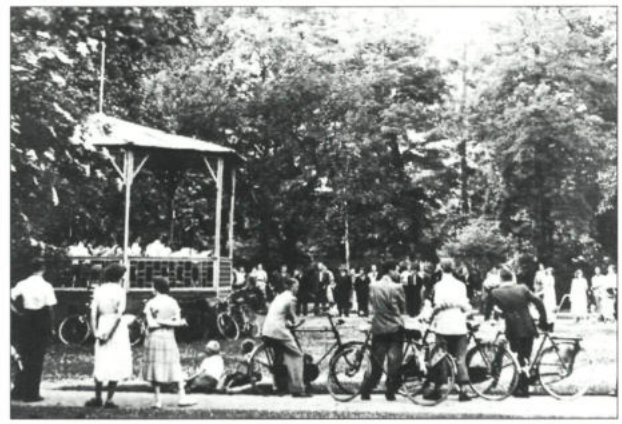

14 Volop publiek bij de muziektent.

Het park gaf aanleiding tot lyrische ontboezemingen. Dit blijkt uit het gedicht dat de heer J. Bronkhorst in 1903 schreef ter herinnering aan zijn 44-jarig verblijf in Vlaardingen.
Het beschrijft in 52 coupletten onder andere de seizoenen, maar er staat ook in te lezen dat beukenootjes gezocht werden op de Hogelaan. (Het gehele gedicht is opgenomen in dit jaarboek)
Op het Flardinghaveld werden regelmatig evenementen georganiseerd. Als voorbeeld wil ik noemen o.a. een ringstekerij in 1906 ter ere van koninginnedag (15).

15 Ringstekerij op het Flardinghaveld.

Tijdens het geboortefeest van prinses Juliana was het terrein versierd met lampions en werd er een concert gegeven. Een grote verrassing werd aangekondigd en de spanning onder het publiek nam toe toen verschillende muziekkorpsen het terrein opkwamen. Om half negen marcheerden deze af, gevolgd door een grote, joelende en hossende menigte. Na terugkomst op het veld prijkte dit in avondfeestdos. De lampions waren aangestoken en in een grote illuminatie van vetglazen stond "Leve Prinses Juliana". Om half elf werd het feest besloten met vuurwerk.

Tot 1916 werd een groot deel van de zandvlakte, ten noorden van de Hoogelaan (de Sahara) in de wintermaanden benut als ijsbaan.

Op 26 november 1920 meldt de Nieuwe Vlaardingsche Courant dat dank zij de goede zorgen van het bestuur van de Vlaardingsche IJsclub, die haar bemoeienissen ook over de jeugd uitstrekte, tal van kinderen een prettige middag hadden op de waterpartij van het in aanleg zijnde gedeelte van het Hof. De ijsclub werd geprezen om haar initiatief en het goede toezicht dat aanwezig was om te voorkomen dat "de sterken over de zwakken heerschten"

Ter ere van het zilveren regeringsjubileum in 1923 werd op 4 september o.a. een zanguitvoering op de Hogelaan achter het Hof gegeven. Onder begeleiding van "Sursum Corda" en onder leiding van de heer M. Groeneveld werkten zeven koren samen.

Bij het koninklijk bezoek op 19 september werd om 16.00 uur een sportfeest op het Flardinghaveld gegeven.

Uit het dagboek van de heer Hendriksen blijkt dat hij op 28 november 1930 toestemming kreeg van de directeur van gemeentewerken om te beginnen met de aanleg van een nieuw feestterrein. Dit moet het terrein aan de Broekweg geweest zijn. In april 1931 besloot B en W om op het Flardinghaveld over te gaan tot het plaatsen van lighallen en een feestterrein aan de Broekweg aan te leggen. Op 18 september 1931 krijgt de arbeiderssportbond nog toestemming van B en W om woensdag en zaterdag het Flardinghaveld te gebruiken.

(Op 25 mei 1932 wordt het feestterrein aan de Broekweg afgewerkt met koolas van de gasfabriek en afgestrooid met grind. Later is de gemeentelijke kwekerij uitgebreid met het terrein van de v.m. lighallen en een deel van het feestterrein.)

Droomland

In het kader van deze geschiedschrijving wil ik vervolgens nog enkele evenementen noemen die in 't Hof en Oranjepark in de loop der jaren gehouden werden. Ik besef dat het slechts een willekeurige greep is.

Allereerst noem ik "Droomland". Voor de vakantieweken was door de Stichting Vlaardingse Gemeenschap en het Centraal Vakantie Comité 1949, een programma samengesteld met o.a. de verlichting van 't Hof en het Oranjepark. Op 4 augustus werden de officiële genodigden, waaronder de burgemeesters van Delft, Maassluis, Rozenburg en 's-Gravenzande, maar ook vertegenwoordigers van het gemeentebestuur van Rotterdam, Schiedam en Schipluiden, door de voorzitter van het Vakantiecomité, de heer H.K. van Minnen, toegesproken.

16 De winnende foto van Droomland.

Daarbij werd uitbundig dank gebracht aan de eveneens aanwezige ontwerpers en uitvoerders van de sprookjesachtige verlichting. Het Rotterdamse Energie Bedrijf had in samenwerking met het Vlaardingse GEB en de heer Van der Weyden (die als "natuur-kunstenaar" speciaal werd vernoemd) voor vele lichteffecten gezorgd. Behalve 83 schijnwerpers met normale gloeilampen werden ook 137 kwiklampen gebruikt, deze straalden blauwgroenlicht uit waardoor het leek of de bomen in voorjaarstooi stonden. Anderzijds wekten 78 natriumlampen de indruk of het herfst was. In de vijvers spoten twee fonteinen, aangelicht met 8 schijnwerpers en voorts zorgden 650 lampionnen, 27 verlichte paddestoelen en 15 schijnwer-

pers met ultraviolet licht voor een toverachtig schouwspel.
De eerste avond volgden 5000 bezoekers de genodigden terwijl stemmige muziek uit de luidsprekers klonk. Op zaterdag 5 augustus volgde de officiële opening voor het publiek, door burgemeester Heusdens.
Droomland bracht mevr. W.H. Dalman-v.d. Zalm ertoe een gedicht te maken. Dit begint als volgt:

"Met zachte tred bewandel ik de paden.
Is 't een sprookje of een mooi gedicht ?
Ik zie een mengeling van warme kleuren,
zo rijk beschenen door fantastisch licht."

dit gaat zo nog een tijdje door, om als volgt te eindigen:

"Als wij de haat en tweedracht steeds verbannen,
En tot het goede altijd zijn bereid,
Dan zal het licht ten alle tijden stralen,
Dan wordt het "Droomland" eenmaal werklijkheid!"

Zo ziet u dat een fraai verlicht park tot diepe gedachten aanleiding kan geven.
Op 12 augustus stond in een advertentie in de NVC te lezen:
"Reeds tienduizenden bezochten Droomland in het Vlaardingse stadspark. Nog tot 20 augustus. Entree 20 cents."
In de krant van 19 augustus stond te lezen dat het sprookje verlengd werd tot en met maandag 22 augustus. Aan het evenement was ook een fotowedstrijd verbonden. In september 1949 werden de ingezonden foto's geëxposeerd tijdens de Floraliatentoonstelling in de zaal van de Harmonie. De eerste prijs werd gewonnen door mevr. M.T. van Hattum-Koster. (16) Op deze manifestatie kwamen 3000 bezoekers. Maar daarvan zullen er ook heel wat geweest zijn die kwamen kijken naar de 900 planten die door de schooljeugd waren opgekweekt uit de in totaal 4000 verstrekte stekjes.

17 "Cultuureiland" in het Oranjepark.

Kerkdiensten, muziekuitvoeringen en diverse feesten.

In het Oranjepark werden ook regelmatig openlucht kerkdiensten en muziekuitvoeringen gehouden. Zo spreekt op 19 juli 1957 ds. B. van Duinen uit Wassenaar op een evangelisatie-jeugdaktie op de grote speelweide. Aan deze actie werd ook medewerking verleend door koren en het muziekkorps van het Leger des Heils.
In het kader van Jeugdvakantievreugd werd op 10 augustus 1959 een tuinfeest in het Hof georganiseerd. Amateur- en beroepsartiesten leverden een aandeel aan een gevariëerd programma, waarnaar duizenden belangstellenden kwamen kijken.
Op 19 juli 1961 werd een internationaal volksdansfeest door buitenlandse groepen uitgevoerd.
Ter gelegenheid van de viering van het vijftigjarig bestaan van het onderdeel welpen van de Vereniging "De Nederlandse Padvinders" werd op 11 juni 1966 een rimboejacht in het park georganiseerd.
Op 29 mei 1966 werd een pinksterzangdienst gehouden onder verantwoordelijkheid van het Vlaardingse Convent van Kerken.
In het kader van het 700-jarig bestaan werd op 20 augustus 1973 onder grote belangstelling een openluchtkerkdienst gehouden, georganiseerd door de evangelisatiecommissies van de Hervormde Gemeente en de Gereformeerde Kerk met medewerking van het Leger des Heils.
In 1973 werd de Cooperbaan in gebruik genomen.

Afbraak muziektent en aanleg eiland.

In 1974 werd een plan uitgewerkt om een eiland als "cultureel platform" in de vijver direct ten NW. van de Hogelaan, te realiseren (17). Dit was van oorsprong een idee van de toneelgroep "Argus" die een plek zocht voor uitvoering van de "Midzomernachtsdroom" van Shakespeare. De plek was vooral ideaal door haar natuurlijke ligging en de oplopende taluds rondom de vijver die als zitplaats voor bezoekers dienen. Mede omdat de muziektent in het Hof in vervallen staat ver-

keerde en reparatie te kostbaar werd, werd het eiland aangelegd.

Folkfestival en natuurpad.

Voorts is een Folkfestival in het Oranjepark georganiseerd. Ik herinner me dat een grote groep ambtenaren bijeen werd geroepen om te bezien of het verantwoord zou zijn om een dergelijk evenement in Vlaardingen te organiseren. Het grote Popfestival, in het Kralingsebos in Rotterdam, had beelden getoond waarbij duizenden jongelui in extase naar muziek luisterden en uit de kleren gingen. Men vreesde ook in Vlaardingen dergelijke taferelen. Zelf was ik een voorstander van het gebruik van de parken voor dit soort manifestaties. De ervaring leert dat een kort verblijf, ook al is dit vrij intensief, over het algemeen geen ernstige schade oplevert, terwijl de waardering voor het openbaar groen erdoor toeneemt. Achteraf bleek dat het festival goed was bezocht en dat er geen aanwijsbare schade was aangebracht.
Een andere manier om de burgerij in nader contact te brengen met de parken werd in 1978 uitgeprobeerd. Door de afd. plantsoenen werd een "natuurpad" uitgezet in het Oranjepark en 't Hof, bovendien werd in een klein boekwerkje genaamd "Natuurverkenningen in het hart van Vlaardingen" een uitgebreide routebeschrijving gegeven. Op dertig plaatsen werd de wandelaar gewezen op markante beplantingen, vogels en andere diersoorten.
Soms wordt weleens beweerd dat 't Hof en het Oranjepark weinig gebruikt worden. Ik ben het daar nooit mee eens geweest. En dan bedoel ik niet de hoeveelheid evenementen die er regelmatig plaatsvinden, maar vooral de dagelijkse wandelaars die het park doorkruisen en even op adem komen. Op weg naar hun werk of tijdens de middagpauze. Of om te constateren dat de winteraconieten al in bloei staan om daaruit te leren dat het voorjaar in aantocht is.
Naar mijn mening is dat de onschatbare waarde van grotere groengebieden in een stad.

VAN "WANDELPLAATSEN EN PLANTSOENEN" TOT "NATUUR IN DE STAD"

Het onderhoud van de groenvoorzieningen door de jaren heen.

Uit de jaarverslagen van Gemeentewerken vanaf 1904 en uit artikelen van de Nieuwe Vlaardingsche Courant (NVC) is te lezen dat er veel waarde werd gehecht aan keurig opgeruimde plantsoenen met daarin veel perkplanten. In de verslagen werd jaarlijks opgegeven hoeveel planten er op de gemeentelijke kwekerij werden gekweekt om in de plantsoenen uit te zetten. Deze planten werden o.a. gebruikt voor het opzetten van mozaïekenbeplantingen (zie het jubileumbloemvak 8).
De hoeveelheid verwerkte planten en het aantal medewerkers aan de plantsoenen geven een beeld van de wijze waarop de plantsoenen werden onderhouden. Slechts een klein deel van het onderhoudswerk werd uitbesteed. Na 1980 werd steeds meer werk door derden verricht.

Grafiek 1 Verwerkte perkplanten (1905 - 1990)

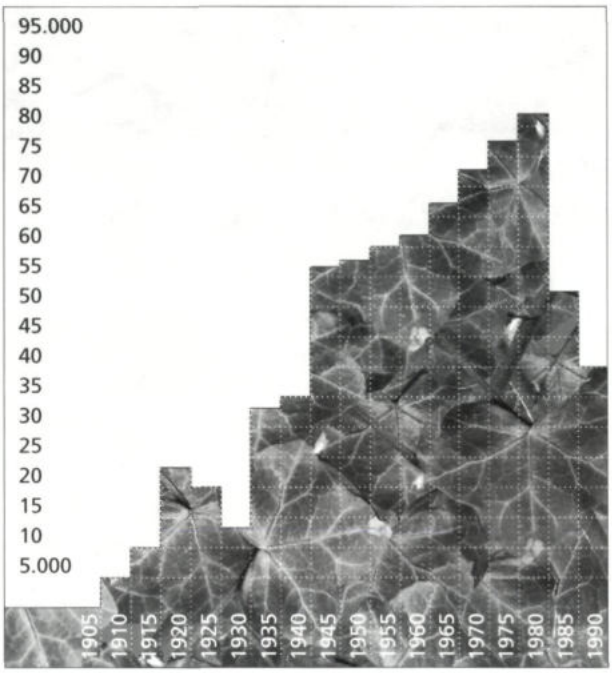

Met een aantal grafieken is zichtbaar gemaakt hoeveel planten er per jaar werden verwerkt (grafiek 1), het aantal medewerkers (grafiek 2), de groei van het plantsoenareaal (grafiek 3), het aantal bomen in straten en pleinen (grafiek 4) en het beschikbare budget voor het onderhoud van de groenvoorzieningen (grafiek 5).
Bekend is dat tot ca 1960 de loonkosten laag waren en materiaal relatief kostbaar was.Voorts maakt de voortschrijdende mechanisatie het mogelijk om, ondanks kortere werkweken en minder personeel, een grotere oppervlakte te onderhouden. Indien echter met de huidige oppervlakte groen, een onderhoudsniveau van de jaren dertig vereist zou worden, dan zou een veel hoger budget noodzakelijk zijn.
Mede doordat Vlaardingen al in een vroeg stadium gekozen heeft om chemische onkruidbestrijding zeer beperkt en vanaf 1983 niet meer te gebruiken, is overgegaan op een meer natuurlijke aanleg van het groen. Daarover moest ook uitleg gegeven worden aan de bevolking. De aanstelling van een ambtenaar-natuurzaken was een logische stap.

Uit de grafiek van het beschikbare budget is af te lezen dat: ondanks loon- en kostenstijgingen en ondanks het niet toepassen van chemische middelen, vanaf 1985 de groenvoorzieningen voor een vrijwel gelijk budget zijn onderhouden.
Daarentegen is op de grafiek van de verwerkte perkplanten te zien dat er, ondanks een groeiend plantsoenareaal, veel minder eenjarige gewassen zijn verwerkt.
Vervolgens wil ik aan de hand van enkele opmerkelijke feiten een beeld geven van een drietal perioden van ca. dertig jaar. Deze perioden vallen globaal samen met de veranderende leiding van de afdeling.

Grafiek 2 Personeelsbestand afd. plantsoenen (1910 - 1990)

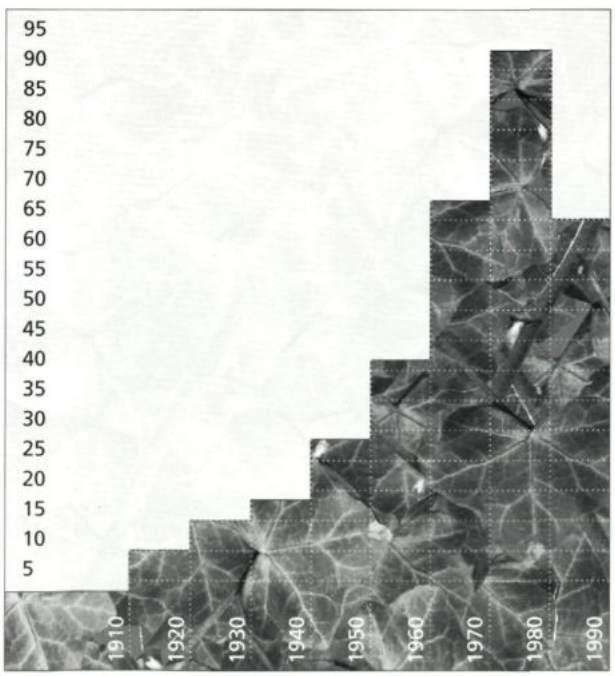

Grafiek 3 Oppervlakte plantsoenen inclusief bos (1940 - 1990)

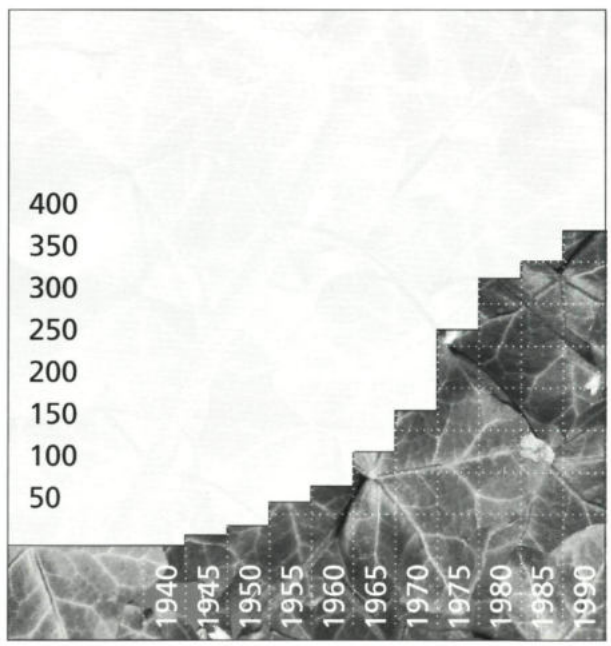

De ontwikkeling van de wandelplaatsen en plantsoenen van 1902 tot 1932.

Na de diverse uitbreidingen van het Hof besloot de Gemeenteraad dat voor de aanleg en het onderhoud een professionele begeleiding noodzakelijk werd. Per 1 maart 1902 werd de heer F.J. Hendriksen als opzichter aangesteld.

In het verslag van gemeentewerken van 1904 wordt al gesproken over het gebruik van schooltuinen. Op dat moment staan er 50 straatbomen geregistreerd.
Van de beuken aan de Hogelaan (31) is de eerste in 1905 gerooid. Op dat moment wordt al bezorgdheid getoond over het verval van de, ook nu nog, indrukwekkende laan. Verderop kom ik hierop terug.
Bijzonder is ook dat in dat jaar ook melding wordt gemaakt van de dood van 8 iepen door een ziekte. (De ziekteverwekker "Ophiostoma ulmi" is pas in 1919 in Nederland ontdekt)
De vergelijking met de huidige tijd laat zien dat er in de loop der jaren niet zoveel is veranderd. Ook toen werd in verband met geldgebrek een tuinman minder tewerkgesteld hetgeen, naar werd beschreven, duidelijk zichtbaar was aan het onderhoud.
Het hiervolgende citaat uit een ingezonden stuk in de NVC d.d. 20 april 1907 spreekt voor zich: "Nog eens, wij dienen zuinig om te gaan met wat er aan natuurschoon hier valt te genieten. We moeten ook geen kale bedden zien als half April reeds is voorbijgegaan, geen doode takken, geen boomen, die na een klein regenbuitje tot d'r enkels in het water staan, geen "open" greppel vol met modderig water in plaats van hier en daar een buizenrij die nog veel beter de drainage bewerkt, geen kale paden zooals aan de Schiedamschenweg nog te zien zijn, bij regen echter om te begaan, geen doen, het zij genoeg". Hij eindigt met: "Genieten doen we weer in 't Hof maar het genot was deze keer wel wat vergald".
In 1907 werd ook de begraafplaats al beheerd door Gemeentewerken. Naast de vaste personeelsbezetting werden, indien nodig werkzaamheden door plantsoenwerkers uitgevoerd. Het jaarverslag meldt dat "het boe-

Grafiek 4 Aantal bomen langs pleinen en wegen (1940 -1985)

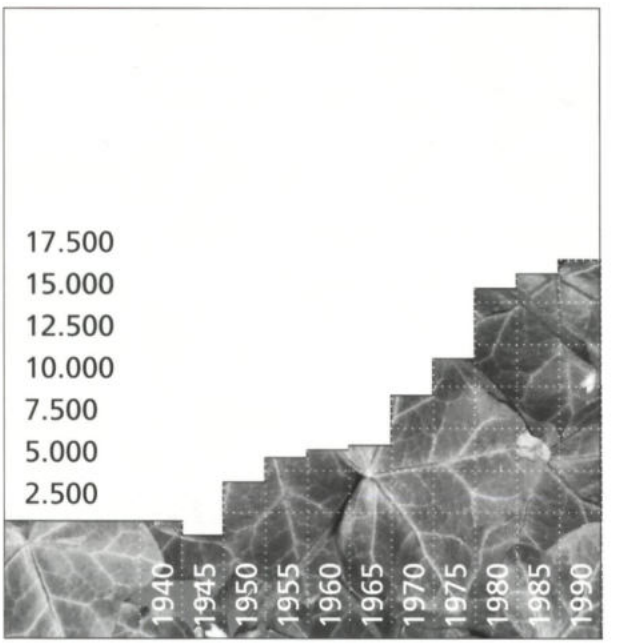

Grafiek 5 Budget beschikbaar voor de openbare groenvoorziening (1955 -1990)

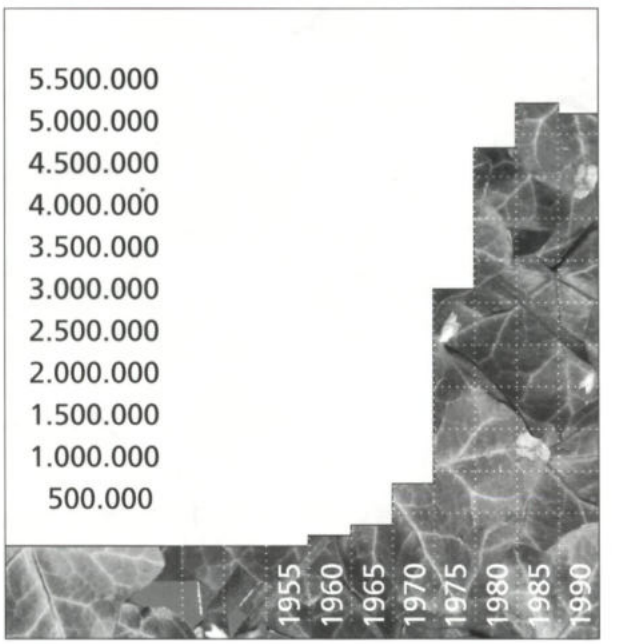

ken der lijken keurig en in orde is bevonden, zodat de lijken gemakkelijk te vinden zouden zijn". Wel wordt aanbevolen om de grafmonumenten te ordenen.
Het jaar 1911 kende een zeer lange droogteperiode waardoor het veel inspanning vergde om de zomerbeplanting water te geven. Prompt werd op de begroting voor het volgende jaar een post opgenomen voor de aanleg van een waterleiding met de benodigde slangen, voor het besproeien van het Verploegh Chasséplein. Toen de waterleiding in 1912 gerealiseerd was toonde de natuur haar grillige karakter want dan blijkt dat door de overvloedige regenval de drainage in 't Hof goede diensten bewees.
De nog immer aanwezige IJzeren Vaas, afkomstig van het kantongerecht aan de Hoflaan is in 1912 in het park geplaatst.
In 1916 werden ter wille van de aanleg van bovengrondse telefoonleidingen, veel bomen gesnoeid waardoor de vorm verloren ging.
In het verslag van 1918 wordt vermeld dat de opzichter in de plantsoenen een dankbare taak heeft. De aangebrachte perkplanten in de plantsoenen waren: "een verkwikking voor de wandelaars en iets schoons voor de gemeente".

Bezuinigingen.

In 1920 zijn de financiële mogelijkheden kennelijk weer beperkt. Uit een ingezonden mededeling in de NVC van 29 juni 1920 blijkt dat de zomerbeplanting gedeeltelijk is vervangen door gras en bloemperken met grovere planten zoals tabak, maïs en andere bladplanten, met een rand van afrikaantjes erom heen. Als reden wordt opgegeven dat er f.3000,- bezuinigd moest worden, terwijl de loonkosten hoger waren en de arbeidstijd was verkort. (In de jaren tachtig worden dezelfde argumenten genoemd.)
De schrijver van het ingezonden stuk doet een oproep aan de vroede vaderen om niet zo krenterig te zijn op de uitgaven voor: "het eenige schoon wat Vlaardingen bezit".
In die periode werd ook het grasgewas verpacht voor f.35,- per jaar en werd apart aan 187 konijnenfokkers vergunning verleend om gras te snijden. Tevens werden graszoden verkocht à f.0,25 per m².
Ook voor het zoeken van wormen werden bewijzen afgegeven. Al met al werden de in beheer zijnde gronden multifunctioneel gebruikt en waar mogelijk werd e.e.a. te gelde gemaakt.

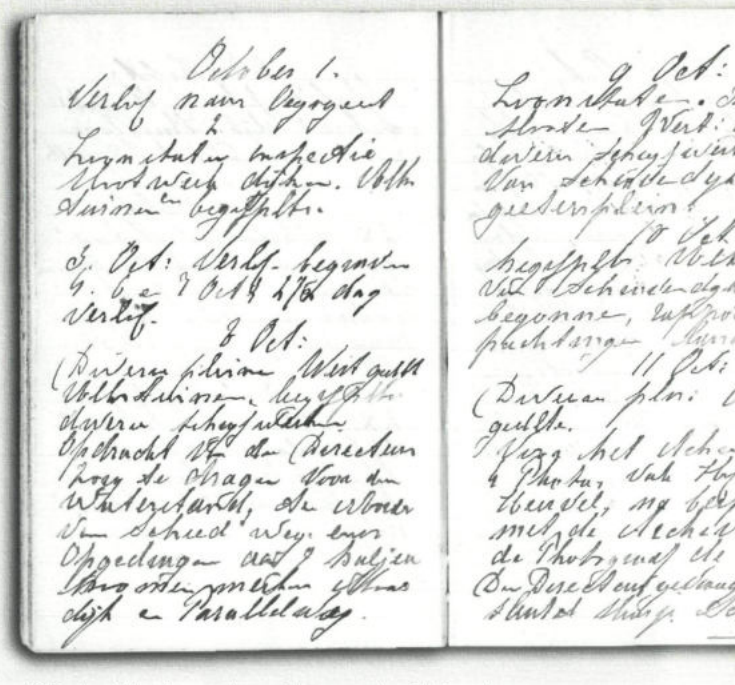

18 Dagboekblaadje van de opzichter van de afdeling plantsoenen

Begin jaren 1930 zijn er 17 grotere en kleinere plantsoenen in onderhoud. Voorts wordt het nuttig geacht om bij de scholen voor Buitengewoon Lager Onderwijs schoolwerktuinen aan te leggen. Voorwaarde is echter dat onderwijzend personeel liefhebberij daarvoor heeft.
Om het beeld uit die tijd te completeren volgen we de heer Hendriksen, opzichter van de plantsoenen, overeenkomstig de aantekeningen die hij maakte in de periode van april 1930 tot augustus 1932 (18).

Uit het dagboek van de opzichter Plantsoenen. (1931/1932)

In een klein notitieboekje hield de opzichter van plantsoenen bij wat hij dagelijks deed.
Daaruit blijkt dat de arbeidsvoorwaarden voor het personeel dat in tijdelijke dienst was aangenomen allerminst riant waren. Zo werd bijvoorbeeld op 2e paasdag niet gewerkt. Om toch loon te verkrijgen moesten vakantiebonnen worden ingewisseld. De niet georganiseerden betaalden daarvoor f.0,50 administratiekosten. De belangstelling voor werk bij de plantsoenen was groot. Voor 1 vacature waren er 98 sollicitanten.
Op 11 maart 1931 staat genoteerd dat alle (zeven) werklieden in tijdelijke dienst tegen 19 maart werden bedankt en dat andere zouden worden aangenomen. Op 19 maart

wordt dan met de directeur besproken dat ze kunnen blijven tot 21 maart. Een zeer onzeker bestaan. Anderzijds blijkt uit het werkboekje dat zieke personeelsleden thuis werden bezocht door de opzichter.
Van april tot september 1932 werd een waker voor het speelterrein Tollensplein aangesteld. Hij verdiende f.13,- per week. Ook in 't Hof werd zo nu en dan een bloemenwacht van 18 tot 20 uur gecontracteerd, teneinde baldadigheden te voorkomen.
Voor het maken van de foto van het plantvak in de Hoftuin (8) werd eerst door de directeur van gemeentewerken toestemming verleend. Vervolgens werd een en ander besproken met de gemeentearchivaris alvorens aan fotograaf De Vries opdracht te verlenen. Merkwaardig is dat deze foto pas op 11 oktober is genomen. Voor die tijd van het jaar ziet de beplanting er nog prima uit.
De burgemeester ging zo nu en dan met de opzichter van de plantsoenen op pad om de landerijen te inspecteren.
De zwanen, kaapse eenden en witte kwakertjes krijgen ook regelmatig aandacht in het dagboek. Op 29 december 1931 mag J. v.d. Mark uit Vlaardinger-Ambacht, op het terrein van gemeentewerken eenden, die uit de gemeentelijke vijvers zijn weggevangen, verkopen.

19 Eenden en ganzen liggen gereed voor de openbare verkoping.

(Later werd dit door het hoofd van plantsoenen gedaan. De eenden en ganzen werden bij opbod, tegen over het algemeen zeer redelijke prijzen, verkocht. Dit gebruik was ingesteld om minder bedeelden de mogelijkheid te

20 Kastanjes langs de Parkweg 1996.

bieden om met de kerst ook aan een vette kluif te komen. In 1966 is deze traditie afgeschaft.)

Ook in het verleden bracht het verkeer weleens schade toe aan bomen. Zo is in het dagboek te lezen dat op 16 juli 1932 de 3e lindeboom in de v.d. Driftstraat is omvergereden en dat de schade f.51,- bedraagt. (De bewaker van het Tollensplein moest voor zo'n bedrag 4 weken werken.) Het bedrag werd als volgt gespecificeerd :

aankoop boom	f. 30,-
ontruimen en herplanten	- 20,-
bescherming	- 1,-

De controle van de waterstanden in de sloten en singels, het inlaten van water en de gemeentelijke schouw waren eveneens toevertrouwd aan de zorg van de opzichter van plantsoenen.
In 1932 is de plantsoenstrook langs de Parkweg aangelegd. Van de gemeentelijke kwekerij aan de Ammanstraat kwamen de kastanjes, die thans (1996) magistraal zijn uitgegroeid. (20)

Het dagboek eindigt op 30 juli 1932. Daarna is de heer Hendriksen ziek geworden en op 20 oktober 1932 is hij overleden.

Groen in een groeiende stad. Periode van 1932 tot 1966.

In 1933 trad de heer D.J. van der Weyden in dienst van de gemeente als hoofd van de afdeling plantsoenen.
Op dat moment waren 2675 bomen geïnventariseerd, waarvan 1434 als laanbeplanting.
Kennelijk werd ook toen al de vraag gesteld of alle uitgaven t.b.v. plantsoenaanleg rendabel waren, want in het

jaarverslag[7] wordt gemeld: "Plantsoenaanleg vraagt inproductieve uitgaven zowel bij aanleg als bij onderhoud".
Vervolgens worden in die jaren o.a. het Röntgenplein, Orelioplantsoen en het Messchaertplein aangelegd. In de verslagen wordt tevens melding gemaakt van rupsenplagen. Zo werden in 1936 vijfhonderd nesten verwijderd.
Bij de geboorte van prinses Beatrix (1938) werd als herinneringsboom een goudes in het Oranjepark geplant (21 en 22). In die tijd was het Oranjepark nog volop in aanleg.

21. Planten van een herinneringsboom ter ere van de geboorte van prinses Beatrix. Op de foto burgemeester Van Walsum, met hoge hoed, hr. v.d. Weyden en Jan Storm, die vanaf 1940 tot 1985 bij de afdeling plantsoenen heeft gewerkt, maar toen nog als leerling van één der uitverkoren scholen, met de boom stevig in handen en kijkend naar de kroon, al een beetje leiding gevend aan de plantactie.

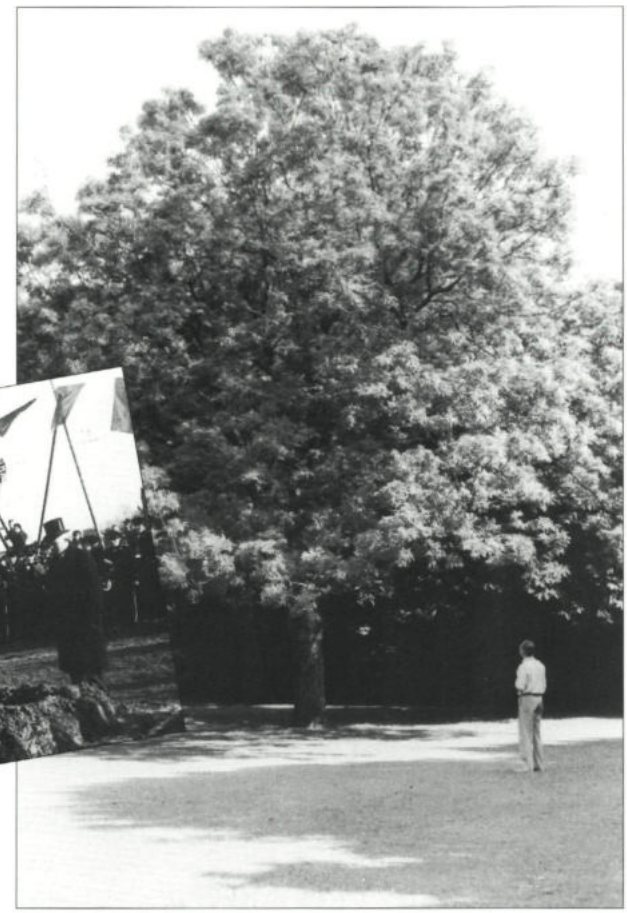

22. De boom van fig. 21 in 1996. De heer Storm kijkt met bewondering naar de goudes die hij in 1938 heeft helpen planten.

Dat ook toen de gasleidingen wel eens lekten blijkt uit het verslag waarin vermeld wordt dat enkele bomen door gasvergiftiging zijn doodgegaan. Ook wordt vermeld dat de Iepestraat beplant werd met "ziektevrije iepen". Deze zijn tot de tachtiger jaren mede door rigoureuze snoei in stand gehouden maar inmiddels vervangen door haagbeuken.
In verband met een reconstructie van de wegen in de omgeving van de Israëlitische begraafplaats op de hoek van de Schiedamseweg moest deze in 1939 aanzienlijk worden opgehoogd.
In 1940 moesten de gazons, door gebrek aan motorbrandstof, met de hand worden gemaaid. In dat jaar werd, bij wijze van proef, het eerste gazon vrijgegeven om te spelen. Hoewel vermeld wordt dat de proef was geslaagd, werd er ook op gewezen dat de jeugd steeds meer vernielingen aanbracht. De plantsoenen werden als slagveld gebruikt en van de takken van de heesters werden wapens gesneden. Het is dan ook begrijpelijk dat in 1941 twee parkwachters werden aangesteld.
In 1942 werden in overleg met de assistent rijkstuinbouwconsulent ca. 3,6 ha plantsoen beteeld met voedingsgewassen zoals aardappelen, bonen en granen. In oktober werden 7 personeelsleden te werk gesteld in Duitsland.
In 1943 slaat de iepziekte in alle hevigheid toe. Het kaphout wordt o.a. gebruikt voor de aandrijving van bussen op generatoren.
In 1944 wordt een speelweide van het Oranjepark in gebruik gegeven aan de jeugdstorm. Het sportveld in het Oranjepark wordt verhuurd aan de v.v. Zwaluwen voor

f.2,50 per week. Het uit de plantsoenen vrijkomende hout wordt gevorderd door de Duitse Wehrmacht.
In 1945 wordt een verzoek om extra voeding voor personeel van de begraafplaats afgewezen. Wel wordt toegestaan om tien iepen te rooien voor het maken van klompen voor het personeel. Met ingang van 1 september wordt de 48-urige werkweek ingevoerd.
Het jaarverslag van 1946 vermeldt dat gedurende de oorlog 2500 bomen verdwenen zijn maar er zijn weer 85 grote bomen en 1518 jonge bomen aangeplant.
Door het muziekkorps "De Pijpers" wordt een actie gevoerd tegen de vernielingen in de plantsoenen. Voorts wordt in dat jaar de schade hersteld aan het talud van de Hogelaan, waar gedurende de oorlogsjaren legervoertuigen verdekt waren opgesteld.
In die jaren was het kennelijk niet eenvoudig om gelden los te krijgen voor de eigen kwekerij. Om toch te kunnen beschikken over een betere kasruimte werd aan B en W voorgesteld om 1500 geraniums te ruilen voor 800 glasruiten ten behoeve van een te bouwen kas.

Gemeenschappelijke tuinen en gewijzigd gebruik van het openbaar groen.

In de naoorlogse periode werden de huizen ruimer uit elkaar gebouwd en was er een sterke drang om dingen gezamenlijk te doen. Zo werden in 1947 de eerste gemeenschappelijke tuinen, in de Indische buurt, gerealiseerd. In eerste instantie werden alle gemeenschappelijke tuinen door de afdeling plantsoenen onderhouden. Om onderscheid te maken tussen het openbare groen en de tuinen waarvoor de bewoners een aparte bijdrage moesten geven, werden in de gemeenschappelijke tuinen rode betonnen paddestoeltjes geplaatst.
De speelweiden in het Oranjepark werden dienstbaar gemaakt voor ontspanning en schoolgymnastiek.
In 1949 krijgt de korfbalvereniging Spirit toestemming om m.i.v. 1 april het sportterrein in het Oranjepark in gebruik te nemen tegen een vergoeding van f.50,- per jaar. Als kleedlokaal dient de schuur van de afdeling plantsoenen. Voor avondgebruik t.b.v. de training moet f.25,- per jaar worden betaald.

In dat jaar wordt 305.655 m^2 groen onderhouden en staan er 3808 bomen geregistreerd.

Aardgas en bomen.

Uit de sterfte van 59 bomen door gasvergiftiging is af te leiden dat de gasleidingen, na het opnieuw in gebruik komen, op veel plaatsen lekten. Bij invoering van het aardgas (in 1967), dat droger was dan het vroegere stadsgas, deed zich eenzelfde verschijnsel voor. De loodstriktouwverbindingen verdroogden en daardoor lekte het gas naar buiten.

Levende have.

Uit de correspondentie van gemeentewerken [8] blijkt dat in 1948 aan het bedrijfschap voor veevoeder in Den Haag, voeder werd aangevraagd voor de levende have van de gemeente. Aardig daarbij is om te lezen dat op 4 december van dat jaar voeder werd aangevraagd voor 50 eenden, 13 ganzen, 2 zwanen, 2 kalkoenen en 3 herten en dat op 22 december de verkoop van gevogelte f.1226,- opbracht, waarbij vermeld staat dat 50 eenden, 8 ganzen en 30 kalkoenen verkocht waren. Was er toen geen eend meer over? Of waren er begin december 100 eenden ?
In 1952 willen B en W weten waar de eieren van de kriel-kippen naar toe gaan. Dit is voor de heer v.d. Weyden, als hoofd van de plantsoenen, aanleiding tamelijk uitvoerig uit te leggen hoe de pluimveestapel wordt beheerd. Hij stelt o.a: "de broedvogels worden geselecteerd en de zorg voor de jonge vogels moet ook in de weekeinden plaatsvinden. Daarvoor worden geen overuren betaald. Soms worden duiven verkocht voor f.1,- aan jongens die het betalen kunnen, maar "boefjes" krijgen ook weleens een duif onder het motto dat ze dan niets zullen vernielen. Ook worden weleens duiven gestolen. In Schiedam wordt gezegd: "Moet je nog witte duiven hebben? Dan moet je naar Vlaardingen gaan, daar kun je ze zo pakken". De heer v.d. Weyden vervolgt dan: "Toch heeft dit weer zijn bekoring, omdat in Vlaardingen tenminste nog wat te bekomen is wat in Schiedam niet is."
Voorts wordt geconcludeerd dat door het weggeven van de eitjes veel goodwill wordt gekweekt.

Jeugdnatuurwachten.

In 1954 wordt per brief voorgesteld om "Jeugdnatuurwachten" in te schakelen. Onder het motto "Actie Bescherming Plantsoenen en Tuinen" wordt overwogen

om de schooljeugd van alle richtingen van onderwijs, te betrekken bij de natuurbescherming. Het voorstel is een comité met vertegenwoordiging van gemeente, onderwijzend personeel en leden van natuurbeschermingsorganisaties e.e.a. te laten begeleiden. In de latere stukken heb ik niet kunnen ontdekken dat het voorstel is geconcretiseerd.
Zo kwam ook iemand op het idee dat het nuttig zou zijn om een "planten- en kruidentuin" aan te leggen om geestelijk onvolwaardige arbeidskrachten daarin te laten werken. Op 4 september van dat jaar wordt door de directeur van gemeentewerken geadviseerd dit niet te doen met als argument dat van de 44 personen die in de plantsoenen werkzaam zijn er 1 "onvolwaardig" is en dat dienaangaande aan de, in de wet van 1 augustus 1947, gestelde voorwaarden ruimschoots is voldaan.

In 1963 werd de laatste uitbreiding van de begraafplaats Emaus gerealiseerd. Voorts werden langs diverse vijvers de tot die tijd aanwezige wilgenbeschoeiingen vervangen door betonschoeiingen.
In 1964 bedroeg de totale in onderhoud zijnde oppervlakte plantsoen rond 110 ha. en werd 37 ha gemeenschappelijke tuin onderhouden.

Natuurlijk milieu en natuureducatie. Periode 1966 tot 1990

Zonder in details te treden wil ik via de beschrijving van enkele concrete projecten en maatschappelijke ontwikkelingen trachten een beeld te schetsen van de periode waarin ik zelf betrokken was bij de ontwikkeling en het beheer van het groen in Vlaardingen.
In de jaren zestig kwam er een kentering in de verhouding van loonkosten ten opzichte van materialen. Tot die tijd was het gebruikelijk om het blad uit de plantsoenen weg te harken en dit als potgrond voor de kwekerij te gebruiken. Het was goede grond en het kostte niets, tenminste als je ervan uitgaat dat het uit het plantsoen moet worden verwijderd en de verwerking met personeel van de kwekerij geschiedt zonder dit verder door te berekenen.
Na stijging van de loonkosten en toerekening aan de projecten bleek het veel voordeliger om potgrond te kopen en het blad zoveel mogelijk in de plantsoenen te laten liggen.Dit had tevens het voordeel dat de kringloop bevorderd werd. Een aardige reactie kwam van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV) die, twee jaar nadat het blad in het Hof en Oranjepark niet meer werd weggeharkt, constateerde dat de nestkastjes, die ieder jaar uitgezet werden in de parken, beter bezet waren en dat de verscheidenheid van de soorten was toegenomen. Het niet meer verwijderen van het blad gaf wel een minder verzorgd beeld. Dat werd mede veroorzaakt doordat de graskanten minder frequent werden gestoken en het snoeien van heesters en bomen werd beperkt.
De oppervlakte groen die moest worden onderhouden nam sterk toe. De uitbreiding van het personeel hield daarmede geen gelijke tred. De gedachte dat met "onkruidbestrijdingsmiddelen" (later heette dit "gewasbeschermingsmiddelen") ook een net plantsoen met weinig arbeid kon worden verkregen sprak mij na het lezen van "Dode Lente" van Rachel Carson (verschenen in 1962) niet erg aan.
Anderzijds wijzigden de gedachten over de betekenis van het openbare groen in het stedelijke gebied.
Voor Vlaardingen is er een aantal zaken geweest die ertoe geleid hebben dat de aanleg en het onderhoud van de plantsoenen op een andere leest werden geschoeid.
Het gebruik van sierheesters was beperkt doordat vele gewassen weinig bestand waren tegen de toen aanwezige luchtverontreiniging. Vlaardingen was wat dat betreft landelijk berucht. In de randgroengordels werden veel inheemse gewassen zoals elzen, berken, wilgen en populieren geplant. Vrij ruig groen, maar zeer functioneel.

Heemtuin Westwijk.

Op initiatief van wethouder De Bruijn zijn plannen ontwikkeld voor de aanleg van een heemtuin op de toen in de Westwijk aanwezige schapenweide aan de Marnixlaan.
In overleg met de KNNV is door de gemeente een plan ontwikkeld. Bij de behandeling in de gemeenteraadsvergadering van 6 november 1968 werd voorgesteld om naast de veelheid van inheemse flora ook de onderwaterfauna te tonen. Op een ondiep deel, met lichtgekleurde bodem zou een vaste voederplaats moeten komen, zodat alle specima van de in het zoetwaterareaal van ons land voorkomende vissoorten te zien zouden zijn. Met medewerking van de Vlaardingse Hengelaarsbond zouden ca 30 vissoorten uitgezet worden.
Door de afdeling plantsoenen is de uitvoering van dit idee ontraden. De oppervlakte van de waterpartijen en slootjes

was te beperkt. Bovendien zouden kijkers naar de vissen een bedreiging vormen voor de kwetsbare oevervegetatie. Om het water zuurstofrijker te maken is enkele jaren later, bij wijze van proef, een watercirculatieplan met waterval in het heempark gerealiseerd.
De gemeenteraad ging unaniem accoord met de aanleg van de tuin.
Uitgaande van de grondregel van de plantensociologie "Alles is overal, maar het milieu selecteert", werden voorwaarden geschapen voor diverse plantengemeenschappen. Het veen uit de ondergrond werd naar boven gehaald. Een deel van de aanwezige klei werd afgevoerd naar Holy en geruild voor kalkrijk zand dat daar ten behoeve van de uitbreiding was opgespoten. De hoogteverschillen die ontstonden met de daarbij behorende gradiënten maakten een veelsoortige plantengemeenschap mogelijk. In 1969 werden de eerste inheemse houtgewassen geplant. Het zand werd vastgelegd door er rogge in te zaaien. Vervolgens werden zaden verzameld o.a. in de omgeving van Vlaardingen, maar ook werden er zaden aangekocht van andere heemparken. Veel steun werd verkregen door de deskundige inbreng van de tuin- en landschapsarchitect, de heer C. Sipkes uit Rockanje. Door de ervaringen die hij had opgedaan bij de aanleg van de Tenellaplas en de vele planten die hij steeds weer meebracht, ontstond in enkele jaren een juweel van een heempark. Dit was mede te danken aan de dagelijkse begeleiding van de heemtuinman, de heer Zegers, die vanaf de planontwikkeling betrokken was bij de aanleg en die later ook de tekeningen maakte voor de eerste boekjes over het park. De heemtuin (23) bleek niet alleen voor de Westwijk van waarde maar had ook betekenis voor de gehele stad. Er werd kennis opgedaan over de beheersmethoden van wilde planten en er werden zaden verzameld die elders in de plantsoenen en bermen werden uitgezaaid. Het feit dat de tuin 's avonds en gedurende de winterperiode werd afgesloten, maakte dat vele soorten vogels er een rustplaats vonden. In de beginjaren werd het aantal soorten vogels dat werd waargenomen, jaarlijks bijgehouden door de heemtuinman.

23 Heemtuin in de Westwijk nazomer 1971.

Bloembollen ter verwildering.

Een ander aspect dat een bijdrage leverde aan een gewijzigd beheer waren de grote partijen bloembollen die voor verwildering werden gebruikt. Enorm succesvol zijn de winteraconieten op de helling van de Hogelaan, die dikwijls in januari al uitbundig het voorjaar aankondigen en ieder jaar weer in grote getale terugkomen. Voorts de sneeuwklokjes, sneeuwroem, scilla, wilde hyacinten en de door de gehele stad aangeplante narcissen. Zo werden ter ere van het 700-jarig bestaan van de stad (1973) duizenden narcissen bij de toegangswegen gepoot. Tot dan was het gebruikelijk om de bermen vanaf het vroege voorjaar te maaien. Om vele jaren plezier van de bloembollen te hebben is het noodzakelijk dat het loof geleidelijk afsterft, zodat de bol nieuwe krachten kan verzamelen. De eerste maaibeurt wordt dan omstreeks juni uitgevoerd. Vooral de eerste jaren leverde dat nog wel reacties op vanuit de burgerij. Door middel van artikelen in de krant werd gewezen op de fraaie wisseling van paardebloem, boterbloem en fluitekruid, die na de bloei van de bollen, de bermen sieren (24).

Gazon of hooi, wat heet mooi

24 Artikel "Gazon of hooi, wat heet mooi".

Natuureducatie.

Lesbrieven:

De bevolking van Vlaardingen werd in die tijd regelmatig geconfronteerd met luchtverontreinigingen. Mede daardoor ontwikkelde het milieubesef. Door de gezamenlijke inspanning van de inspecteur van het onderwijs, de heer Baan, en de afdeling plantsoenen werd het mogelijk om aan de basisscholen lesbrieven met levende materialen uit de parken, te verstrekken.

Boomfeestdagen:

Voorts werd jaarlijks meegedaan aan de nationale boomfeestdag, waarbij medewerkers van plantsoenen de scholen langsgingen om voorlichting te geven over de levende natuur in de stad.

De boomfeestdag die op mij de meeste indruk maakte was die van 1975. In de oeverstrook van het Lickebaertbos werden door ca. 1100 kinderen uit Vlaardingen en ca. 500 kinderen uit Maassluis in totaal ca. 8000 bomen geplant. Het plantgebied was voor alle scholen, maar vooral voor die uit de wijken Holy en Ambacht, mede door de venijnige koude, nauwelijks met de fiets bereikbaar.

Hartverwarmend was echter het enthousiasme van de kinderen die, nadat mr. Pieter van Vollenhoven en de burgemeesters van Vlaardingen en Maassluis, resp. de heren Heusdens en Van Dijke, de eerste bomen hadden geplant, met grote ijver hun boompjes plantten.

Schoolinstructietuinen:

In 1975 kwamen ook de eerste schoolinstructietuinen tot stand. Het streven werd erop gericht om bij iedere school een stukje grond van ca. 100 m^2 ter beschikking te stellen om daarop o.a. voedingsgewassen te telen. Daarbij werd tevens de wijktuinman ingeschakeld om de scholen te helpen bij de inrichting en het onderhoud van de tuin. Goede contacten tussen de tuinman en de leerlingen maakten dat in de wijken de afd. plantsoenen een goede naam opbouwde.

Aanstelling ambtenaar natuurzaken:

Al deze activiteiten in de voorlichtende sfeer maakten het noodzakelijk om in 1977 een ambtenaar natuurzaken aan te stellen. Deze kreeg als deeltaken;

- het verrichten en coördineren van activiteiten op het gebied van de natuureducatie en het verstrekken van middelen ten behoeve van het natuuronderwijs.
- het geven van natuur- en milieuvoorlichting in de ruimste zin van het woord, aan de bevolking.

25 Afdruk van Natuurbrief nr. 22 augustus 1987.

NATUURLIJK

NATUURBRIEF VAN VLAARDINGEN augustus 1987 - Nr. 22

Onkruidbestrijdingsmiddelen bestrijden meer dan je denkt

NATUURNIEUWS

Omdat de ambtenaar voor alle scholen inzetbaar moest zijn en er zeer veel raakvlakken met de afd. plantsoenen lagen werd de leerkracht bij deze afdeling geplaatst.
Vervolgens werd in goed overleg met de scholen, de secretarieafdeling-onderwijs en de afd. plantsoenen de nota "Edukatie inzake het natuurlijke milieu" opgesteld. Hierin werd aangegeven op welke wijze de natuureducatie vorm moest krijgen als een integrerend deel van de lessen op de basisscholen, met een uitstraling naar de buitenschoolse vorming.
In de jaren die volgden kreeg de natuurvoorlichting haar eigen plaats binnen de afdeling. Op de kwekerij werden planten voor de scholen gekweekt, in de plantsoenen werden materialen verzameld, over de parken werden handzame boekjes uitgegeven en in de kranten verschenen regelmatig artikelen over wat er in de natuur in en om de stad te beleven viel.

Boombeheer en de gemeentelijke kapverordening.

De stad Vlaardingen is in de jaren 1950-1980 enorm hard gegroeid. Mede door gebrek aan mankracht was de invloed van de afd. plantsoenen, bij de ontwikkeling van de Westwijk, onvoldoende. In de straten konden maar spaarzaam bomen worden geplant. De kabels en leidingen waren zodanig gesitueerd dat er geen of nauwelijks mogelijkheden overbleven voor het planten van een boom. Bovendien werd er wellicht ook wat meer toegegeven aan al die mensen die bomen wel erg mooi vinden, maar deze niet voor hun deur wilden hebben.
Bij de ontwikkeling van de wijk Holy is in een zeer vroeg stadium de afdeling plantsoenen betrokken geweest bij de vaststelling van de ondergrondse straatprofielen. Vanaf die tijd is het streven erop gericht om voor elke woning die gebouwd werd minimaal een boom te planten. Daarbij was tevens uitgangspunt dat het algemeen aanzien van de stad prevaleert boven het individuele belang. O.a bij de aanleg van de boombeplanting aan de Maasboulevard heeft dit geleid tot uitvoerige discussies met de bewoners. Bij iedere aanplant groeide het dossier. Toch was niet iedere bewoner van de Maasboulevard tegen.
Zo verscheen in de Haagse Courant een hartverwarmende reactie na het planten van de eerste bomen (26).

Uit de Haagse hof geplukt

door Alexandra

Bomen

26 Uit de Haagse hof geplukt. Bomen.

Dat ook in de gemeenteraad de wens bestond om zuinig met het bomenbestand om te gaan, werd duidelijk toen in 1970 een grote treurwilg aan de Mauritssingel gekapt werd ten behoeve van de aanleg van een rioolpersleiding. Ondanks dat het tracé met veel zorg was vastgesteld en nadat gebleken was dat ieder ander tracé groter offers van het bomenbestand vergde, was een meerderheid van de Raad van mening dat het noodzakelijk werd een gemeentelijke kapverordening vast te stellen. Voor iedere boom die gerooid moest worden diende zowel door particulieren als door de gemeentelijke diensten een kapvergunning aangevraagd te worden.

Wetenswaardigheden over het Vlaardingse bomenbestand.

In 1967 werd Vlaardingen van aardgas voorzien. Het drogere gas maakte dat de loodstriktouwverbindingen krompen. In diverse gemeenten die eerder op het aardgasnet waren aangesloten was geconstateerd dat dit een grote sterfte onder de straatbomen kon veroorzaken. Direct na de aanleg werden de bomen extra in de gaten gehouden. Ik herinner mij dat ik met de heer Visser van het energiebedrijf een rondrit maakte langs een aantal kwijnende bomen. Aanvankelijk wilde hij niet aannemen dat de sterfte veroorzaakt zou worden door ander gas dat door de leidingen ging. Maar bij de eerste de beste boom die we aan een nader onderzoek wilden onderwerpen, kwam de gaslucht ons al tegemoet.
De afdeling plantsoenen gaf vanaf die tijd onmiddellijk door als er iets loos was bij een boom. Het Energiebedrijf reageerde zeer snel waardoor de schade in Vlaardingen beperkt bleef.

In de jaren zeventig werden ook de eerste infrarood foto's vanuit een vliegtuig gemaakt om daarop te kunnen zien welke bomen een kwijnend bestaan leden. De afdeling deed daaraan mee, om later te kunnen vergelijken of bepaalde bomen achteruit gegaan waren. De directe controle vanaf de straat werkte effectiever.

Het verplanten van bomen zonder wortel.

In 1968 moesten in verband met een profielwijziging van de Burg. Pruissingel, 39 grote populieren gerooid worden. Deze werden herplant in de Westwijk aan de v.d. Werffstraat. Bij wijze van proef werden 3 bomen zonder wortel overgezet. Dit was zeer kostenbesparend.
Toen na een jaar bleek dat deze bomen zich net zo goed ontwikkelden als de overige die met kluit verplant waren, is dit vooral in saneringsgebieden op grotere schaal toegepast. Een voorbeeld daarvan zijn o.a. de populieren in de Koningsstraat. Voor de goede orde vermeld ik dat deze methode alleen toepasbaar is bij bepaalde populierensoorten en enkele soorten wilgen.

27 (boven) Populieren Koningsstraat geplant zonder wortel in maart 1971 (foto augustus 1971)

28 (onder) Populier Koningsstraat 1996

Speciale zorg voor oudere bomen.

Een boom kan wel 1000 jaar worden. Helaas wordt een boom in het stedelijk gebied meestal geen 50 jaar. Daar zijn veel redenen voor aan te geven. De hoofdoorzaak is dat een boom van nature in gezelschap van andere bomen moet groeien. Er moeten optimale mogelijkheden zijn voor kringloop van het afgevallen blad. Zowel bomen op verharding als op gras staan in een zeer onnatuurlijke milieu.
Door zeer veel bomen te planten kan een stad toch een groen aanzien krijgen en het is zeker niet verwerpelijk om na een aantal jaren bomen, die te dicht op elkaar staan, te kappen. Dit om andere de gelegenheid te bieden zich te ontwikkelen. Maar als een boom op een vrije plek staat en de mogelijkheden zijn aanwezig om hem echt oud te laten worden dan moet daaraan naar mijn mening alle zorg besteed worden. Als voorbeeld noem ik de meidoorn die (nog steeds) staat op de hoek van de Hofsingel en de

29 Ondersteunde meidoorn 1996.

30 Actieboom aan de Schiedamseweg, geschonken door de heer J.J. van der Kaaden.

Hoflaan (fig. 29) Bij een hevige storm in 1973 werd een aantal oudere bomen geveld. Ook de bovengenoemde toen ca. 30 jaar oude meidoorn lag tegen de grond. Gelukkig bleek het wortelgestel redelijk ongeschonden. De boom is door de gebr. Copijn (boomchirurgen) overeind gezet en gestut. Er waren kritici die zich afvroegen of het wel verantwoord was om op deze wijze bomen in stand te houden. Maar als je dan ziet hoe 23 jaar later de boom nog steeds als een markante verschijning het beeld bepaalt dan ben ik er nog steeds van overtuigd dat het van groot belang is om juist oudere bomen met extra zorg te omringen.

Actie "Zet ook eens een boom op"

In navolging van de gemeente Rotterdam, startte in het voorjaar van 1976 de actie "Zet ook eens een boom op". Voor f.25,- kon iedere Vlaardinger aangeven waar hij of zij een boom wilde planten en aan welke soort de voorkeur gegeven werd. Tijdens de actie bleek dat soms heel bijzondere plaatsen verkozen werden. Niet altijd kon aan het verzoek worden voldaan. Ligging van kabels en leidingen of vragen om een boom in een parkeerplaats te planten zodat de buren de auto niet meer zouden kunnen parkeren, werden met de aanvrager besproken. Meestal kon een goed alternatief worden gevonden. De bomen werden voorzien van een boompaal, gesierd met de Vlaardingse kleuren. Voorts kreeg de aanvrager een tekening waarop de plaats en de soort was aangegeven. Het kostte de bij de actie betrokken ambtenaren veel tijd maar het verschafte veel voldoening.

Toen de actie in 1980 werd beëindigd, waren door 267 aanvragers 455 bomen aangeboden, waarvan er nu nog vele onze stad sieren.

Beuken van de Hogelaan.

Al eerder is vermeld dat de beuken van de Hogelaan in 1905 de eerste tekenen van verval begonnen te vertonen. De ontgraving van het talud tijdens de tweede wereldoorlog en het rijden met legervoertuigen over de wortels heeft het aftakelingsproces versneld. In 1969 werden op advies van de boomchirurgen, de gebroeders Copijn, van de toen aanwezige 62 bomen er 8 gekapt. De overige beuken werden gevoed en zonodig werden takken weggezaagd, wonden behandeld en zware takken verankerd. Voorts werd, om de kringloop optimaal te bevorderen, op de taluds klimop aangeplant. Daardoor blijft het afgevallen blad ter beschikking van de bomen. Ondanks deze goede zorgen meldt een artikel in de Vlaardingse Courant in juli 1977 onder de verontrustende kop "Eeuwenoude beuken op sterven na dood" het volgende: "Het is gebeurd met de eeuwenoude beuken aan de Hogelaan in Vlaardingen. Binnen enkele jaren zal deze weg door het fraaie stadspark, waaraan bijna iedere Vlaardinger dierbare herinneringen heeft, een "gapende wond" vertonen. Weg bomen, weg sfeer, weg herinnering. Tientallen jaren zullen verstrijken, alvorens deze wond geheeld zal zijn. Directe (doods)oorzaak: de droge zomer van 1976."
In het artikel staat verder dat tijdens de droogte per boom 500 liter water was gegeven en dat van de toen nog aanwezige 48 beuken er 17 in goede doen waren en de overige 31 waren er slecht tot zeer slecht aan toe. (Bij een opname in voorjaar 1996 resteerden nog 33 oude bomen waaruit blijkt dat na de eerste sterfte in 1905 het goed is geweest om niet al te rigoureus de bijl in de beuk te zetten). Tevens beginnen de in de loop der jaren ingeboete beuken (42 stuks) alweer beeldbepalend te worden. De oudste beuken zullen zo'n 300 jaar zijn en dat is voor een beuk een zeer respectabele leeftijd.

31. (boven en onder) Beuken op de Hogelaan 1996.

Bomenboekjes:
De sectie natuurzaken vroeg regelmatig aandacht voor het bomenbestand. Zo werden in 1984 vier boekjes uitgegeven over de straatbomen in de Westwijk, 't Centrum, Holy en Ambacht. De twaalf meest gebruikte soorten zijn daarin beschreven met daarnaast de tekeningen en het overzicht met een wijkkaartje met de locatie van de diverse bomen.

Voorts werden regelmatig publicaties in de plaatselijke pers verzorgd over het wel en wee van de bomen.

RECREATIEGEBIED DE LICKEBAERT.

Eerste plan voor een parkgebied ten westen van Vlaardingen.

In mei 1968 werd het eerste plan voor de inrichting van een parkgebied ten westen van Vlaardingen door vier Vlaardingse burgers gelanceerd. Daarin werd op summiere wijze aangegeven waar bossen, paden, parkgedeelten, volkstuinen, vijvers en overige recreatieve voorzieningen zouden moeten komen. Het was meer een beschrijving van hoe het gebied eruit zou moeten zien, dan dat het een diep doordacht plan was (32).

32 Bosplan Vlaardingen ontworpen door vier Vlaardingse burgers.

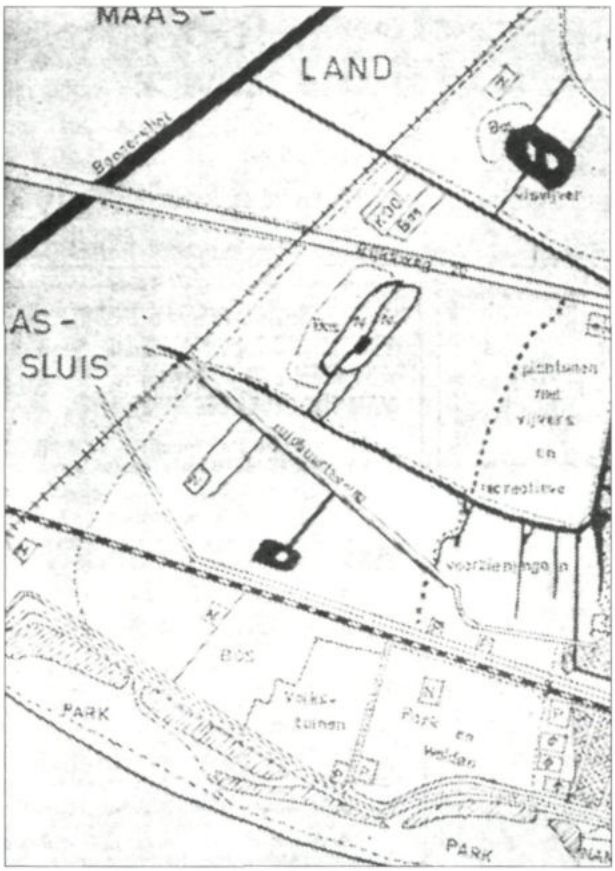

De vier bedenkers van het plan hebben e.e.a voor de installatie van de commissie ter voorbereiding van het 700-jarig bestaan van Vlaardingen ingediend, in de gedachte dat daardoor de publiciteit maximaal zou zijn. Gepleit werd voor snelle aanleg van het hooggelegen gebied tussen het Scheur en de Maassluissedijk en realisering van de strook langs de Westwijk. Vervolgens zouden verspreid in het gebied, bos- en waterpartijen tot stand moeten komen.

Globaal plan de Lickebaert.

In 1971 verschijnt een voorstudie en programma van eisen voor het recreatieplan Vlaardingen-West/ Maassluis-Oost. Door een werkgroep, onder voorzitterschap van wethouder A.G. Kloots van Vlaardingen is voor een gebied van 600 ha. tussen Vlaardingen en Maassluis een globaal plan uitgewerkt. (33)

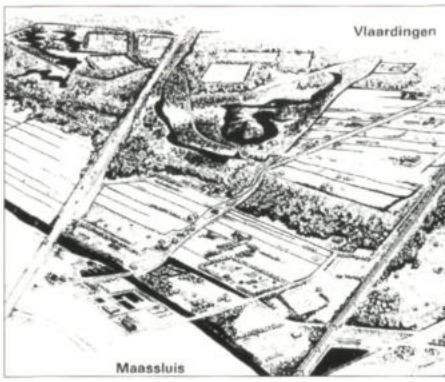

33 Globaal plan de Lickebaert

In de studie worden o.a. de volgende aanbevelingen gedaan:
- Noodzakelijk is, dat de besturen van de betrokken gemeenten en Rijnmond zich zo spoedig mogelijk uitspreken over de voorstudie.
- De principiële bereidheid van de Rijksoverheid om bij te dragen in de kosten van uitvoering van de regionale recreatieve voorzieningen.
- De verwerving van de gronden te bespoedigen.
- Nadere uitwerking van het plan, rekening houdend met de mening van de bevolking.
- Onderzocht moet worden welke rechtsvorm gekozen moet worden om het voorgestelde uitvoeringsprogramma te kunnen realiseren.

In de zomer van 1971 wordt het plan door de wethouders van sport en recreatie van Vlaardingen en Maassluis gepresenteerd.

Vervolgens wordt in Vlaardingen het bestemmingsplan in de inspraak gebracht. Nadat het plan ter visie is gelegd, wordt o.a. door 30 boeren bezwaar aangetekend.

"Zet vaart achter de Lickebaert".

In februari 1973 (het jaar dat Vlaardingen 700 jaar stadsrechten heeft) neemt mevr. H.A. Bleeker-van Styrum, gemeenteraadslid van de V.V.D., het initiatief om via een "buitenparlementaire" actie de realisering van de plannen te versnellen. Zij wil een petitie aan haar partijgenoot op het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk werk CRM, staatssecretaris Vonhoff, aanbieden. In de Nieuwe Vlaardingse Courant van 21 februari 1973 staat uit de mond van mevr. Bleeker opgetekend: "Als de heer Vonhoff zegt dat de subsidie over pakweg 5 jaar loskomt, dan hebben we tenminste een toezegging en kan een bescheiden begin worden gemaakt met de verwezenlijking van het roemruchte bosplan. Het moet dit jaar onder de paraplu van het V-zeven-feest gebeuren. Als het begin er eenmaal is, volgt de rest vanzelf". In nauwelijks twee weken tijd werden 20.000 handtekeningen verzameld. De staatssecretaris was onder de indruk, maar stelde dat het plan niet voorkwam op de prioriteitenlijst van de provincie Zuid-Holland.

Een maand later bleek dat het lobbyen effect sorteerde. Ambtenaren van de provincie kwamen enigszins verstoord meedelen dat zij opdracht gekregen hadden om hun prioriteit, die eigenlijk bij o.a. de uitvoering van het Rottemerengebied lag, om te buigen en de Lickebaert versneld te subsidiëren. Inmiddels was het algemeen bestuur van het recreatieschap "de Lickebaert" samengesteld uit vertegenwoordigers van Vlaardingen en Maassluis. Aan de gemeenteraden van de beide gemeenten werd voorgesteld om alle gronden in het gebied over te dragen aan het recreatieschap.

Deelplan voor de oeverstrook.

De afdeling plantsoenen van Vlaardingen had tussentijds het deelplan voor het gebied tussen de Maassluissedijk en de rivier uitgewerkt (34).

De inmiddels opgerichte vereniging "Vrienden van het Lickebaertbos" beraadde zich onder voorzitterschap van mevr. Bleeker op welke wijze de bevolking betrokken zou worden bij de aanleg van het bos. Daartoe werd o.a. een wedstrijd georganiseerd om een vignet te ontwerpen en werden boomfeestdagen gepland.
Eind 1973 mocht het bedrijf gemeentewerken Vlaardingen, in opdracht van het recreatieschap de Lickebaert, het plan voor de oeverstrook aanbestedingsgereed maken. Op 21 augustus 1974 kwam de staatssecretaris van CRM, de heer W. Meyer, de eerste spade in de grond steken. Tijdens de officiële toespraken werden vooral door de burgemeester van Maassluis, de heer Van Dijke, een aantal politiek hete hangijzers aan de bewindsman meegege-

34 Eerste deelplan "Oeverbos". Na inspraak is de doorgaande autoweg vervangen door twee aparte lussen.

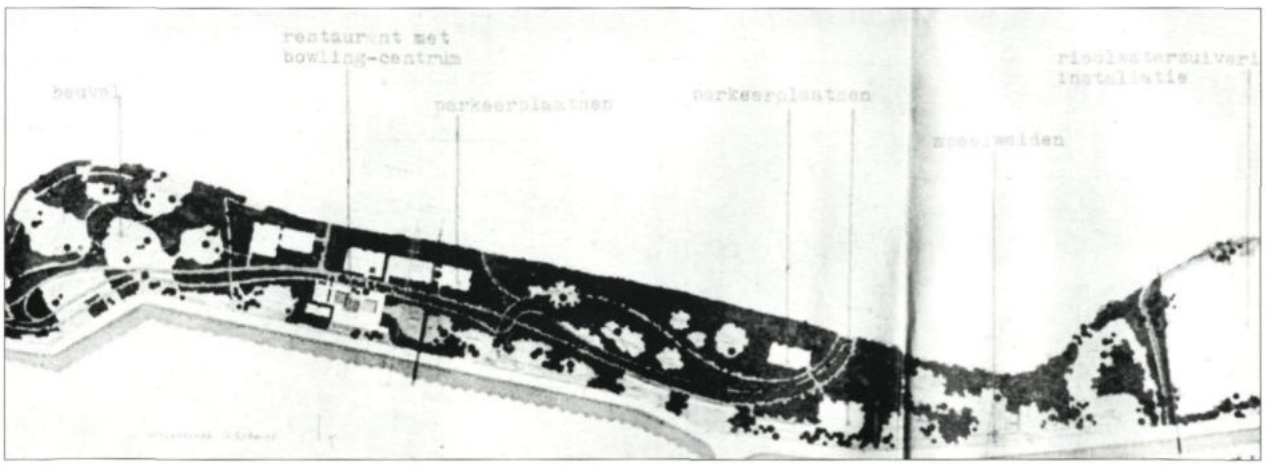

35 Burgers van Vlaardingen en Maassluis planten bomen in het "Oeverbos".

ven. De boeren uit het aangrenzende gebied drongen aan op snelle uitkoop van de bedrijven die voor andere belangen zouden moeten wijken (Sommigen leefden al meer dan 25 jaar in onzekerheid).

In het voorjaar van 1975 werd de eerst beplanting aangebracht o.a. op een zeer koude boomfeestdag op 19 maart, waarbij ook mr. Pieter van Vollenhove een boom plantte. Vervolgens werkten op 21 maart duizenden burgers uit Vlaardingen en Maassluis mee aan de totstandkoming van het bos (35).

De afdeling plantsoenen heeft nog een aantal jaren het gebied ten laste van het recreatieschap beheerd. Nadat het gebied is toegevoegd aan het recreatiegebied Midden-Delfland, is het recreatieschap "de Lickebaert" opgeheven. De vereniging "Vrienden van het Lickebaertbos" had, door de versnelde uitvoering van de oeverstrook, haar doel bereikt. Als laatste daad heeft zij een prachtige plattegrond in reliëf, van de oeverstrook aangeboden aan het recreatieschap Midden-Delfland. Deze staat nu opgesteld nabij het restaurant "'t Oeverbos".

36. Het resultaat van de planters na eenentwintig jaar.1996.

WIJKPARK HOLY.

In het eerste bestemmingsplan voor de wijk Holy-Noord is een veel kleiner stuk gereserveerd als wijkpark. Het openbare groen was meer tussen de woningen gedrapeerd. Mede door het indienen van alternatieve plannen van de afdeling plantsoenen is uiteindelijk gekozen voor een duidelijk centraal in de wijk gelegen park.

In eerste instantie is de kinderboerderij gerealiseerd. Dit werd mede mogelijk door schenkingen van de burgerij ter ere van het afscheid van burgemeester Heusdens. Vervolgens is de bouwspeelplaats aangelegd waarop na veel inspanning een oude treinwagon als clublokaal is geplaatst.

Ten noorden van de kinderboerderij is gedurende enkele jaren een hoeveelheid puin gestort, wat vervolgens is afgedekt met ca. 1 meter grond. Na het graven van de vijvers en de aanleg van de paden, is er een pionierbeplanting aangebracht. Rondom het park was een grote zandvlakte waarop de wind vrij spel had. Ook hier werd door de aanplant van inheemse pionierhoutsoorten gezorgd voor beschutting. Een tuinman met speciale belangstelling voor de wilde flora en fauna, kreeg de opdracht om de ontwikkeling van de inheemse kruidachtige gewassen zoveel mogelijk te stimuleren. Mede door de grote kennis van de inheemse fauna, wist hij door bepaalde beheersmaatregelen, voor talloze vogels, vlinders en andere insecten, de goede biotopen te creëren.

Conflicten ontstaan weleens doordat honden niet altijd op de juiste plaatsen worden uitgelaten waardoor kwetsbare beplantingen sneuvelen of dat er nog steeds "plantenliefhebbers" zijn die menen dat wat in de vrije natuur of in een park staat ook meegenomen mag worden naar de eigen tuin.

Het boeiende van het wijkpark Holy is naar mijn mening de ontwikkeling, die nog jaarlijks waarneembaar is. Verdwijnende pioniervegetaties maken plaats voor nieuwe plantengemeenschappen. Een terrein waarvan in eerste instantie de funktie nog niet duidelijk vastlag werd uiteindelijk een vlinderweide, beschermd door takkenbossen en zandwallen die op zich weer plaatsbieden aan o.a. bunzing, egel en allerlei insekten.

37 Bos- en natuurontwikkeling wijkpark Holy-Noord.

Tevens is gebleken dat het verantwoordelijk stellen van mensen met kennis van zaken voor bepaalde deelgebieden, waarborg is voor verantwoord beheer. In het wijkpark Holy is dit goed waarneembaar.

DE BROEKPOLDER

De afdeling plantsoenen heeft in de loop der jaren veel bemoeienis gehad met de herinrichting van de polder. Een korte beschrijving van de activiteiten op dit gebied mag binnen het kader van de geschiedschrijving van het "groen" niet ontbreken. Bij de opspuiting met havenspecie is de polder ingedeeld in 11 gebieden, zgn. spuitvakken of loswallen. De grootte varieerde van ca 10 tot 40 ha. De kaden rondom de vakken werden waar mogelijk op bestaande wegen of dijken gerealiseerd. Zo is op oude kaarten duidelijk te zien dat het tracé van de vroegere polderweg overeenstemt met dat van de huidige Watersportweg. Nadat de opspuiting voltooid was werden diverse ontwateringsmethoden toegepast. Tot besluit werden vanuit een vliegtuigje een aantal loswallen ingezaaid met Italiaans raaigras. Ook dit weer om de rijping van de gronden te bevorderen. Tot begin jaren zeventig was alles erop gericht om direct nadat de wijk Holy gereed zou zijn, te starten met de bebouwing van de Broekpolder. Over grondverontreiniging werd niet gedacht of gesproken. Het havenslib werd vergeleken met de vruchtbare gronden van de uiterwaarden langs Rijn en Maas, die eveneens waren ontstaan door ophoging met sedimenten uit deze rivieren. De gemeente Vlaardingen was er trots op dat de polder op voordelige wijze bouwrijp werd gemaakt en de gemeente Rotterdam was tevreden met het grote slibdepot op korte afstand van het havengebied.

Om aan te tonen dat het Rotterdamse havenslib ook zeer geschikt zou zijn voor de aanleg van bossen en recreatiegebieden, werd in 1968 aan de gemeente Vlaardingen verzocht om mee te werken aan een "proefbos" van ca 2 ha. in de Broekpolder. De locatie werd zodanig gekozen dat de proefbeplanting, ook na ontwikkeling van de woningbouw, zou kunnen blijven bestaan (38).

38. Situering proefbeplanting in zijn directe omgeving.

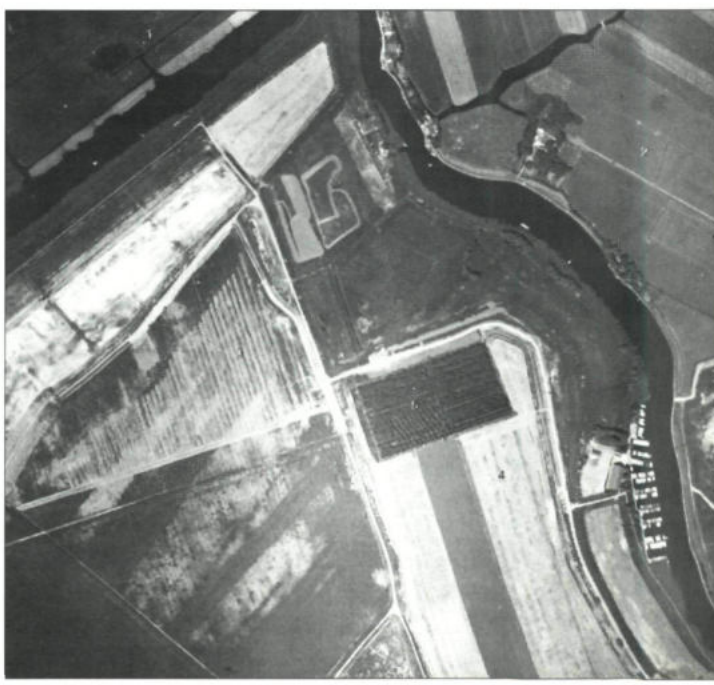

De kosten van aanleg en beheer waren voor rekening van Rotterdam. Deskundige begeleiding van het object was verzekerd door de installatie van een werkgroep met daarin vertegenwoordiging van Staatsbosbeheer, het bosbouwproefstation de "Dorschkamp" (later heette dit het Rijks Instituut voor Bos- en Landschapsbouw), de gemeente Rotterdam en de gemeente Vlaardingen. Bij de keuze van de hoofdhoutsoorten is in principe uitgegaan van pioniers zoals populier, iep, els, es en esdoorn. Op verzoek van Rotterdam en Vlaardingen is daar eik aan toegevoegd. De bosbouwers waren het met de laatste soort niet eens, maar stemden aarzelend toe. Achteraf bleek het een goede keus te zijn geweest. De beplanting groeide zeer voorspoedig. De bosbouwers waren enthousiast over de ontwikkeling van de aanplant en ieder jaar werden de meetresultaten vastgelegd in rapporten.
Bij de afdeling plantsoenen voelden we ons uitgedaagd om meer beplanting in de overigens nog kale polder aan te brengen.
In 1971 werd een schets voor een beplantingsstructuur aan de Vlaardingse Raad voor Sport en Recreatie voorgelegd. De opzet van het plan was om langs de spuitkaden beplantingsstroken aan te leggen, waarin zoveel mogelijk wandel- fiets- en ruiterpaden zouden kunnen worden opgenomen. Voorts werd gepleit om de ontsluitingsweg naar de W.V. "De Bommeer" aan te leggen en de strook tussen deze weg en de Vaart tot ontwikkeling te brengen. Het jaagpad langs de Vaart was als wandelpad in de plannen opgenomen. Voorts voorzag het plan in de aanleg van lig- en speelweiden omzoomd met beplantingsstroken. Over grondverontreiniging was nog steeds niets bekend. In het plan was ook een volkstuinencomplex in de zuidwesthoek van het opgespoten gebied geprojecteerd.
Bij de inspraak over dit plan werden vragen gesteld of het havenslib wel voldoende betrouwbaar was om daarop volkstuinen te realiseren. Ik was zeer verbaasd over deze vraag. Ik was er tot op dat moment van overtuigd dat we met uitstekende kleigrond te maken hadden. Later bleek dat de vraagsteller goed geïnformeerd was. Aanleg van volkstuinen werd uit een oogpunt van volksgezondheid verboden.
In het zuidelijk deel van het plan waren de sportvoorzieningen geprojecteerd, waarbij toen reeds geopperd werd om de atletiekvereniging naar de Broekpolder te laten verhuizen.
Mede door de subsidiemogelijkheden die geboden werden door de stichting "Industriehout" (een stichting die t.b.v. de houtproducenten een actief aanplantingsbeleid stimuleerde) werden voorstellen ingediend om diverse loswallen en het v.m. vuilstortterrein met populieren te beplanten. Met de eerste aanleg werd in 1973 gestart. Om de monotomie te camoufleren werden langs de randen gemengde beplantingsstroken aangebracht die tevens als zaadleverancier voor de onderbeplanting van het toekomstige bos dienden. In eerste instantie werden nog geen paden aangelegd.
In 1975 verscheen de nota "Broekpolder in overgangsfase". Daarin werd nogmaals gepleit voor de aanleg van brede beplantingsgordels langs de spuitkaden, teneinde een ruimtelijke structuur tot ontwikkeling te brengen. De open ruimten, omzoomd door boswallen, zouden daarna een agrarische- of stedelijke functie kunnen krijgen of ook bebost worden. De fractie van de Partij van de Arbeid wantrouwde haar eigen wethouder Goudriaan, in de gedachte dat de open ruimten bedoeld waren voor woonbebouwing. Samen met de fractie van de PPR bracht de PvdA in 1976 een nota in de gemeenteraad genaamd "Broekpolderbos, van wens tot werkelijkheid". In de nota werd gesteld dat in het Rijnmondgebied grote behoefte bestond aan de aanleg van een bos en dat de Broekpolder daarvoor de aangewezen locatie was. Deze nota werd in de raad breed ondersteund en vormde uitgangspunt voor het verdere beleid om de gehele polder te bebossen.
Een werkgroep, met vertegenwoordigers van de gemeente en externe deskundigen, werd opgedragen de technische- en financiële aspecten te onderzoeken. In 1977 verscheen de nota "Bosmodellen Broekpolder" waarin een tweetal varianten was uitgewerkt. Een productiemodel en een recreatiemodel. Het laatste model was in aanleg 25% duurder en de opbrengsten zouden 10-15% lager liggen. Gesteld werd dat een bos met recreatieve mogelijkheden over ca 50 jaar voor het Rijnmondgebied een waarde zou hebben die niet in geld is uit te drukken. Het recreatiemodel werd goedgekeurd en vervolgens werden de deelplannen nader uitgewerkt. Te beginnen in de zuid-westhoek (loswal 9).
Op 3 april 1978 werd een grote "Bosplantdag" georganiseerd. Onder aanvoering van het college van B en W werd door gemeenteraadsleden het "Raadsbos" geplant terwijl daarnaast ca 1000 burgers bomen plantten. Ook de plaatselijke pers was uitgenodigd. De eindredacteur van Groot Vlaardingen/de Maaskoerier, Ruud van Houwe-

39 Bosplantdag 1978 in de Broekpolder.

lingen, bracht zelf een zakje goede grond mee om zijn boom de optimale groeikansen te geven (39).
De aangelegde bospartijen en groengordels groeiden goed en in 1980 konden de eerste wandelroutes worden uitgezet (40). Daartoe werden o.a. houtsnipperpaden aangelegd die aangepast werden aan de onregelmatigheden van de grondslag en de karakteristieken van de bos- en bodemvegetatie. (Uit een onderzoek van het Staring Centrum naar het gebruik en de beleving van jonge bossen in Zuid-Holland van 1992 blijkt dit een juiste aanpak

40. Wandelroutes Broekpolder.

te zijn geweest. Ik citeer "Wat betreft het type pad (kronkelende paden dwars door het bos gemaakt van materiaal uit het bos) en de gelaagdheid van het bos (het ongeordend voorkomen van zowel bomen als struiken door de spontane opslag van vlier) sluit dit goed aan bij het ideaalbeeld van bos."
Dat diverse loswallen ernstig verontreinigd waren was bekend. Voor bosbouw leek dit geen bezwaar. Voor woningbouw wel. Toch stond het Openbaar Lichaam Rijnmond niet toe dat op potentiële bouwlocaties bos werd geplant.
In 1982 werd er weer een ambtelijke werkgroep, met vertegenwoordiging van de secretarie en het bedrijf gemeentewerken, aan het studeren gezet om te bezien of op sommige loswallen een afdeklaag met minder verontreinigde havenspecie kon worden gestort. De door de werkgroep uitgebrachte nota kreeg de naam "Het slijk der aarde voor de Broekpolder van waarde". Berekend werd daarin o.a. dat de gemeente Vlaardingen er financieel voordeel uit zou kunnen halen door aan Rotterdam wederom vergunning te verlenen om een hoeveelheid havenslib, met minder verontreiniging, in de Broekpolder te bergen.
Politiek gezien bleek de weerstand te groot om de polder, die juist weer aantrekkelijk werd, nogmaals enkele jaren minder toegankelijk te maken. De nota is bij mijn weten nooit in de gemeenteraad behandeld. Ik vraag mij zelfs af of alle collegeleden van het bestaan op de hoogte waren.
In 1984 werd Rijnmond door de kroon in het gelijk gesteld, de potentiële bouwlocaties moesten voor stadsuitbreiding beschikbaar blijven. Men ging ervan uit dat een afdeklaag van 1.50-2.00 m schone grond voldoende bescherming tegen de verontreiniging zou kunnen bieden. Om de gronden niet braak te laten liggen werden deze onder beheer van de afdeling plantsoenen ingezaaid met koolzaad. De overige gronden, zijnde niet bouwlocaties, werden voortvarend aangepakt. Zo werd o.a. in 1985 een rietveld van enkele ha. aangelegd in de strook langs de Vaart en werden de nog resterende gronden bebost. Voorzover de gronden gelegen waren in het reconstructiegebied Midden-Delfland gebeurde dit in opdracht van de Provincie Zuid-Holland. Deze instantie legde eveneens het golfterrein aan en realiseerde de houten voetbrug over de Vlaardingse Vaart.
In 1986 werd bij Staatsbosbeheer een beheer-

plan Broekpolder ingediend ter verkrijging van subsidie in het kader van de Bosbijdrageregeling. Hoewel de ambtelijke rompslomp rondom de subsidieaanvraag wees op een soort "ontmoedigingsbeleid" werden met vasthoudendheid plannen ingediend en werd subsidie verkregen. In 1987 werd eindelijk een akkoord bereikt met de provincie Zuid-Holland (Rijnmond was inmiddels ter ziele) om op de potentiële bouwlocaties, "productiebos"te planten. Daarmede werd voor dat deel van de polder de koers, die gericht was op recreatie, verlaten. Dat zelfs productiebos niet overal gerealiseerd werd had twee oorzaken.
- 1e voor de pachtrechter bleek dat de in pacht uitgegeven gronden alleen konden worden vrijgemaakt voor de uitvoering van "woondoeleinden" en niet voor een agrarische bestemming zoals "productiebos". Op deze gronden wordt de akkerbouw nog voortgezet.
-2e bij de uitwerking van de plannen werd meer rekening gehouden met de grondsoort. Hoe dichter bij de uitmonding van de opspuitbuis, hoe grover het materiaal. Zo zijn bepaalde delen zeer zanderig en bevatten veel stenen. Op deze delen is geen bos geplant maar krijgt de kruidenvegetatie meer kans. Dit komt overigens de afwisseling binnen het gebied zeer ten goede.

Resumerend kan gesteld worden dat de herinrichting van de polder geleidelijk tot ontwikkeling is gekomen. Inmiddels blijkt dat zeer veel Vlaardingers, maar ook bezoekers uit veel wijdere omgeving, de aanleg met bos, laanbeplantingen (41), natuurlijke vegetatie en gerealiseerde voorzieningen voor de water-, golf-, voetbal-, hockey- en ruitersport, zeer weten te waarderen.

41. Laanbeplantingen in de Broekpolder 1996.

Noten

1 Uit Vlaardings verleden, door M.C. Sigal Jr. Nieuwe Vlaardingsche Courant nov. 1929
2 De Buitenplaats "Het Hof" te Vlaardingen. Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht een heerlijkheid. okt.1990
3 Akte van aankoop nr. 4
4 Akte van verpachting, huur en verhuur nr. 220
5 Akte van verpachting, huur en verhuur nr. 298
6 Akte van verpachting, huur en verhuur nrs. 427,439,471.
7 Jaarverslagen Gemeentewerken 1934 - 1964 (voor zover aanwezig)
8 Correspondentie Gemeentewerken 1934 - 1964

HET HOF TE VLAARDINGEN

J. BRONKHORST

'k Heb u nooit genoeg betreden,
  Lieflijk Hof, wel klein maar êel!
Vlaarding, de oudst' van Hollands steden,
  Zijt ge tot een waar juweel!

In de lieve Lentedagen
  Komt de zoete voorjaarszon
Vriend'lijk ons ten uwent vragen,
  Zooals nooit een mensch het kon.

Uit het ruim der hemelbogen
  Komt 't gevogelt' blij en luid,
Snel en vroolijk aangevlogen,
  En kiest u ter woonstêe uit.

Kom ten hove dan genieten!
  Zie 't ontluikend frissche groen
Uit de bruine windslen schieten,
  Kom naar buiten in 't plantsoen.

Ja, wij willen tot u komen,
  Smaakvol aangelegde tuin!
Door de laan der iepenboomen.
  Wuivend met hun hooge kruin.

Ja, wij willen, als de Lente
  U met jeugdig groen versiert,
U bewand'len, schoone tente,
  Waar Natuur haar Paaschfeest viert.

Wand'len langs de kronkelingen
  Van uw lommerrijke paân,
Hier en daar door openingen
  't Vee der weiden gadeslaan,

Als het hupp'lend in de dreven,
  Door geloei zijn vreugd verraadt,
Dat 't zijn vrijheid werd hergeven
  Als 't de muffe stal verlaat.

Maar de voog'len, die daar tieren
  In de boomen van den hof,
Die daar blij hun bruiloft vieren,
  Zingen luidkeels 's hoven lof.

Allerhande melodiën
Heffen zij in beurtzang aan,
Of in schoone harmoniën
Hooren wij hen toonen slaan.

En zij lokken zoo onze oogen
Naar het heerlijk koepeldak,
Breede kruinen, groene bogen,
Vlechtwerk van den boom en tak.

Iep en beuk en eik te zamen
Staan als zuilen in het rond
In den tempel, die de namen
Van Gods deugden ons verkondt.

Als de Meimaand is gekomen,
Lonken ons de bloemen aan,
Eerst die der kastanjeboomen,
Dan die meer in 't midden staan.

Struikgewassen en syringen
Prijken dan in bloemenpraal,
Die de bijen zelfs bezingen
Als zij gonzen om hun maal.

Daar verspreiden meiehagen
Wierookgeuren, zoet en fijn,
Die de sefirs verder dragen
En den wandlaars welkom zijn.

Is het wonder dat de grijzen,
Wien de dank het hart ontwelt
Noode van de banken rijzen
Overvloedig daar gesteld?

Wonder, dat de jeugd hier spelend
Vroolijk dartlend zich vermaakt,
En de hofgenoegens deelend
Van gezondheid bloost en blaakt?

Dat de stroom der wandelaren,
Nimmer des genietens zat,
Rustloos hier in 't ronde waren
Om der Lente bloemenschat?

Dat de keur der jongelingen
Hier den frisschen maagdestoet,
Waar hun kleur en geur omringen
't Allerliefst en 't meest ontmoet?

Veel bekoring biedt de vijver
Nog de jonge kindren aan
Als zij daar den rustlooz' ijver
Van 't gevogelt' gadeslaan.

De eenden naar zich toe te lokken
Met wat kleine kruimels brood,
Die de vogels gretig slokken,
Is een pret voor klein en groot.

In de Zomerzonnestralen
Staat de roos in volle pracht
Tusschen 't mollig gras te pralen,
Geuren waasmend dag en nacht.

De bigonies, tooien mede
Met haar rijke bloemenschat
Op des zomers drang en bede
Het plantsoen der oude stad.

Dahlia's van schoone verven,
Kloek van stuk en schoon van bloem
Trachten de aandacht ook te werven,
Hunkren naar der rozen roem.

G'raniums in alle kleuren
Dingen ook al meê om lof
Van de wandlaars in te beuren
In den schoonen bloemenhof.

Maar nog andre Flora's schoonen,
In een nedrig kleed gehuld,
Tachten ons tot zich te troonen,
Als haar geur de lucht vervult.

En bij de warme zomerzoelte
Trekken eik- en beukenlaan
Ons door hare frissche koelte
Als met zachte banden aan.

Dan des avonds neêrgezeten
Turend naar het blauwe zwerk
Kunnen wij de zorg vergeten
Van het wichtig, dagelijksch werk;

Mijm'ren van vervlogen dagen,
Toen de Maas hier bedding had
En haar klei in vette lagen
Neêrlei langs onze oude stad;

Hoe de stroom naar 't Zuid zich keerde
Een moeras in 't aanzijn riep,
Dat de mensch door dammen weerde
En in bosch en wei herschiep;

Hoe de grond, uit dras verrezen
Nu veel duizend menschen draagt,
Die er voor geen water vreezen,
Waar het elders schrik aanjaagt;

Hoe er pakhuis en kantoren
Scholen, kerk, fabriek, gesticht,
Woonhuis, villa's ons bekoren,
Alles keurig ingericht;

Hoe die grond ook is gegeven
Tot een schoonen wandelhof.
Waarin nymphen bloemen weven
Uit de fijnste kleur en stof. -

't Is wel aardig, zoo te droomen
In den zomeravondstond,
Maar als 't najaar is gekomen
Is het wand'len meer gezond.

En dan ziet men 't groen der blâren
Langzaam gelen, meer en meer:
En verbruinen nerf en âren,
Vallen af en storten neêr.

Maar als dan de zon haar stralen,
Van den blauwen hemeltrans
Op het herfstloof neêr doet dalen,
Prijkt het nog in vollen glans,

Schittert het in keur'ge verven,
Met een wondervolle pracht,
Boeit het nog vóór zijn versterven
Ons met onweerstaan'bre kracht.

Kort slechts duurt dit, want de stormen
Werpen bloem en blad ter aard:
Spel der winden, aas der wormen,
Stof in 't eind tot stof vergaard.

Stof, waaruit het zonnegloren,
Weder nieuwe vormen bouwt,
Want geen stofje gaat verloren,
Van hetgeen de mensch hier schouwt.

't Is of Herfstmaand ook der kind'ren
Vroolijkheid ten deele stoort,
En hun lust tot spel doet mind'ren,
Maar tot werkdrift thans hen spoort.

Onnavolgbaar zijn de knapen
Bezig, van den natten grond
Glanzend bruine vrucht te rapen,
Die kastanjeboom hen zond.

Meisjes zijn vooral aan 't zoeken,
Zonder de oogen op te slaan,
Naar die nootjes met drie hoeken,
In de hooge beukenlaan.

Eikels ziet men ook vergâren,
Waar men wel cacao van maakt,
Die der zwakken kracht bewaren,
En goed toebereid wel smaakt.

Vogels kunnen bessen lezen,
Rijp en helder rood gekleurd,
Lijsters, vinken, sijzen, meezen,
Samendeelend of op beurt,

Piepen, fluiten, schreeuwend rukken,
Onophoud'lijk heen en wêer,
Vliegen, deinzen, hortend plukken,
Zoo gaat 't vogelvolk te keer.

Maar als wind en stormen spreken
In den hof, die sierloos wordt;
Als de grauwe wolken breken,
En zelfs 't gras verflenst en dort;

Dan is 't droevig en verlaten
In de lanen, eertijds vol.
Al wat tooi is, hoe verwaten,
Geeft Natuur den schuld'gen tol.

Maar de winter dekt zeer spoedig
Alles met haar sneeuwen kleed,
En begraaft dan heel goedmoedig
Al wat 't harte treuren deed.

Hij omgeeft dan struik en boomen,
Aller takken tot den top,
Vol met witte , ruige zoomen,
En werpt daar weer 't zonlicht op,

De ijskorst op den vijver trekt er
Schooljeugd met de schaatsen heen,
En haar dartel zwieren wekt er
Vroolijk leven, dat verdween.

Dat verdween? - Maar neen, dat leven
Zou ter dood veroordeeld zijn,
Aan verniet'ging prijs gegeven?
Neen, dat 's louter, louter schijn.

Sluim'ren doet slechts de nature,
Schoone slaapster in het bosch;
Straks ontwaakt ze en in die ure
Neemt zij weer haar lentedos.

Nov. 1903 J.B.

Toelichting bij 'Het Hof', door J. Bronkhorst

Jan Bronkhorst (Schiedam 24-01-1834 - Rotterdam 20-03-1920) was gedurende een periode van 44 jaar werkzaam bij het lager onderwijs te Vlaardingen.
Op 14 november 1859 vond zijn officiële 'inleiding' plaats als onderwijzer op de Stads Armenschool. Dat ging, zoals dit in vroeger dagen gebruikelijk was, met het nodige ceremonieel gepaard. De feestzangen die door de leerlingen bij die gelegenheid werden gezongen zijn bewaard gebleven bij het Stadsarchief, evenals enkele werkjes van de hand van Bronkhorst zelf.
In 1864 publiceerde hij 'Een heerlijke uitkomst of Sanherib voor Jeruzalem', een toneelspel in verzen. De gelden die met deze uitgave werden ingezameld werden besteed aan kledingstukken voor zijn armlastige leerlingen, die het vooral tijdens de strenge wintermaanden zwaar te verduren hadden.
Daarnaast liet hij nog een tweetal werkjes op het gebied van de 'rekenkunst' het licht zien en bekwaamde hij zich in de dichtkunst. Eén van die in druk verschenen gedichten had betrekking op Willem Beukelszoon van Biervliet, de veronderstelde uitvinder van het haringkaken.
Op 31 oktober 1903 legde Bronkhorst officieel zijn betrekking als onderwijzer, inmiddels van school D aan de Zomerstraat, neer. Samen met zijn echtgenote Magdalena Keuzenkamp (Schiedam 14-08-1841 - Loosduinen 20-12-1918) verliet hij vervolgens Vlaardingen, de stad waar hij gedurende zijn lange loopbaan zoveel goeds had verricht onder de Vlaardingse jeugd.

Met het hierbij afgedrukte gedicht betreffende het Hof, verschenen ter gelegenheid van zijn afscheid, wilde Bronkhorst zijn dank tot uitdrukking brengen en de herinnering levend houden aan zijn verblijf te Vlaardingen.

Jan van Hees

Zeer kranig

Koos van der Knoop, een vergeten Vlaardingse wielerprof...

Wie fietst er niet of heeft niet gefietst?

Bij de voorbereiding van een artikel over fietsen in Vlaardingen stuitte ik op de figuur Koos van der Knoop (1872-1942).

Het is onbegrijpelijk dat honderd jaar na zijn successen niemand in Vlaardingen meer iets van hem wist. Dit verhaal is gemaakt om dat verder te voorkomen. Mogelijk dat hij genegeerd werd in een tijd dat men vond dat lichaamsoefening tot niets leidde en de mens werkend en godvruchtig moest leven. Toch brachten de activiteiten van Koos van der Knoop daar verandering in. Hoewel er dus niets bekend was, kwam er na wat speurwerk toch wat boven water, maar dat moest grotendeels buiten Vlaardingen gehaald worden: in landelijke sportkringen was hij dan ook bekender dan in zijn geboortestad. Hoe het met hem verging na zijn sportcarrière is te lezen in het laatste onderdeel van de noten.

De Fiets

Voor de meeste mensen is een fiets de gewoonste zaak van de wereld, maar dat was niet altijd zo. Het verhaal van de fiets begon aan het begin van de vorige eeuw om pas aan het begin van deze eeuw tot een min of meer algemeen gebruikt vervoermiddel te worden. In Vlaardingen deed de velocipède, zoals de fiets toen genoemd werd, letterlijk zijn intree in 1889.

Op zondagochtend 25 augustus vertrokken in Rotterdam de leden van de Rotterdamsche Wieler Vereeniging (opgericht in 1886) per velocipède naar Hoek van Holland. Om half tien zouden ze Vlaardingen binnen rijden. De schrijver van het krantenbericht constateerde dan terecht, waarschijnlijk met het oog op de kerkgangers naar de Grote Kerk, dat de gemeente voor het grootste gedeelte gedurende enige ogenblikken op stelten zou staan. De onrust ontstond vooral omdat velocipèdes in Vlaardingen vrijwel zeker niet voorkwamen, de zondagsrust al voor kerktijd werd verstoord en vreemdelingen op zondag voor een pleziertocht in Vlaardingen, zoals de Nieuwe Vlaardingsche Courant berichtte, al helemaal een schokkend bericht was. Overigens was de velocipède in 1889 eigenlijk al een verouderde techniek. In 1885 had de Engelsman Starley een veilige fiets ontwikkeld: de zogenaamde "safety". Tot 1885 had men in de fietslanden Engeland, Frankrijk, Duitsland en de USA geëxperimenteerd met wielgrootten en verschillende aandrijvingen, omdat de hoge-bi (van bicycle of bicyclette) met het hoge voorwiel en het kleine achterwiel zeer gevaarlijk was vanwege de hoge zit op een wankel evenwicht en bij hoge snelheden en oneffenheden van de weg levensgevaarlijke valpartijen kon veroorzaken soms met fatale gevolgen voor de berijder.

De safety was inderdaad veilig door de even grote wielen, de lagere zit en de kettingaandrijving op het achterwiel. De safety heette de "Rover" en toen Dunlop daarna een luchtband ontwikkelde, was het proto-type van de twintigste-eeuwse fiets geboren.

Kort daarvoor was Het Algemeene Nederlandsche Wielrijders Bond opgericht (1883), zodat door de liefhebbers van de "machine" -alleen al uit deze benaming blijkt de bewondering voor dit simpele maar technische hoogstandje- in verenigingsverband genoten kon worden en wedstrijden georganiseerd. Niet voor niets heet het bondsorgaan van de ANWB nog steeds "De Kampioen".

Jan Maurits Wagenaar Hummelinck (geb.1874) en zijn broer Maas (Marius Gerrit geb.1878) met hun machines: een hoge bi en een safety omstreeks 1890. Beiden werden later adj.-directeur van de Hollandia.

Het wedstrijdelement bij het gebruik van de fiets voerde de boventoon. Dat zorgde er wel voor dat veel mensen de mogelijkheden van de fiets konden zien. Gegoede mensen konden zich echter een fiets veroorloven voor recreatiemogelijkheden.

Vermoedelijk voor hen was de advertentie in de NVC van 30 april en 10 mei 1890 waarin "eene goed onderhouden velocipède (bicycle) in de deugdelijke staat zijnde voor f.25,-, hoogte 50 inches" werd aangeboden. Reactie kon gegeven worden bij drukkerij Dorsman en Odé. De echte promotie kwam van jongemannen, die gegrepen waren door het wielrennen, zoals de Delfhavense Emile Kiderlen (in de periode 1885-1888) en de legendarische Jaap Eden (in de periode 1892-1905). Door hun activiteiten werden rijwielverenigingen opgericht. In Rotterdam waren er verscheidene, Schiedam had er toen twee (Swift en De Postduif) en Vlaardingen geen enkele.

Het begin

Op zondag 16 september 1895 organiseerde "De Postduif" (opgericht in 1894) een nationale wegwedstrijd over 60 km (Schiedam-Hoek van Holland vv) voor alle leden van de ANWB. De enige Vlaardinger die zich inschreef was Jacobus Nicolaas van der Knoop, 23 jaar.[1]
In juni van dat jaar had Van der Knoop in Brielle al ingeschreven voor een nationale wedstrijd ter gelegenheid van het eenjarig bestaan van de Brielsche Wielrijders Vereeniging "De Sneltrappers". Hij reed daar de 25 km in 51 minuten en 48 seconden. Met die tijd veroverde hij de derde prijs: een kleine zilveren medaille.[2]
"Er was veel wind en een groot deel van den weg moest tegen de wind worden gereden, zoodat de rijders flink hunnen krachten moesten inspannen om den afstand in zoo'n korten tijd af te leggen". In Hotel van Rheenen werden de prijzen uitgereikt en met een bal na werd de dag besloten.
Dat gaf Van der Knoop zeker de moed om dichterbij huis en onder toeziend oog van zijn stadgenoten zijn krachten op de wielen te tonen op die zondag in september.

In meer dan een opzicht spiegelde Van der Knoop zich aan beroemdheden onder zijn sportieve tijdgenoten. De heldendaad van Emile Kiderlen (door sportief Nederland ook wel Pim genoemd; in Delft waar hij studeerde werd zelfs een vereniging naar hem genoemd), die rond 1883 op een velocipède de stoomtram naar Schiedam had weten bij te houden, werd nog steeds doorverteld. Zou Van der Knoop de velocipède in 1890 gekocht hebben? Het is niet bekend, zeker is wel dat Koos van der Knoop rond 1894 een safety had en bijna is het wel zeker dat hij in 1889 vanuit het Westnieuwland, waar hij woonde, de leden van de Rotterdamsche Wieler Vereeniging over de Maassluissedijk heen en weer heeft zien gaan. Koos van der Knoop bleek een tot nu toe onbekende maar interessante Vlaardinger, die door zijn prestaties en door de sportkringen waarin hij verkeerde, de fiets voor de Vlaardingers populair maakte.

Jacobus Nicolaas van der Knoop werd op 16 juni 1872 in Vlaardingen geboren als vierde zoon van Pieter van der Knoop (1842-1937), broodbakker in het Westnieuwland, en Maaike de Heer (1839-1935). Hij werkte als bakker bij zijn vader. Van 1895 tot 1902 maakte hij een bijzondere sportcarrière door, gekoppeld aan de oprichting van de eerste rijwielhandel en reparatie-inrichting in Vlaardingen.

De fietsproducerende landen brachten langzaam maar zeker ook een Nederlandse productie op gang. De safetyfietsen werden ook in Nederland gemaakt door de Eerste Nederlandsche Rijwielfabriek (ENR) van Burgers in Deventer, Fongers uit Groningen, de Valuas-fabriek in Venlo, de Simplex-fabriek in Amsterdam en de fabriek van Arentsen en Kolling (later Gazelle) in Dieren.
De eerste ontwerpen werden vrijwel altijd gekopieerd naar buitenlandse voorbeelden. De eerste drie genoemde fabrikanten waren dan ook smid en/of wagenmaker van professie en konden dus met het materiaal omgaan. Reparaties moesten bij de genoemde merken door de fabriek zelf uitgevoerd worden. Ondernemende mensen en de eerste gedachte gaat dan weer uit naar een smid of een wagenmaker die het ideaal van een fietsenhandel niet op zo'n grote schaal wilden uitvoeren, moesten beginnen met een agentschap van een buitenlands merk of een "klein" Nederlands merk.
In Rotterdam verkocht Bingham (opgericht in 1871) zogenaamde ANWB-rijwielen en omdat de zaak in de Eenhoornstraat gevestigd was, waren dat Eenhoornrijwielen, maar of dit ook een fabriek was is onduidelijk. Iets verder weg, in Dordrecht, waren twee rijwielfabrieken: van de fiets van Sillevis "De Kampioen" en de "Van Randwijk-fiets" van een zekere Van Randwijk. De productie van de zeer jong begonnen Piet Lipman uit Wateringen met de VIOS-fiets (Vooruitgang is ons streven) werd in de advertenties van de NVC niet gevonden. Een volhouder op advertentiegebied voor 1900 was de rijwielhandelaar C.M. Renaud uit Oud-Beijerland. Hij adverteerde als agent met de Surprise, de Matador, de Victor, de Rover, de Middletown, de Futura, de Burgers (vermoedelijk van D. Burgers een smid uit Strijen) en de Van Randwijk-fiets. In 1895 riep hij via de krant de mensen in Vlaardingen toe: "Het seizoen nadert! Men koope een Randwijks-rijwiel! Wacht U voor verkoopers die onkundig zijn in het vak."

Het kon zijn dat in die jaren de ANWB-top elitair was, na 1890 waren de generatie-genoten van Koos van der Knoop dat geenszins of het moest de Limburgse Henri Meijers (1879) zijn, de zoon van een rijke bierbrouwer of

de iets oudere Emile Antoine Kiderlen (1868-1931) de zoon van een rijke likeurstoker uit Delfshaven.
Mogelijk dat daarom J.L.Melchers "captain" was van de Schiedamse "Postduif". Inderdaad was de befaamde wielrenner Willem Gerardus DelBaere zoon van een arts in Schiedam, maar de Schiedamse wielrenner Theo Offerman was de zoon van een kurkensnijder.
Dat de rijke burgers in het algemeen en voor Vlaardingen in het bijzonder toch de oorzaak waren van de populairisering van de fiets waren, bleek uit een aantekening die gevonden werd in de collectie Sigal.[3]

"Toen de fiets pas was ingevoerd, waren er een aantal jongelui van gegoede ouders, die er een bezaten. Tot hen behoorde I. en C. Hoogendijk, Van Dusseldorp, J. van Raalt, Henk de Korver, Jan van der Plas, Van der Knoop, F. IJzermans. Des Zondags improviseerden zij fietswedstrijden op de Maassluissedijk".

De rijkeluiszoontjes vallen wel op door hun naam: Hoogendijk, Van Dusseldorp en IJzermans. De jongens stoorden zich niet aan sociale verschillen en dat ze op zondag iets organiseerden spreekt boekdelen. De gewone jongens konden door hun contacten dus wel het ideaal van het fietsen bereiken. Dateren we bovenstaande aantekeningen rond 1890 dan moet omstreeks die tijd Koos van der Knoop door de fiets gegrepen zijn. Hij was overigens in die tijd ook lid van de Turnvereniging Leonidas, mogelijk al van de af de oprichting in 1884. Het verklaarde in ieder geval het krachtige lichaam, dat hem van pas kwam voor het nodige uithoudingsvermogen. Op 7 april 1895 behaalde een afvaardiging van Leonidas in Den Haag in gebouw Diligentia aan het Lange Voorhout in de Vrije Oefeningen een derde prijs. Onder de turners bevond zich Koos van der Knoop en ook Gerrit Lensveld.[4] De laatste zou ook bij wielerwedstrijden vaak met Koos meegaan. In die jaren diende ook een lokaal van De Romein, hotel en café aan de Maassluissedijk, als oefenruimte voor de sportieve Vlaardingse turners.

Amateur 1895-1897

De zo succesvol verlopen wedstrijd in Brielle smaakte naar meer. Op zondag 15 september 1895 werd door de Schiedamsche Wieler Vereeniging "De Postduif" ook het eenjarig bestaan gevierd met een nationale wegwedstrijd voor alle leden van de ANWB. Het traject was Schiedam-Hoek van Holland vv, 60 km met toegestane gangmaking.
Wielerverenigingen uit Rotterdam, Den Haag, Delft en Leiden waren uitgenodigd om te komen kijken en daarom organiseerden zij clubtochten naar de plaats van de jubilerende vereniging. Onder de twintig deelnemers bevonden zich de later nog bekender geworden renners: Willem van der Meij en J.H.van Koolbergen uit Leiden, Kobus Vrouwes uit Amsterdam, de Schiedamse crack Theo Offerman en Koos van der Knoop. Nadat de posten vertrokken waren, werd in de Officieren-zaal van de Officieren-Vereeniging de loting voor het volgnummer verricht. "Was reeds den geheelen ochtend aan het begin van den Vlaardingsche dijk een ongewone drukte op te merken,

Het eenjarig bestaan van de Schiedamsche Wielervereniging "De Postduif" werd gevierd met een nationale wegwedstrijd Schiedam-Hoek van Holland vv op 15 september 1895. De deelnemers werden gefotografeerd bij de Officierenvereniging in Schiedam. Onder de deelnemers Koos van der Knoop (met kruisje).

omstreeks een ure was letterlijk op den dijk tot ver voorbij de begraafplaats geen plaatsje onbezet. De racers hadden dan ook veel moeite om zich door de massa toeschouwers baan te breken, toen zij zich omstreeks 1 ure op den dijk vertoonden.

Toen er eindelijk eenige ruimte was gemaakt, had ten 1 ure 7 min. nabij de begraafplaats de afrit plaats. Het was een eigenaardig schouwspel de verschillende deelnemers in onderscheidene race-costuums over de wielen gebogen, tusschen de dubbele menschenrij te zien heenrennen. Zoover mogelijk werden zij in 't oog gehouden; maar weldra waren zij achter de Vijfsluizen verdwenen. Langzamerhand trok nu ook het publiek af, vertrouwend, dat de terugkomst der racers wel niet voor 3 ure was te wachten.

De racers trapten er intusschen duchtig op los. Nauwelijk was de Hoek bereikt of er werd gekeerd en in vliegende vaart ging het nu weer terug. Voor drieën hebben dan ook twee hunner het eindpunt reeds bereikt. De zeventienjarige Van der Meij uit Leiden, komt het eerst, doodbedaard

alsof hij van een tochtje terugkeert. Daarna volgt zijn stadgenoot Koolsbergen.

Vervolgens Van der Knoop uit Vlaardingen en Dee uit Leiden. Hierop onze kampioen Offermans, blijkbaar eenigszins onder den invloed van het ongeval dat hem te Maassluis getroffen had: zijn "kar" was gebroken maar, wat nood, fluks op een andere overgesprongen, is hij toch no.5, die, zonder dit incident, zeker een meer primitief nummer zou hebben behaald. Nu volgt weldra nog een vijftal anderen; het laatst in deze rij de koene Jongbloed Unterhorst; met beslijkt costuum, omwoelden arm en verwonde knie, doet hij duidelijk zien dat ook hij een kwade kans heeft beloopen: bij 's Gravensand raakte zijn wiel verward in dat van den voorrijdenden Van der Meij; een ongeval dat hij met een buiteling moest bekoopen; ook enkele anderen, die hem voorgaan of volgen, dragen de sporen van kleine incidenten die op den langen weg voorvielen."[5]

Na Van der Meij en Van Koolbergen kwam Van der Knoop over de finish met een tijd van 1 uur, 49 minuten en 22 seconden, die daarmee beloond werd met een zilveren medaille. Na het uitblazen in de tuin werd een demonstratietocht gemaakt door Schiedam naar Musis Sacrum waar zich om vijf uur "de sportsmen aan den disch vereenigden".

Op 9 oktober won Koos een derde prijs in een soortgelijke wedstrijd als zijn eerste dat jaar. Deze wedstrijd werd gereden in Lisse en daarmee sloot hij zijn eerste seizoen af.[6]

In 1896 lonkte een nieuw wielerseizoen dat voor Koos van der Knoop op 5 april zou beginnen. In Den Haag won hij in een 10 km race een tweede prijs en een maand later in Breda leverde hij een zelfde prestatie. Op 31 mei dreigde het noodlot toe te slaan bij het Kampioenschap van Zuid-Holland. Hij kwam daarbij te vallen en mocht zich twee weken lang niet bewegen.[7]

In de wedstrijd Rotterdam-Utrecht vv op 11 juni leek het er op of zijn rustperiode niet lang genoeg geweest was. Vlak na de start bij de Avenue Concordia kreeg de tandem die de Parijse Paul Bor "paceten" (gangmaakten) een lekke band en de beide rijders stapten af. Koos van der Knoop kon ze niet ontwijken en reed op ze in: hij bezeerde zijn schouderblad en ging terug naar de start.

Weer twee weken later verscheen hij toch aan de meet in de wedstrijd Amsterdam-Arnhem vv. Ook bij die race was gangmaking toegestaan. In Diemen passeerde Koos als eerste, bij Soestdijk was hij derde en op het keerpunt draaide hij als tweede. Na 6 uur, 49 minuten en 5 seconden eindigde hij achter zijn fietsvriend Willem van der Meij als tweede.[8]

In de nationale wegwedstrijd op zondag 26 juli, die georganiseerd werd door de vereniging "TAVENU" (Tot Aangename Verpoozing en Nuttige Uitspanning) trad "de heer Van der Knoop uit Vlaardingen" weer aan voor een rit Delft-Rotterdam en terug. Onder de elf deelnemers waren ook weer Offerman en Van Koolbergen.

Koos van der Knoop ontving uit handen van de burgemeester van Delft een grote verguld zilveren medaille. Na de onderlinge wedstrijden voor de leden van de club werden met het oog op het publiek ook nog wat folkloristische wielerzaken afgewerkt. Men hield wedstrijden in het langzaam-rijden en het lange pijpen-rijden ofwel het heel overbrengen van Goudse pijpen. Bij andere gelegenheden ging het dan ook wel om eieren-rijden of loop- en rijwedstrijden.[9]

Het voorseizoen was duidelijk goed geweest, want Koos van der Knoop schreef op 2 augustus in voor de nationale wielerwedstrijd over 10 km, die georganiseerd werd door de Haagsche Athletiek Club "Hollandia". Om 11 uur zou men beginnen, maar toen was Van der Knoop nog niet gearriveerd. De jury was zo coulant om te wachten. Na een klein half uur kwam hij aan: hij bleek verlaat omdat hij een van zijn trappers in de trein had laten liggen. Of de trein dan op hem gewacht had vermeldde de historie niet. Voor de start werd snel nog een foto genomen: wat zou het mooi zijn als die nog eens boven water kwam!
Het oponthoud had zijn concentratie niet verstoord. Koos werd tweede in 16 minuten en 22 seconden.

Het werkelijke succes kwam op 23 augustus 1896. Door de Leidsche Wieler Vereniging "All Right" was een wegwedstrijd Leiden-Utrecht vv (100 km) uitgeschreven.
Eerste werd Koos van der Knoop in een tijd van 3 uur, 39 minuten en 23 seconden voor H. van Koolbergen en L. de Wilde. Koos won daarme "een fraaien zilveren beker", die in de sportpers een waarde van f.150,- kreeg. Van Koolbergen diende overigens nog een protest in: hij zou door Van der Knoop aangereden zijn.
Het protest leverde niets op. Koos van der Knoop kreeg zelfs nog een medaille als eerst aankomende Zuid-Hollander. De wielersport bleek een succes te worden.[10]
Op Koninginnedag 31 augustus reisde Koos van der Knoop af naar Kuilenburg (Culemborg) waar de wielervereniging "TONIDO" (Tot ons nut is dit opgericht?) een "go-as-you-please" race organiseerde. Koos reed de sterren van de hemel: 3000 m in 5 minuten en 27 3/5 s . Mogelijk was de tegenstand niet zo groot - andere namen werden niet vermeld - want ook over 20 ronden werd hij eerste. De leidingsprijs kreeg hij ook omdat hij van de 20 ronden zestien keer als eerste het startpunt passeerde.
Het Nederlands Kampioenschap op de weg werd op 1 september tussen Amersfoort en Ede vv (50 km) verreden. Ondanks het bar slechte weer ging de wedstrijd toch door. Eerste werd Willem van der Meij en tweede was Koos van der Knoop in een tijd van 1 uur en 30 minuten. Dat gaf wel aan welke conditie Koos had opgebouwd in de voorgaande wedstrijden. Derde werd de ook altijd aanwezige H. van Koolbergen.[11]
Het jaar werd afgesloten met de wedstrijd Schiedam-Maassluis ook dit maal georganiseerd door "De Postduif". Koos won die wedstrijd en verdiende een verguld zilveren medaille omdat hij als eerste de Engelse mijl (1609 m) aflegde.[12]
Het was dus een seizoen geweest dat er niet om loog. Viel er niet meer te verdienen in de wielerwereld? In de winter van 1896-1897 werd daarover nagedacht.

De ANWB was aanvankelijk niet erg toeschietelijk toen de vraag over de mogelijkheden van beroepswielrennerij naar voren werd gebracht. Een voorstel voor professionalisme binnen de Bond werd in 1894 nog ruim verworpen, maar bij het rijden voor beloningen -vaak in de vorm van medailles van edele metalen en kunstvoorwerpen- werden nog in dat jaar zgn. rijbewijzen ingevoerd.
In 1895 werden nieuwe wielerbanen gebouwd in Amsterdam, Utrecht en Maastricht en naast de al bestaande Amsterdamsche Wielerbaan, de baan in Arnhem, Tilburg en Venlo en de kort daarna gebouwde banen van Den Haag en Baarn beschikte men in Nederland in die jaren over voldoende plaatsen om wedstrijden te organiseren. De publieke belangstelling bij wedstrijden was dan ook zeer groot.
Wat onvermijdelijk was, gebeurde in 1896. De ANWB stond toe dat beroepsrenners lid konden worden.

Merkwaardig was wel dat nog in 1897 de Bond zich uitsprak tegen wegwedstrijden of was dat om de baandirecteuren te bevoordelen en het fenomeen wedstrijden te concentreren op enkele plaatsen?
De exploitatie van een wielerbaan was niet eenvoudig, daarom lieten de baandirecteuren de totalisator toe om nog meer publiek te trekken. Beroepsrennerij en wedden gingen volgens de Bond in de richting van moreel verval en daar wilde de min of meer elitaire top van de ANWB niet aan meedoen.
In 1898 besloot de ANWB dan ook zich niet meer met de professionele wielersport te bemoeien. Er werd heel snel door een lid van het hoofdbestuur een nieuwe bond opgericht: de Nederlandsche Wieler Bond en kort daarna een tweede de Nederlandsche Wieler Unie. De eerste bond ging jaren later (1928) aan interne strubbelingen ten onder en de laatste bestaat onder de naam de Koninklijke Wieler Unie nog steeds.
Het ging ondertussen toch slecht met de wielerbanen. In 1904 waren er nog maar drie over: in Baarn, Tilburg en Maastricht.
Een enkel jaar later ging ook de baan in Baarn ter ziele.

Gezien de successen en zijn conditie besloot Koos van der Knoop in de winter 1896-1897 om professional te worden.

Op 17 februari 1897 verscheen in de NVC het volgende bericht: "De heer J.N. van der Knoop, tot heden amateur, zal professional-wielrijder worden en daarvoor zich binnen eenige weken in training begeven. Ook zal door genoemden wielrijder een magazijn van rijwielen worden geopend aan de Dayer alhier."

GEOPEND het RIJWIELENMAGAZIJN
Vlaardingen.
ayer,
Rover-, Wolff-, Surprise- en Matador-Rijwielen.
PAREEREN, EMAILLEEREN, VERNIKKELEN, VERHUREN.
J. N. VAN DER KNOOP.
Aanbevelend,
Koopt geen machine alvorens U het RIJWIELENMAGAZIJN bezichtigd hebt.
(812)
OLONIALE-WERVING
Hypotheek

NVC 20 maart 1897

Professional 1897-1901

Tegelijk met de opening van de rijwielzaak begonnen dus de voorbereidingen voor de professional-carrière. Op 16 mei 1897 was het zover. Op de Amsterdamse baan (achter het Rijksmuseum) zou het tandem Witteveen-Vrouwes rijden. Het tweetal kampte kennelijk met problemen en hun rit viel uit. Op de tandem verschenen Van der Knoop en zijn koppelgenoot Van der Meij: zij vielen echter niet in de prijzen.
De meeste wedstrijden van dat jaar reed Koos verder in Den Haag. Een week later kwam dan het grote succes: hij werd prof-kampioen van Zuid-Holland. Op eerste pinksterdag voegde hij een eerste prijs toe die hij behaalde op de Engelse mijl. De dag erna was hij in Tilburg. Op de 2000 m won hij de eerste prijs en op de 1000 m de derde. Verbazend is wel dat hij die dag ook deel uit maakte van de turngroep die op de gewestelijke uitvoering van Leonidas in Vlaardingen met vrije oefeningen een derde prijs haalde. Hij moet toen al een enorme conditie gehad hebben!
De nieuwe baan van Baarn, naar Amsterdams model, was op 13 juni voor Koos de plaats om zijn visitekaartje af te geven: op de 1000 m won hij de eerste prijs. Hij kreeg dan wel een voorgift van 40 meter, zijn tegenstander Siep 20 meter, maar die kon hem toch niet inhalen! De derde prijs won hij op de 10 km met gangmaking. Op 25 juni deed hij mee in de Groote Internationale Professional Meeting. Hij "coupeerde" echter de Australiër Jenkins en werd daardoor geen eerste. Ook de series van de nummers 2 kwam hij niet door. Hij nam ook deel aan de Invitatiewedstrijden met voorgiften op 10 juli op het Sportterrein in Den Haag. Die wedstrijden werden georganiseerd door de wielerverening "Utile Dulci". Ook daar viel hij weer niet in de prijzen. Wel behaalde hij de derde prijs op de 10 km met gangmaking van quadruplets, triplets en tandems.
Op 1 augustus organiseerde de Rotterdamsche Wieler Vereeniging THOR haar vijfde Internationale Wedstrijden op hetzelfde sportterrein met o.a. een multiplex-nummer voor profs met geldprijzen. De triplet Maris, Van der Knoop en Van Hasselt (een

beroemd voetballer van Sparta) kwam aan de start. Een van de mannen produceerde zoveel kracht dat een stuur brak. Dat leverde geen prijs en dus geen geld op. Vier weken later werd de Grand Prix de la Haye verreden. In de eerste afdeling werd Van der Knoop derde. In de ook verreden Prix de Consolation kwam hij de afdeling door, maar in de finale was zijn prestatie niet voldoende voor een prijs. Of het ermee te maken had was niet duidelijk, maar er werden moeilijkheden met de tijdmeting gemeld. Het seizoen vorderde. In september deed Koos weer mee in Haagse wedstrijden. In de derde serie werd hij tweede achter Marten Kingma (Bijgenaamd De Stoere en later filiaalhouder van Burgers ENR in Amsterdam). In de handicap-race over 2000 m startte Koos in de eerste serie. Bij het startsignaal stond hij nog naast zijn fiets en vertrokken de anderen. Hij haalde ze toch in en eindigde als tweede. In Vlaardingen waren zijn successen voor Gerrit Lensveld ook aanleiding om professional te worden. Hij kwam uit in de laatste wedstrijd in de tweede serie, maar behaalde geen prijs. Ook voor hem smaakte de wedstrijden naar meer. In de volgende seizoenen deden nog meer Vlaardingers, grotendeels als amateurs, mee aan meestal regionale wedstrijden.

Koos van der Knoop in 1897

Het seizoen 1898 brak aan met nieuwe mogelijkheden voor succes en geld. Nog voor het tot daden kon komen verscheen in de NVC van 12 maart een bericht waarin citaten stonden, genomen uit "Het Rijwiel" orgaan van de Nederlandsche Wieler Bond onder redactie van Frans Netscher.[13]

"Wie kent niet dezen flinken en stoeren racer, even flink en kloek van lichaam als van karakter, geëerd en geacht door heel de rennerswereld, eenvoudig, oprecht, zich nimmer op een overwinning beroemende, hoeveel lauweren hij ook heeft vergaard, steeds eerlijk en royaal, wel met veel "pech" te kampen hebbende, doch zich door niets en niemand uit het veld latende slaan en nimmer de moed opgevende? Voorwaar een bijzonder racer."[14]

Daarna volgde een opsomming van zijn overwinningen in de jaren 1895 en 1896, terwijl het artikel besloot met: "en zoo hopen wij dan ook het volgende seizoen (= 1898) weder op de banen te zien en wenschen hem dan veel succes en minder pech toe."

Voor Gerrit Lensveld werd dit jaar niet wat hij er van verwachtte, hoewel hij aan verschillende wedstrijden deelnam. Wat gaf dat ook? De Olympische gedachte, die twee jaar daarvoor gepredikt werd, was ook op hem van toepassing: deelnemen is meer dan winnen.

Na de voorbereidingen ging het wedstrijdseizoen van start. Op vijf juni 1898 waren er Internationale Wielerwedstrijden in Den Haag. Helaas viel Koos op de Engelse mijl met handicap en geldprijzen voor profs met voorgiften (voor hem 20 m) net als in 1897 niet in de prijzen. De Invitatiewedstrijden voor profs met voorgiften werden door "Utile Dulci" weer georganiseerd op 25 juni.

Dat Koos uitgenodigd werd, gaf aan dat hij voor vol aangezien werd: hij kreeg 0 m voorgift in de tweede afdeling. In de finale werd hij tweede. In de wedstrijden voor leden van de ANWB met gangmaking -vermoedelijk de 10 km- werd Koos derde.

Op 3 juli startte Koos in Amsterdam in een wedstrijd met voorgift voor profs in series. In de finale werd hij derde. In de Cours des Primes (premies) over 10 km verdiende hij geen geld. De verslaggever tekende (uit de mond van een tegenstander?) op dat Van der Knoop altijd slingerde!

Aan het eind van de maand werd weer gereden in Den Haag. Bijzonder was dat Koos naast de gewone wedstrijden in de multiplet wedstrijden met de Quint Van der Tuyn reed, samen met de andere Van der Tuyn, Jansen en Lobbes.

De Groote Internationale Inhuldigings Wielerwedstrijden in aanwezigheid van H.M. Koningin Wilhelmina op 11 september 1898 trokken weer veel deelnemers en toeschouwers. In de afdelingen op de 1/2 Engelse mijl reed Koos van der Knoop, Gerrit Lensveld, Jaap Eden, Kingma en Vrouwes mee. Het leverde voor Koos weer geen prijzen op, maar het gezelschap spreekt boekdelen. "Jaap Eden is de oude niet meer" meldde een journalist. Dat was niet verwonderlijk, want het "Amerikaanse

avontuur"(wielrennen in de USA) was een mislukking geworden en uitgelopen op een krijgsgevangenschap van enige weken in de Amerikaans-Spaanse oorlog.
Het seizoen liep in oktober af: weer in Den Haag. Koos kwam de afdelingen door maar strandde in de halve finale. Op de 1/2 Engelse mijl werd hij tweede in de finale. Was Koos tevreden over het seizoen? Het is onbekend, maar hij ging door![15]

De banen gingen in 1899 weer open. Voor de wedstrijden in Den Haag op 7 en 21 mei had ook Gerrit Lensveld weer ingeschreven. Andere Vlaardingers wilden als amateurs hun geluk ook wel eens beproeven. De nieuwelingen Jan van der Plas en Tinus Ox deden mee op de halve en hele mijl.
Bij deze internationale wedstrijden kwam Koos van der Knoop en Depage ten val. Op een brancard werd de Belg afgevoerd, Koos kon ondanks ontvellingen doorgaan. Op de 10 km voor profs met gangmaking en als deelnemers ook Jaap Eden, J. Deckers en P.G. Jansen was de eerste prijs voor Koos.
In de handicap-race voor profs behaalde Koos de derde prijs. Bij een volgende wedstrijd in Den Haag dwong Koos op de 10 km weer respect af. De sportpers meldde: "Van der Knoop is vooruit gegaan!" Hij haalde zijn tegenstander vele malen in. "Het was werkelijk prachtig zoo kranig hij aan zijn gangmaking zijnde een tandemmotor hing."

Op tweede pinksterdag 21 juni verscheen hij op de baan in Baarn. In de Cours des Primes won hij de derde prijs. Bovendien verdiende hij op de 5000 m voor elke eerste plaats per ronde 6 maal f.2,50. Dat was weer mooi meegenomen. Op de 50 km met gangmaking (gepaced door een petroleum-tandem) reed Van der Knoop tegen Kobus Vrouwes uit Amsterdam, die ingezet werd voor Lemouche, die gediskwalificeerd was. Een miniem bericht in de NVC vermeldde dat Vrouwes zich niet lekker voelde en dat Koos met 5 meter voorsprong de eindstreep overvloog.[16]
"De tijden waren voor de 19 km 12 min 5 3/5 sec en voor de 50 km 1 uur 6 3/5 sec. Beide rijders werden zeer toegejuicht".
Vrouwes daagde Van der Knoop meteen uit voor een revanche enkele weken later.
Een paar dagen later reed Koos nog beter. Na de Invitatie-Team-race Nederland-België reed het koppel Van der Knoop-Jansen tegen de Belgen Depage-Paton. Helaas wonnen de Belgen,waarna de Brabançonne uit volle borst werd gezongen. In de Match-poursuite (achtervolging) over 20 ronden werd Koos eerste. Op 9 juli vond de revanche Vrouwes/Van der Knoop (over 150 ronden) in Amsterdam plaats. De prestaties van Kobus logen er niet om, maar Koos liet ook wat zien. Een verslaggever meldde:
"Van der Knoop had 2 petroleum-tandems, terwijl Vrouwes er slechts één had. Een der petroleumtandems was reeds voor den aanvang in het ongereede, zoodat beider gangmaking gelijk was. De beide tandems hielden zich uitstekend en haperden geen oogenblik.
Na het schot vliegt Van der Knoop naar voren en wordt heel handig door een tandem, bemand door de gebr. Van der Mark, achter zijn gangmaking gebracht. Wij gelooven dat dit bepaald navolging verdient, anders duurt het wel wat lang, voor de rijders hun gangmaking te pakken hebben.
Van der Knoop houdt er een duivelschen gang in en loopt op Vrouwes uit. Langzaam-aan komt Vrouwes bij en nadat Van der Knoop tot ronde 124 de leiding gehad heeft, gelukt het Vrouwes in ronde 123 voor te komen, een paar ronden slechts. In ronde 121 snelt Van der Knoop weder voorbij en vliegt als 't ware over de baan. Hij komt een kwart baan voor. Langzaam-aan raken zijn krachten op en in ronde 52 gelukt het Vrouwes nogmaals de leiding te nemen, om die niet meer af te staan. In ronde 31 wordt Van der Knoop voor de eerste maal gelapt, in ronde 20 voor de tweede maal, terwijl Vrouwes verder een baan inhaalt en een paar maal tevergeefs probeert om voorbij te komen, teneinde Van der Knoop ten derde male te lappen. Deze zet telkens aan en verijdelt telkens de door Vrouwes aangewende pogingen. Vrouwes reed over de 50 km 59 minuten en 38 1/5 sec; Van der Knoop deed er over 1 uur en 50 4/5 sec. Alle records moesten er aan gelooven en men heesch dan ook het bekende witte wimpeltje, waarop met zwarte letters: record. Genoemde record-teeken dient wel eens behoorlijk te worden nagekeken: het wit was vuil, zwart en het zwart van "record" was verbleekt.
Hoewel Vrouwes, de eerste hier te Amsterdam, die de 50 km binnen het uur afgelegd heeft, allen lof verdient voor zijn rijden, mag men toch zeker Van der Knoop mede wel prijzen voor zijn kranig rijden, hoewel te voorzien was

dat hij een dergelijken gang onmogelijk tot het einde toe zou kunnen volhouden."
In deze race sneuvelden alle records van Mathieu Cordang werd er triomfantelijk bijgezet. En dat was zeker een compliment voor beide renners.
De schrijver van dit verslag tekende tenslotte nog iets op wat aangaf dat er al een kentering op komst was wat betreft de publieke belangstelling.
"Mooi op tijd eindigden de races ditmaal, nl om half vijf. Wij vermeenen het baanbestuur te moeten aanraden, een volgend programma interessanter te doen zijn; een paar zulke wedstrijden nog, en het publiek zal vrijwel geheel wegblijven. Ook zal men wel doen, wat afwisseling te brengen in de mededingers der lange afstandsnummers en, indien men Vrouwes een volgende maal wederom in 50 km zal laten uitkomen, zorg te dragen, dat er nog minstens twee rijders in het strijdperk treden."[17]

Enkele dagen later reed Koos weer in Den Haag en werd op de Engelse mijl in de finale derde. Twee weken daarna kwam hij daar ook weer uit tijdens de Groote Internationale Wedstrijden. Het tandemkoppel Van der Knoop-Jansen reed daar tegen het duo Meijers-Eden. Voorwaar geen onbekende tegenstanders! Een journalist schreef: "Jaap Eden is nog een gevreesde tegenstander!"
De nieuw gevormde wielerbond De Nederlandsche Wieler Unie organiseerde op 6 augustus 1899 kampioenschappen op de 1000 m en de 50 km. in Amsterdam. Op de kilometer maakte Koos niet veel klaar, maar dat werd anders op de lange afstand.
Ingeschreven waren Greve en Vrouwes uit Amsterdam en Van der Knoop uit Vlaardingen.
"Greve kwam niet uit omdat zijn gangmakers niet in orde waren. Dit bleek echter na den start ook met Vrouwes' motor het geval, want in de 8ste ronde was Van der Knoop, die terstond de leiding had genomen, reeds 1 baan voor en liep steeds uit, zoodat Vrouwes in de 16e ronde reeds tweemaal gelapt was, hetgeen vervolgens om de 6 à 8 ronden geschiedde. Van der Knoop verbeterde van de 18e tot de 30e kilometer de records op de Haagsche baan door Cordang gemaakt op 22 juli l.l., die echter nog niet officieel erkend zijn. Even voor de 20ste kilometer sprong de achterband van de gangmakende tandem van Vrouwes. De bestuurder liet haar van de baan loopen, waar zij in het gras neerviel, gelukkig zonder ongelukken te veroorzaken. Vrouwes, die zoveel ronden reeds was achtergeraakt, gaf nu den strijd op. Van der Knoop reed alleen door, onder afwisselende goed- en afkeurende uitingen van het publiek. Natuurlijk verminderde hierdoor het interessante van den wedstrijd niet weinig, doch Van der Knoop, die in goede conditie was en over een zeer goeden motor-tandem beschikte, trachtte nog verschillende records te verbeteren, wat hem gedeeltelijk gelukte. Tot het uur doorrijdende, maakte hij 50 kilometer en 435 meter."

Een week later ging de reis weer naar Den Haag. Koos kwam uit op een wedstrijd van meet voor Professionals op de Engelse mijl (4 ronden), om 50, 25 of 15 gulden met een minimum tijd van 2 min. en 50 sec. Van der Knoop eindigde als tweede in de zelfde tijd als een andere deelnemer zodat vermoedelijk f.20 in de knip ging. Op de langere afstand lag nog meer geld te wachten. Op de 25 km met geldprijzen van 80, 40 en 20 gulden binnen de 35 minuten gereden schreven in Jansen uit Rotterdam, Van Waning uit Antwerpen en Van der Knoop uit Vlaardingen.
"Vermits de gangmaking van Van Waning in 't ongerede was geraakt, wilde hij slechts 10 km (25 ronden) rijden. Dit wilden Jansen niet, waarop Van der Knoop zeide dat hij dan alleen de 25 km zoude rijden om de records te verbeteren. Het slot was dat zij alle drie op de baan kwamen om de 25 km te rijden. In den aanvang nam Jansen de leiding, die spoedig door Van Waning werd overgenomen, die de gangmaking van Van der Knoop in beslag had genomen. In de elfde ronde werd Jansen door Van Waning en Van der Knoop gelapt. Van der Knoop trachtte meermalen meester te worden van zijn gangmaking, doch dit lukte hem niet, zoodat hij steeds achter Van Waning bleef hangen. Eindelijk wist Van der Knoop zich van Van Waning los te maken en nu ging het verbazend hard. Van der Knoop won in 32 min en 1 4/5 sec, na Van Waning zes maal en Jansen acht maal gelapt te hebben"
Koos verdiende die dag dus honderd gulden. Dat geld zou hij goed kunnen gebruiken. Op 22 oktober werden in Maastricht de kampioenschappen gehouden die uitgeschreven waren door de andere wielerbond: de Nederlandsche Wieler Bond.
De professionals kwamen voor de 1000 m in twee series uit. In de tweede serie startten Meijers uit Maastricht, Zadelhoff uit Den Haag en Van der Knoop uit Vlaardingen. In de finale van de nummers 1 en 2 uit beide

Koos van der Knoop zoals veel van zijn sportvrienden zich lieten fotograferen. Zijn shirt is van de Turnvereniging Leonidas. Zijn gespierde armen zeggen genoeg over zijn prestaties in de turnzaal en zijn conditie voor het wielrennen. Foto vermoedelijk in 1897 gemaakt.

series won Meijers gevolgd door Schilling en Van der Knoop.
Op de 25 km (ipv de 50 km) kwamen uit Schilling, Schoonhoven, Van der Knoop en Mulder uit Amsterdam. Schilling viel in de bocht, maar stapte dadelijk weer op. Van der Knoop won in 31 minuten en 10 1/5 sec. Mulder en Schiling werden resp. tweede en derde.
De match tussen de twee eerst aangekomenen in de 1 en 25 km voor professionals ging over 5 km met gangmaking. "Hierin won Van der Knoop, doordien Meijers een defect aan zijne machine (= fiets) krijgt. De wedstrijd werd door prachtig weder begunstigd."
Dit was dus de afsluiting van een goed jaar en Koos speelde met de gedachte dat misschien in het buitenland ook successen te boeken waren. In de sportpers werd een citaat uit Het Rijwiel aangehaald: "Volgens Het Rijwiel denkt Van der Knoop er aan uit te komen in Parijs-Roubaix als hij tenminste flinke gangmaking kan bekomen."[18]

Dat laatste was natuurlijk wel belangrijk gezien de vele haperingen die tijdens wedstrijden optraden door de gebrekkige motortechniek.

De nieuwe eeuw

De eerste wedstrijd in de nieuwe eeuw begon voor zover na te gaan op tweede pinksterdag 11 juni in Baarn (en dus niet met de wedstrijd Parijs-Roubaix die voor de vierde maal verreden zou worden - een klassieker die in april van elk jaar nog steeds georganiseerd wordt). Niet alleen Koos van der Knoop kon geen gangmaking vinden, zelfs de beroemde Cordang moest om deze reden afzien van een Frans avontuur.[20]
Op de Baarnse baan kwam Van der Knoop uit in de 50 km race tegen Van der Tuyn. Op die afstand was Van der Tuyn al een halve baan voor toen hij een klapband kreeg. Koos hield het toen ook voor gezien.
In augustus ging de reis weer naar Baarn. In de tweede halve finale voor profs won Van der Knoop, maar in de finale moest hij het afleggen tegen Henri Meijers.
Tijdens het kampioenschap van Nederland voor profs op de 50 km kwam Van der Knoop in de 120e ronde te vallen, maar kon toch doorrijden en... won in een tijd van 1 uur, 4 min en 19 1/5 sec voor Van der Tuyn en Kobus Visscher. "Een treurige wedstrijd" werd er bij de race aangetekend.
De amateur en prof winnaar kwamen daarna uit op de 30 km. De winnaar zou kampioen van Nederland op de lange afstand worden: helaas verloor Koos van der Knoop.
Kort daarna werd aangekondigd dat Van der Knoop met Jaap Eden in Leipzig zou deelnemen aan wedstrijden aldaar. Of dat er van gekomen is, was niet te achterhalen. Wel reisde hij in oktober af naar Berlijn. Op 25 oktober was te lezen:
"De sluitingsrace op de Friedenau-baan, j.l. Zondag, trokken slechts matig publiek, waaraan het regenachtige weder mede schuld had. Er werd een 75 km wedstrijd (handicap), met gangmaking gereden, waaraan deelnamen Robl en Dickentman van meet, Van der Knoop met 6 rondten, Niehoff 9 rondten en Winnemann 10 rondten voorgift.
Dickentman gaf het na 30 rondten op; in dien tijd was hij twee maal gelapt door Robl, wat aan de gangmaking van Dickentman, die allertreurigst was, geweten moest worden. Robl reed prachtig en haalde bijna de voorgiften in;

toen hij echter bezig was de twee laatste banen van Winnemann af te nemen, kreeg hij defect aan zijn beide gangmakende tandems, waarna hij achter Van der Knoop ging hangen; even daarna stapte hij echter af en wachtte tot zijn gangmakende machines weder in orde waren. Winnemann kreeg daardoor weer 9 banen voorsprong, die Robl later niet meer kon inhalen, zoodat Winnemann eerste werd in 1 uur 23 min 11 1/5 sec, 2e Robl met 4 rondten, 3e Van der Knoop met 7 rondten. Niehof was ongeveer nog 25 km achter."[21]

In november werd Koos uitgedaagd door de Amsterdamse renner Slesker om in Amsterdam een match met hem aan te gaan. Hij noemde de naam van Koos van der Knoop in het bijzonder, dus moest er wel iets aan de hand geweest zijn, maar het bleef onduidelijk wat dat dan wel was. In De Telegraaf antwoordde hij en we lezen dan tegelijk iets van Koos' ervaringen in Berlijn en zijn gedachten over nog meer buitenlandse wedstrijden.

"Dat de heer Slesker nog een oud geschil met mij te vereffenen heeft, is zeer goed mogelijk. Ik ben mij daarvan niet bewust, doch, waar ik reeds zoo vele renners tegenover mij heb gehad, zal ook hij wel enkele malen daaronder zijn geweest. Vreemd is evenwel de wijze, waarop hij dat geschil uit wil maken. Eerstens leent zich daar het jaargetijde volstrekt niet toe; ik ril nog, indien ik denk aan mijn laatsten wedstrijd in dit seizoen op de Friedenaubaan te Berlijn. Een uur na afloop van dien 75 km wedstrijd (die begonnen werd onder harden regen, welke later vervangen werd door een ijskouden wind), beefde ik nog als een juffershondje. Wanneer ik toch het voornemen had gehad, deze winter te blijven rennen, had ik mij hoogstwaarschijnlijk doen engageeren voor den zesdaagschen wedstrijd in New-York: ik had nog daarbij het voordeel gehad mijne kennis te kunnen verrijken. Tweedens zou ik het voorstel tot een match met levende gangmaking niet van een Amsterdammer verwacht hebben. Deze wijze van pacemaking dateert reeds van oudsher, en oude ideeën passen niet in het hoofd van een grootsteedsch wielrenner.Daar evenwel motorgangmaking op de weg ook niet te prefereren is, stel ik den heer Slesker voor, om, wat mij betreft, zijn wensch te kunnen bevredigen in het volgende voorjaar, in April b.v., een match te rijden op denzelfden weg, over denzelfden afstand zonder gangmaking, tegelijk afgaand of de een na de ander op tijd, geheel naar zijne verkiezing. Indien het alleen des heeren Sleskers wensch is, zijn superioriteit te kunnen bewijzen, zou deze wijze de zuiverste oplossing geven. De inzet zou ik alsdan willen stellen van f.100 tot f.500, doch ik ben ook gaarne bereid deze nog te verhoogen.

Hopende, ook de heer Slesker deze wijziging als de beste zal beschouwen, teeken ik in afwachting (w.g. J.N. van der Knoop)"

De reactie van Koos was gezien het medium begrijpelijk,

De vader en moeder van Koos van der Knoop voor Huize Groenoord aan de Groeneweg gefotografeerd ter gelegenheid van hun 70-jarige huwelijksjubileum in maart 1935.

maar ook een tikje hautain. Het gaf ook wat weer van het karakter van Koos, niettemin paste het ook in de "oorlogsvoering" van wielrenners. Vrijwel zeker is er van deze race niets terecht gekomen is. Overigens zou het ook wel kunnen zijn dat Slesker zich vergiste in Koos van der Knoop. In augustus had hij in Groningen ook nog tegen Jas van der Knoop (een broer van Koos) gereden en mogelijk dat daar iets was gebeurd.

1901

Achteraf bezien brak voor Koos van der Knoop het laatste wielerjaar aan. Ongetwijfeld bracht hij eind februari een bezoek aan de voorloper van de RAI (Rijwiel en Auto Industrie) in het Paleis voor Volksvlijt in Amsterdam. Daar dook de naam van E.A. Kiderlen weer op, die nu handelaar in auto's in Amsterdam was en waar ook een stand ingericht was door de Vlaardingse firma Schippers-Bros: fabrikanten van fietsen.
Eind april reed Van der Knoop in Aken. Het belangrijkste nummer was een één-uurswedstrijd met gangmaking. De winnaar was Borg die 46,287 km aflegde en tweede Van der Knoop met 6 ronden verschil. De beroemde Deense renner Ellegaard reed die zondag ook op die baan.
Op 24 juni organiseerde de Rotterdamsche Athletiek Vereeniging "Pro Patria" internationale wielerwedstrijden. In de wedstrijd om geldprijzen over 2000 m werd Koos vierde zodat hij buiten het prijzengeld viel. Zondag 14 juli, eerste pinksterdag, kon Koos van der Knoop in Baarn zijn krachten meten met Jaap Eden.
In wedstrijd nummer 3 een match-poursuite kwamen de twee renners aan de start:
"Van der Knoop loopt eerst in, doch weldra krijgt Eden een voorsprong en wint in 7 min en 8 3/5 sec tegen Van der Knoop in 7 min en 11 sec. Jaap wordt levendig toegejuicht!"[23]
Koos bleef die nacht over om deel te nemen aan de Grand Prix d'Eté International voor profs over 2 km. De prijzen varieerden van f.75 tot f.15. In derde serie streden de Luikse Broka, Van der Knoop en W. Mulder uit Berlijn tegen elkaar.
"Bij 't luiden van de bel loopt Broka snel vooruit. Knoop tracht hem in te halen. Broka is nummer 1 in 3 min 20 1/5 sec terwijl Van der Knoop onmiddellijk volgt." In de serie doet ook een zekere DuBouton uit Vlaardingen mee, maar die kwam niet tot vermeldenswaardige prestaties.
Na de series kwam de Repechage van Jansen, Michelet, Van der Knoop, Marcelli, Richardson en Ciselet. Eerste werd Marcelli gevolgd door Van der Knoop. In de tweede halve finale reden Marcelli, Van der Knoop, Mulder en Van der Born uit Parijs tegen elkaar. In de finale won Van der Knoop de vierde prijs. De laatste geldprijs was voor hem.
In de Multiplex-race voor profs over 3 km voor f.50, f.30 en f.20 startte de Quint Mulder. In verschillende samenstelling was dit een zeer gewilde gangmaking. Op die dag bestond de quint uit J. Mulder, W.Mulder, J.N.van der Knoop, J.L.van der Knoop en Van Vliet. De Quint Mulder won de race in 6 min en 47 sec. In de finale over 5 km schreef men: "een hoogspannend nummer, het publiek was in extase als tandem Quivy-Marcelli de Quint inhaalt en later vlakbij blijft!"

Meer wedstrijden stonden in de wieleragenda. Op 28 juli werd gereden op de vernieuwde Amsterdamse wielerbaan. Na een groot aantal wedstrijden was het sluitstuk een Invitatiewedstrijd over 50 km met motorgangmaking, maar levende gangmaking was ook toegestaan. De deelnemers waren Bovy (Luik), Van der Knoop, Greve (Amsterdam) en Diehle uit Den Haag. De Belgische motoren wilden maar niet lopen, maar na veel wanhopige pogingen werkten de motoren onder gejuich van het publiek.
"Na het startschot heeft Bovy het eerst zijn gangmaking te pakken, daarna Diehle, terwijl Van der Knoop en Greve ieder achter een safety-tandem hangen, daar hun gangmakende machine al in het ongereede zijn" Ze hadden echter een reserve-motor achter de hand! "Te rijden 150 ronden. In ronde 143 worden Greve en Van der Knoop gelapt door Bovy; in 141 krijgt Greve eindelijk hulp van zijn motor-tandem; in 134 krijgt Van der Knoop weder een lap van Bovy; in 130 lapt Greve Diehle, doch wordt op zijn beurt in 128 door Bovy gelapt; tegelijk met Van der Knoop in ronde 126 en 122 gebeurt dit nogmaals, Van der Knoop hangt achter Diehle; in ronde 111 krijgt Van der Knoop eindelijk onder gejuich, den motor tandem van de gebroeders Mulder en blijft er mooi achter hangen. Het verloop is nu dat Diehle sukkelt met zijn gangmaking en telkens geholpen wordt door bemande safety-tandems, dat de gangmaking van Greve vreeselijk traag blijft loopen en beiden ontelbare malen gelapt worden door Bovy, die eenvoudig prachtig achter zijn tandem blijft ritten, steeds met het hoofd tegen de rug van den

achterman van zijn gangmaking, en Van der Knoop af en toe even mooi mede gaat, doch wiens tandem, primo in den beginne weigerde, zoodat hij te veel terrein heeft verloren om in te halen; secundo wiens gangmakende machine lang zoo snel niet is als die van den Belg, waardoor hij af en toe nog een lap oploopt, hoewel dit bij betere gangmaking zeker niet gebeurd zoude zijn.(.....) In dezelfde ronde (35) doet Van der Knoop een aanval op Bovy, die in ronde 21 met succes bekroond wordt, daar hij voor komt; in ronde 12 echter herneemt Bovy de overwinning. Diehle kachelt maar door met een kalm gangetje. Bovy wint met 10 ronden verschil op Van der Knoop, terwijl Diehle nog 26 ronden achter Van der Knoop aankomt; deze rondjes worden hem kwijtgescholden."[24]

Drie weken later op 15 augustus won het tandempaar Mulder-Van der Knoop in Tilburg de tandem-race. De dag werd echter besloten met een 50 km race met drie deelnemers Bovy, Van der Knoop en Franck die "is door den regen in den letterlijken zin van het woord in het water gevallen. Een hevige regen, die plotseling alles scheen te willen wegspoelen, maakte dat de race 1 1/2 uur werd uitgesteld. Om zes uur werd het wat beter en zou een 10 km race zonder gangmaking gereden worden, daar de gangmaking weigerde te starten. Bovy stapte even na de start af en begint weder als er vier rondjes gereden zijn. Franck werd nog even in de 13e ronde gelapt door Van der Knoop en toen eindigde de race verder onbeslist."

De laatste achterhaalde wedstrijd in Nederland van Koos van der Knoop was zijn deelname aan de Groote Prijs van Amsterdam op 17 en 18 augustus 1901.

Voor de race voor profs over 1000 m met geldprijzen had Koos van der Knoop zich weer opgegeven. Nadat hij door de series gekomen was, werd hij in de halve finale geklopt. Het hoofdnummer was de Grand Prix. Van der Knoop en Jansen hadden, zo leek het, afgesproken Jacquelin, de beroemde Fransman, uit te putten door telkens weg te sprinten. Jacquelin bleek toch de sterkste. Tweede in de eerste serie werd Van der Knoop.

In de herkansing voor de nummers twee werd Van der Knoop 3e en kon dus niet verder in de wedstrijd.

In oktober werd in Bordeaux de Grand Prix gereden. In de derde serie werd Van der Knoop derde na Jenkins (een oude bekende uit 1897) en Chapel. In de herkansing voor de nummers drie werd Van der Knoop tweede en viel dus af.

In de tandem-race ging het beter. In de eerste serie werd het koppel Mulder-Van der Knoop winnaar.In de finale tegen de gebroeders Ellegaard en Delen-Gascogne werden zij derde.

Het kampioenschap van het Zuid-Westen leverde in de series niets op. De premie-race op de 10 km leverde een tweede plaats op voor Jan Mulder en Koos van der Knoop.[25]

Het einde

Op 9 november kwam het bericht "van de Hollandsche renner Van der Knoop wordt gezegd dat hij ook naar Amerika zal gaan om aan de zes-daagse van New-York deel te nemen".[26]

Het plan van het jaar daarvoor was dus nog niet verdwenen of het moest om een psychologische oorlogsvoering of om opschepperij gaan. Koos bleek helemaal nergens meer te gaan rijden! Aan zijn actieve loopbaan was een eind gekomen. Hij was toen bijna dertig jaar, dus zo vreemd was dat nu ook weer niet. Dat werd echt duidelijk met de mededeling in de NVC van 28 december 1901 dat "J.N. van der Knoop, bekend wielrenner, is benoemd tot agent van de Koninklijke Nederlandsche Paketvaart Maatschappij en zal in April naar Indië vertrekken".

Met dank aan mevr. K.K. van der Knoop-Bekooij in Zandvoort

Noten

1. NVC 12 maart 1898/ Nieuwe Schiedamsche Courant 17 september 1895
2. NVC 19 juni 1895
3. Collectie Sigal (kaartsyteem)
4. Jubileumboekje Leonidas bibl. 7D691 (1884-1909) Stadsarchief Vlaardingen
5. NSC 17 september 1895 (zie noot 1)
6. NVC 12 maart 1898
7. Nederlandsche Sport no 729 11 juni 1896
8. NS no 727 27 juni 1896
9. Delftsche Courant 28 juli 1896
10. NS 735 22 augustus 1896
11. Vlaardingsche Courant 14 oktober 1896
12. NS 19 september 1896
13. NVC 19 oktober 1898: Frans Netscher (vriend van Koos van der Knoop) zal de uitspraak van de Arrondissementsrechtbank te Utrecht betreffende betalingen van tolgelden aan den tol aan de Schiedamschedijk laten rusten tot volgend jaar. Frans was ook officiële tijdwaarnemer van de ANWB met het zgn."bonds-horloge".
14. NVC 13 maart 1898
15. NS 774-846 (1897-1898)
16. NVC 21 juni 1899
17. NS 15 juli 1899
18. Mathieu Cordang (1869-1960), Guus Schilling (1869) en Harie (Henri) Meijers (1879-1928) waren tijdgenoten van Koos van der Knoop en van een iets betere klasse vermoedelijk omdat ze meer tijd en geld in hun sport konden steken.
19. NS 899
20. Jaap Eden door M. Moll, Amsterdam 1996 blz. 217
21. Ingekomen Stukken BenW Vlaardingen 9 juni 1899
23. NS no 989
24. NS no 993
25. NS no 1003
26. NS no 1007
27. Koos van der Knoop werd dus agent van de KPM in Semarang. Hij trad ook in dienst van de handelsmaatschappij Mainz en Co. Te paard bezocht hij dessa's en kocht daar huiden op. Op een van die reizen ontdekte hij dat in een bepaald gebied de dessahuisjes niet op aangevreten palen stonden. De bevolking doopte die palen, zo zeiden ze, in een meertje. Hij liet zich er naar toebrengen en kwam erachter dat het meertje een oliebron was. De koopman in Van der Knoop rook naast de olie ook geld en kocht het terrein. Hij vestigde zich een aantal maanden op die plek en verkocht de grond aan de BPM (Shell). Zijn fortuin was gemaakt. In januari 1914 was hij op verlof terug in Nederland. Tijdens een bezoek aan Haarlem nodigde Jaap Eden hem uit om aan een schaatswedstrijd mee te doen. Koos won die wedstrijd voor Jaap Eden: de conditie was kennelijk nog aanwezig. Kort na zijn terugkeer in Indië trouwde hij met een in Indië geboren meisje van wie de familie oorspronkelijk uit Zeeland afkomstig was: Margaretha de Pagter. In 1917 en 1919 werden hun twee kinderen Pieter Dirk en Suzanne Margaretha geboren.
In 1921 was Van der Knoop zo gefortuneerd dat gerepatrieerd werd. Met vrouw, twee kinderen en baboe Siti Sarriah keerde hij terug in Vlaardingen. Na een paar maanden vertrok hij uit Huize Groenoord aan de Groeneweg (Laantje van Knoop) om zich te vestigen aan de Leeuwendaallaan in Rijswijk in een wijk waar veel oud-Indiëgangers woonden. Het bloed kroop waar het eigenlijk niet meer gaan kon: zijn wielerhart begon weer te kloppen toen in juli 1921 de Rijswijkse Wielerbaan geopend werd. Hij stak een groot deel van zijn vermogen in deze baan en het bestuur benoemde hem in april 1922 tot directeur van Sportpark Holland.
Wat echter in 1900 al geconstateerd kon worden nl. de afnemende belangstelling voor de wielersport op de weg (vanwege een landelijk verbod) en op de baan (door te hoge exploitatiekosten) was in de jaren twintig merkbaar, al ging in die jaren de conjunctuur nog wel omhoog. Het bestuur zat uiteraard te springen om een financiële injectie en het geld uit de Oost kwam als een geschenk uit de hemel. Voor Koos was het triest te merken dat zijn investeringen niet loonden en hij verloor tussen 1922 en 1925 zijn geld in die wielerbaan. Daarom vertrok hij weer naar Indië om geld te verdienen. De baboe was inmiddels met een Nederlander getrouwd en een paar jaar eerder al weer terug gegaan naar haar vaderland. Mogelijk was zij afkomstig uit de dessa met de oliebron. Zijn vrouw Margaretha werd weer onderwijzeres, maar ze werd ziek waardoor het gezin weer terugging naar Nederland. Mevrouw Van der Knoop-de Pagter overleed aan de Laan van Meerdervoort in Den Haag op 30 mei 1935.
Koos van der Knoop was toen al 63 jaar, maar ging toch weer terug naar Indië: zijn kinderen bleven achter in Nederland. In Semarang teruggekeerd nam hij Hillebrands Kantoor over: een vendu-huis.
Pas na de Japanse bezetting kregen de kinderen bevestiging van het feit dat hun vader op 7 november 1942 in Semarang was overleden. Een verblijf in een Japans concentratiekamp werd hem zo bespaard.

Koos van der Knoop (r) in juli 1922 bij de huldiging van een winnaar van motorraces op de Rijswijksche Wielerbaan, waarvan hij directeur was.

Matthijs A. Struijs

Kroniek van Vlaardingen 1946

Januari

1 De bevolking van Vlaardingen bestaat uit 41.542 personen: 20.646 mannen en 20.896 vrouwen.

In aanwezigheid van vele duizenden Vlaardingers wordt in de Nieuwjaarsnacht de in 1942 door de Duitsers geroofde, maar teruggekeerde luidklok van de stadstoren op de Markt weer in gebruik genomen. Om 1 uur houdt de voorzitter van het Bevrijdingscomité, Adriaan van Minnen, een toespraak, waarna in diepe stilte wordt gewacht op de eerste kloksla "van onze herwonnen klok in het nieuw begonnen vredesjaar 1946". Na samenzang en een toespraak door burgemeester M.C. Siezen luidt de klok enige minuten. De bijeenkomst wordt afgesloten met het luid en geestdriftig zingen van het volkslied.

De Gemeentelijke Woningdienst zoekt huisvesting voor repatrianten uit Indië.

J.J. Stoutjesdijk is 25 jaar Kerkeknecht in de Nieuwe Kerk van de Hervormde Gemeente aan de Binnensingel.

4 F.J. van Tienen Hz., Peppermint and Pharmaceutic Works, verkrijgt vergunning tot oprichting van een pharmaceutische fabriek in het perceel Westhavenkade 44.

Oud-minister J.A.W. Burger spreekt in de fabriekshal van Meubelfabriek Sprij aan de Westhavenkade voor de afdeling Vlaardingen van de Sociaal Democratische Arbeiders Partij (S.D.A.P.).

7 In zaal Excelsior aan de Oosthavenkade geslaagde eerste avond van de Oranje Garde na de bevrijding. Medewerking wordt verleend door mevrouw Katharina Verhoeff-Torn, de heer Verhoeff en hun dochter mejuffrouw Janka Verhoeff.

8 D. de Willigen is 50 jaar in dienst bij Drukkerij Van Dooren aan de Oosterstraat.

9 Voor het eerst na de oorlog wordt weer haring geëxporteerd. Door de Stichting "Export van Vis" wordt de haring onder meer in Vlaardingen gepakt en geëxporteerd, in eerste instantie naar Luxemburg.

Hoewel in de bezettingstijd de verordening niet werd toegepast, moeten de bakkerswinkels vanaf heden weer op dinsdag na 13 uur gesloten zijn.

De logger VL 14 "Margaretha" van de firma A. Verboon, die tijdens de oorlog door de Duitsers werd gevorderd, is enkele maanden geleden in Duitsland opgespoord. Door stranding op de wadden heeft de terugreis naar Vlaardingen enkele maanden vertraging opgelopen, maar het schip wordt nu binnen enkele dagen terugverwacht.

11 Vijfde en laatste voorstelling van de revue "Alles gaat goed", ten behoeve van de H.A.R.K. (Hulp Actie Rode Kruis) en de J.A.R.K. (Jeugd Actie Rode Kruis). De opbrengst van de eerste drie avonden, *f* 800,-, was voor de H.A.R.K. en J.A.R.K. De laatste twee avonden brachten *f* 700,- op voor het Comité "Nederland Helpt Indië".

16 Woninginrichting Groeneveld, Hoogstraat 201/204, bestaat 50 jaar.

Slotvergadering van het Comité Bevrijdingsfeesten 1945 in zaal Excelsior aan de Oosthavenkade.

18 In zaal Excelsior wordt de eerste tentoonstelling na de bevrijding van de V.P.K.V. (Vlaardingse Pluimvee en Konijnenliefhebbers Vereniging) gehouden.

P. Terhoeve is 25 jaar bij de Vlaardingse politie.

19 Collecte voor het Comité "Nederland Helpt Indië". Opbrengst *f* 2.588,93.

21 In zaal Harmonie aan de Schiedamseweg première van het door de Vlaardinger Arie van der Lugt geschreven toneelspel "Den Vaderlandt Ghetrouwe", waarin een beeld wordt gegeven van het werk van de K.P.'s (Knok Ploegen) uit de bezettingstijd.

23 Een gevangene uit het interneringskamp "De Vergulde Hand" aan de Maassluissedijk weet, na een bezoek aan de tandarts, te ontsnappen.

De Stichting "Vlaardingsche Spijskokerij" is toegevoegd aan de lijst van instellingen van weldadigheid in het kader van de Armenwet.

Petrus Terhoeve, 18 januari.

25 De Volksuniversiteit Vlaardingen telt inmiddels 1100 leden, terwijl dit aantal nog groeiende is.

27 In de Grote Kerk bevestiging en intrede van Ds P. van der Vloed in de Hervormde Gemeente. De predikant was voordien werkzaam in het Diaconessen Ziekenhuis te Rotterdam.

28 Met de aanvoer van 1000 kabeljauwen, 30 kisten schol, wijting en rog, gevangen door de VL 130 "Noordzee" van de N.V. "Nederland", schipper A. van Roon, wordt in aanwezigheid van burgemeester en wethouders en van leden van de gemeenteraad de Vlaardingsche Zeevishal aan de Kon. Wilhelminahaven heropend.

Februari

1 C.H. Buschman is 25 jaar in dienst bij de E.N.-C.K., sedert 1924 als directeur.

9 M. van Brandwijk is 25 jaar in dienst als steenhouwer en marmerbewerker bij Steenhouwerij J. de Vries aan de Emmastraat.

10 Arnold Vranken is 30 jaar organist in de Rooms Katholieke St Joannes de Dooperkerk aan de Hoogstraat.

14 De bovenverdieping van de "Eerste Vlaardingse Verffabriek" aan de 1e Van Leijden Gaelstraat door brand verwoest.

Tijdens een vergadering van de Partij van de Arbeid in de Harmonie spreekt Minister W. Drees over "Herstel en vernieuwing".

15 Samen met vijf andere vissersvaartuigen keert de motorlogger VL 121 "Zeeland" uit Duitsland in Vlaardingen terug.

15-21 Ten behoeve van "Nederlands Volksherstel" wordt in het Luxor-Theater aan de Westhavenkade de film "Vrij en onverveerd" vertoond. Deze film geeft een overzicht van de strijd der verenigde volkeren en het aandeel daarin van de Nederlandse strijdkrachten buiten het bezette gebied, en bevat opnamen van de koninklijke familie in Canada en in Londen.

16 Scheepmakersbaas J. Zwitser is 50 jaar en de baas-machinefabriek J.E. de Bruin is 25 jaar in dienst bij de scheepswerf van de firma A. de Jong.

18 In het Handelsgebouw wordt J.R. Kramer, tot dan waarnemend Commissaris van Politie, geïnstalleerd als Commissaris van Politie. De installatieplechtigheid is tevens bedoeld als een huldiging van het gehele politiekorps voor haar houding in bezettingstijd.

De Ondervakgroep Glazenwassers maakt bekend dat de werkprijzen voor vaste abonnees vanaf heden 15 cent per raam bedragen.

19 Tijdens een feestelijke bijeenkomst in de Oosterkerk aan de Schiedamseweg wordt herdacht dat 50 jaar geleden de Gereformeerde Schoolvereniging werd opgericht en tevens dat 25 jaar geleden de eerste steen werd gelegd voor de Dr Abraham Kuyperschool aan de Boslaan.

21 In het Gereformeerde Jeugdhuis aan de Hoogstraat wordt een plaatselijke afdeling van de G.O.I.W., de Gemeenschap voor Oud-Illegale Werkers Nederland, opgericht.

23 Een groep aspiranten van de dames gymnastiekvereniging "Hollandia" behaalt het kampioenschap bij wedstrijden van de Rotterdamse Turnbond te Rotterdam.

26 In samenwerking met het Rooms Katholiek Zangkoor "St Cecilia" geeft het Vlaardings Symphonie Orkest, dirigent J. Righarts, een concert in het kerkgebouw aan de Hoflaan, ten bate van het Comité "Nederland Helpt Indië".

De Toneel- en Letterlievende Vereniging "Varia" geeft in een stampvolle zaal Harmonie een uitnemend geslaagde uitvoering van het blijspel van R. Saudak "De Distel", waarmee na tien jaar niet meer spelen de traditie van vele jaren van "Varia" wordt voortgezet.

27 In het Luxor-Theater eerste concert na de bevrijding door de Harmonie Vereniging H.V.O., onder directie van de nieuwe directeur Koch.

Het "Groene Kruis" heropent het tweede consultatiebureau voor zuigelingen in de Juliana Bewaarschool aan de Julianalaan.

28 In de Grote Kerk bijeenkomst van de Vlaardingse afdeling van de LO (Landelijke Organisatie van Onderduikers). Naast diverse andere sprekers kwam ook de koerierster Clara aan het woord, die over haar ervaringen gedurende de periode van verzet vertelde.

In de Remonstrantse Kerk aan de Hoflaan jubileumuitvoering van de zangvereniging "De Stem des Volks", ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan.

Maart

1 Geopend in de Cronjéstraat 3 een zaak in brood, koek, banket en chocolateriën van Co Post, voorheen 1e winkeljuffrouw bij Gebr. Van Tienen aan het Westnieuwland.

De afdeling Vlaardingen van de Stichting 1940-1945 ontvangt de netto opbrengst van een concert van het Toonkunstkoor, zijnde *f* 600,-. De stichting tracht het leed te verzachten van gezinnen waarvan vader of zoon het leven of de gezondheid gaven voor onze bevrijding.

F. Oversluizen herdenkt het feit dat hij 25 jaar geleden aan de Oosterstraat een winkel opende in vloerbedekking, behangselpapieren enz.

Fa. F. Oversluizen, 1 maart.

Voor fleur in uw interieur

fa. f. oversluizen

Oosterstraat 78-80 • Telefoon 2382

COMPLETE WONINGINRICHTING

In samenwerking met het comité "Onze Marine" organiseert het Nationaal Jongeren Verbond in de Harmonie een herdenking van de Slag in de Javazee op 27 februari 1942. Medewerking verleent het Marine Detachement Hoek van Holland, met tableau en colonne geweer.

6 In "Tivoli" aan de Markt (café "De Oude Markt") wordt de eerste gemeenschappelijke ledenvergadering gehouden van de met de S.D.A.P. gefuseerde Partij van de Arbeid.

T. de Bruijn wordt aangewezen als voorzitter van het voorlopig bestuur, naast A. Gagestein, secretaris, C. Bos, penningmeester en Boogaard, Bijl, Ir van Hasselt, Verkade, De Graaf, De Goede, Walstra, Wigbold, Hoogerwerf, Boender, Buis, Toledo en mevrouw Lammers-Blom, leden.
Door de fusie met de Partij van de Arbeid raakt Vlaardingen overigens drie politieke partijen kwijt, namelijk de Vrijzinnig Democratische Bond, de Christen Democratische Unie en de S.D.A.P., terwijl enkele leden van de Cristofoor-groep en een groot aantal zogenaamd politieke daklozen tot de voor Vlaardingen nieuwe partij toetreden.

De Zeevishal is sedert de opening eind januari een succes: in totaal is inmiddels voor een bedrag van *f* 100.000,- vis aan de afslag geweest.

7 Zangvereniging "De Stem des Volks" viert in het Volksgebouw aan de Schiedamseweg het 40-jarig jubileum.

8 500 gram sinaasappelen, eerst alleen verkrijgbaar voor personen die in of na 1926 waren geboren, zijn nu voor iedereen verkrijgbaar op bon A 16 van de bonkaart KA 603.

9-24 In de toonzaal van de Woninginrichting firma Groeneveld, Hoogstraat 206, organiseert de Volksuniversiteit een schilderijententoonstelling met werken van Bosboom, Maris, Jongkind, Roelofs, De Bock, Breitner, allen "meesters van de Haagse School".

13 Op het Verploegh Chasséplein worden de gefusilleerden van 13 maart 1941 en de andere oorlogsslachtoffers herdacht.
Middelpunt van de herdenking is de onthulling van een kruis op de zuidzijde van het plein met het opschrift: "Voor hen die vielen". De herdenkingsrede wordt uitgesproken door Ds G. Lans. Na het zingen van Psalm 43 door Vlaardings Mannenkoor "Orpheus" onthult de voorzitter van het comité Oorlogsmonument 1940-1945, de heer Van Toor, het eenvoudige kruis en herdenkt in enkele woorden de gevallen, in totaal 246 Vlaardingers, waaronder 113 zeelieden, 67 doden tijdens de arbeidsinzet en 14 militairen tijdens de oorlogsdagen van mei 1940. Hierna worden namens vele verenigingen kransen gelegd. Na een minuut stilte draagt mevrouw Ligthart-Hoogerwerf twee verzetsverzen voor, namelijk "De Ballade der ter door veroordeelden" en "Zij traden aan bij het eerste morgenklaren". Tenslotte wordt nog een toespraak gehouden door de heer I. Korpershoek, voorzitter van de Bond van ex-politieke gevangenen.

14 Bij de E.N.C.K. worden 12 jubilarissen met een 25-jarig dienstverband gehuldigd.

18 De besturen van alle plaatselijke muziekverenigingen en het Pijperkorps besluiten tot het oprichten van de Vlaardingse Federatie van Muziekverenigingen. Uit elk bestuur nemen twee leden zitting, in totaal 8 personen. Voorzitter is N. van der Wal van "Voorwaarts", J. Borsboom van "Sursum Corda" wordt secretaris en P. van Dijk van "H.V.O." penningmeester.

21 C.H. Suttorp is 40 jaar bakker bij de firma Noordegraaf.

22 In de zaal Harmonie wordt door het Departement Vlaardingen van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen vertoont de film over Nederlands Oost-Indië "Kleur en glorie onzer Tropen", welke film aan 't Nut werd aangeboden door de Stoomvaart Maatschappij "Nederland".

25 De Gemeentelijke Ambulancedienst is overgebracht van Schoolstraat 8 naar Boslaan 10. Het telefoonnummer is 2541.

26 Schoenmakersbedrijf firma J.J. Moerkerken, Eendrachtstraat 39, bestaat 60 jaar.

Mejuffrouw J. Liber, sinds 1927 hoofd van de kleuterschool van "Volksonderwijs" aan het Westnieuwland, neemt afscheid. Zij zal worden opgevolgd door mejuffrouw B.A.H. Ranshuijsen.

27 Heropgericht is de Vlaardingse afdeling van de Vereeniging Arbeiders Radio Amateurs (VARA). Voorzitter M. Rozendaal, W. van der Vliet, secretaris-penningmeester, C. van der Kraan en A. van Opstal, leden van het bestuur.

De Gemeentelijke Plantsoenendienst wil een flinke partij planten kweken, om daarmee de plantsoenen als voorheen weer van bloemen te voorzien. De dienst roept de bevolking op hiervoor gratis of tegen vergoeding bloempotten af te staan, omdat de handel in bloempotten wel vrij is, maar de voorraad bij de handel nog gering.

28 Veeverloskundige en castreur A. Qualm herdenkt het feit dat hij zich 40 jaar geleden in Vlaardingen vestigde.

De nestor van de predikanten van de Gereformeerde Kerk van Vlaardingen, Ds D.B. Hagenbeek, neemt in de Oosterkerk aan de Schiedamseweg wegens emeritaat afscheid van de gemeente, die hij bijna 35 jaar diende.

29 Ds M. Groenenberg te Amsterdam, vroeger predikant van de Hervormde Gemeente van Vlaardingen, spreekt in de fabriekshal van Sprij's Meubelfabriek aan de Westhavenkade op een bijeenkomst van de afdeling Vlaardingen van de Partij van de Arbeid over het onderwerp "Waarom lid van de Partij van de Arbeid?".

30 Het Tuberculose-Bestrijdings-Fonds der Christelijke Vakbeweging "Draagt Elkanders Lasten" houdt een collecte.

B. Helleman neemt afscheid als directeur van de Ambachtsschool. Hij wordt opgevolgd door G.J. den Otter uit Rotterdam.

April

1 De directie van het Hofsingel Ziekenhuis zoekt in de omgeving van de Hofsingel, Julianasingel, Hogelaan of Parkweg nachtlogies voor verpleegsters. Voor een vriendelijke kamer wordt ongeveer *f* 20,- vergoeding gegeven.

3 Het nieuwe vissersvaartuig VL 30 "Janny" van de N.V. Scheepvaart en Visserij Maatschappij "Irene" vertrekt ter trawlvisserij naar zee.

4 Nadat de Duitsers in de laatste weken voor de capitulatie in 1945 de olietanks en leidingen van de raffinaderij van de B.P.M. moedwillig hadden vernield, is er na de bevrijding hard gewerkt om het bedrijf weer draaiende te krijgen. Nu is het zover: de raffinaderij van de Bataafsche Petroleum Maatschappij/Shell wordt weer in werking gesteld.

In de Oosterkerk aan de Schiedamseweg bevestiging en intrede van Ds Th.H. van Andel in de Gereformeerde Kerk van Vlaardingen.

5 Het is de uitdrukkelijke wens van de regering dat de viering van de 5e mei (dit jaar i.v.m. de zondag op de 4e mei) op zodanige wijze plaats heeft, dat geen enkel werkverlet ontstaat. Een zelfde gedragslijn is aanbevolen voor de 30e april. Op die dag zal bij de gemeentelijke diensten en op de gemeentelijke bureaus normaal gewerkt worden.

6 Veertig personeelsleden van de N.V. "Gerfa" brengen onder leiding van directeur Jonker een bezoek aan de Jaarbeurs te Utrecht.

De exploitatie van het café aan de Kwakelsteeg 19, hoek Gedempte Biersloot, wordt vanaf heden waargenomen door de heer J. de Roo.

9 In een etalage van de Drogisterij Leeuwerikstraat en Lijsterlaan is een kleine expositie ingericht van modelvliegtuigen van de Vlaardingse Luchtvaartclub, gebouwd en grotendeels ook ontworpen door leden van de V.L.C.

12 De scabiësbestrijding wordt beëindigd.

13 Onder auspiciën van de Rennersvereniging "De Rotterdamsche Leeuw" organiseert de Vereniging Babberspolder de "Ronde van Babberspolder". Er wordt gereden in twee afdelingen: 25 kilometer voor de nieuwelingen en veteranen en 50 kilometer voor amateurs. De route is: Rotterdamsche Weg, Lusthofstraat, Goudschesingel, Anthony Knottenbeltsingel.

14 De in Vlaardingen geboren pater Arnoldus A.C. Suiker, Augustijn, ontvangt zijn zendingsopdracht met bestemming Bolivia.

19 Na 7 maanden voor gezondheid in Zweden te zijn geweest, keren de eerste 26 kinderen uit Zweden in Vlaardingen terug. Sommige kinderen spreken inmiddels

beter Zweeds dan Nederlands, getuige het feit dat een kind als tolk moet optreden tussen een moeder en haar zevenjarige spruit.

22 De Wandelsportvereniging van het kamp "De Vergulde Hand" neemt deel aan de door Hermandad Rotterdam uitgeschreven feestmars over 30 kilometer. De vereniging behaalde de 2e prijs en de groepsprijs.

De Stichting 1940-1945 organiseert in samenwerking met de Stichting Herstellingsoorden voor oud-illegale werkers een kerkconcert in de Oosterkerk, met Wim Polderman op het orgel en met medewerking van de mezzosopraan Len Altman.

23 Met diverse activiteiten vieren 700 Vlaardingse padvinders de dag van hun schutspatroon Sint Joris.

24 De Gemeentelijke Plantsoenendienst deelt mee dat de oproep om bloempotten af te staan geresulteerd heeft in de ontvangst van 12.440 stuks!

Bodedienst Chr. de Jong, Schiedamseweg 76, dagelijks naar Schiedam en Rotterdam en Stadsbesteldienst, deelt mee dat zij "wegens aanschaffing van autotractie te koop aanbieden: prima paard, tuig en luchtbandenwagen met veren, voor *f* 1600,- contant".

P.J. Suijker, Rijkestraat 10, maakt bekend dat de kwartjes-automaat, Lijnstraat 10, dagelijks geopend is voor heerlijke warme croquetten, diverse slaatjes, gebakjes enz.

26 Geopend: Sigarenmagazijn "De Omring", Burg. de Bordesplein 8. Aanbevelend: M. de Boom.

Mei

1 Het Comité tot Viering van Nationale Gedenkdagen verzoekt de bedrijven en winkeliers hun personeel op zaterdagmiddag 4 mei vrijaf te geven. In het bijzonder het jeugdige personeel, zodat dit in ieder geval aan de demonstratie zal kunnen deelnemen.

Met een optocht, begeleid door de Muziekverenigingen "Voorwaarts" en "Crescendo", vieren de Vlaardingse socialisten voor het eerst sinds 6 jaar weer in vrijheid de 1e mei. Op de route wordt op het Verploegh Chasséplein bij het gedenkteken "Voor hen die vielen" een krans gelegd. De optocht eindigt bij de Harmonie, in welke zaal de 1 mei-vergadering wordt gehouden.

De firma P. van der Plas & Co., Drankenhandel, herdenkt het 60-jarig bestaan.

3 Na een gedenkdienst in de Grote Kerk onder leiding van Ds M. Groenenberg, worden onder grote belangstelling de stoffelijke resten van zes leden van de verzetsgroep "De Geuzen", die op 13 maart 1941 te Waalsdorp werden gefusilleerd, herbegraven op de Algemene Begraafplaats aan het Emaus.

De begrafenisstoet trekt door de Schoolstraat, 3 mei.

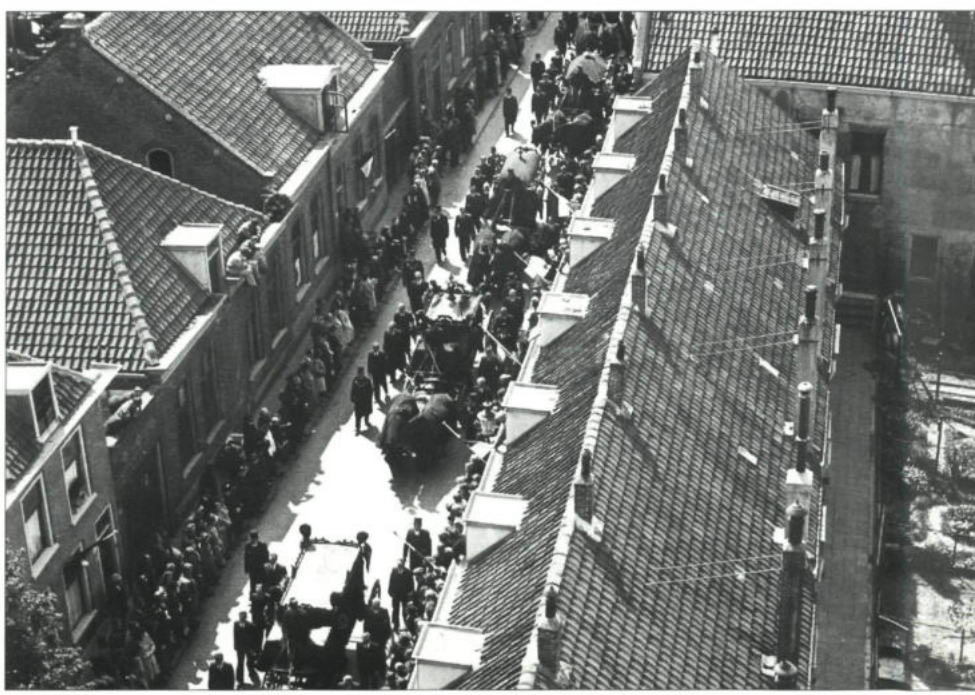

5 Ds G. Lans neemt in de Grote Kerk afscheid van de Hervormde Gemeente wegens vertrek naar Amsterdam.

6 Met het uitreiken van een bloemetje wordt op de spoorwegstations Vlaardingen en Vlaardingen-Oost het langskomen van de eerste electrische trein van na de oorlog gevierd. Voor elke spoorwegambtenaar en wegwerker was er vervolgens een pakje Engelse sigaretten.

8 P.A. Jaeger, hoofd van de Kon. Wilhelminaschool, is 40 jaar onderwijzer.

Een klasje van de Wilhelminaschool. Uiterst rechts dhr. Jaeger, 8 mei.

In zaal Liefde en Vrede aan de Gedempte Biersloot geeft Jan Weiland een voorstelling met zijn marionettentheater, georganiseerd door de Sociale Jeugdraad van de Stichting Nederlands Volksherstel.

10 De dag- en nieuwsbladen mogen enige malen met een dubbel formaat uitkomen. De Nieuwe Vlaardingsche Courant/Ick Waeck verschijnt voor het eerst met 4 pagina's.

13 In de aula van de Christelijke HBS aan de Westhavenkade herdenken genodigden en leerlingen de in de oorlogsjaren 1940-1945 gesneuvelde of gedode leerlingen en oud-leerlingen van de school: Wessel Dirk Hart, Cornelis Waardenburg, Willem Jan Hatenboer, Doe van Rijn, Dr Arie Bijl, Ton van der Gaag, Dr Leendert Buitelaar en Drs Derk Poot.

15 De stoomloggers VL 29 "Oranje Nassau", VL 142 "Voorwaarts" en VL 196 "Johanna" van de N.V. Doggermaatschappij, alsmede de VL 112 "Bets en Gerda" van G. Kornaat's Handelmaatschappij, zullen uit Duitsland naar Vlaardingen terugkeren.

De haringvloot is in zee. Van door twee Katwijkse loggers gevangen en aangevoerde haring zijn 267 kantjes per auto naar Vlaardingen vervoerd. Deze haring wordt daar voor *f* 800,- tot *f* 900,- per ton of kantje verkocht.

De familie Broek herdenkt het feit dat wijlen de heer M. Broek 60 jaar geleden zijn zaak in melk, boter en kaas aan de Zusterkade en de toen nog niet gedempte Biersloot 38 opende. In 1903 werd op dezelfde plaats een nieuwe winkel gebouwd. Deze winkel wordt nu gedreven door mejuffrouw M. Broek, terwijl zoon M. Broek en kleinzoon W. Broek elk een straatwijk bedienen, die uit de winkel zijn voortgekomen.

Het gezamenlijk personeel van Bakkerij Dirk van Kempen (Callenburgstraat) betuigt zijn hartelijke dank aan hun patroon "voor de door hem in zijn bedrijf ingevoerde vacantieregeling van 12 dagen met extra loon".

17 Voor de verkiezingen van leden van de Tweede Kamer der Staten Generaal brengen 21.910 Vlaardingers een geldige stem uit en 446 een ongeldige stem. In percentages uitgedrukt koos 37,33% van de Vlaardingers voor de Partij van de Arbeid, 19,86% voor de Christelijk Historische Unie, 18,24% voor de Anti Revolutionaire Partij, 9,06% voor de Katholieke Volkspartij, 6,77% voor de Communistische Partij Nederland, 4,44% voor de Staatkundig Gereformeerde Partij, 4,13% voor de Partij van de Vrijheid en 0,37% voor de Protestantse Unie.

19 Ds A.J. van Rhijn neemt in de Grote Kerk afscheid van de Hervormde Gemeente wegens vertrek naar Haarlem.

21 en 23 Voor het eerst na de bezetting brengt Kinderkoor "Ons Clubje", bestaande uit meer dan 100

Foto boven: Ds A.J. van Rhijn, 19 mei.

Foto onder: City Taria, 24 mei.

kinderen en onder leiding van mejuffrouw Jo Mulder, weer een kinderoperette op de planken van de Harmonie: de operette in 3 bedrijven, getiteld "Gelukskinderen", tekst en muziek Jo Mulder.

22 Langs de Vlaardingse wegen en pleinen in Vlaardingen staan weer 3162 bomen. Voor de oorlog waren dat er 4274, waarvan er in de oorlog ongeveer 2500 verdwenen.

24 Op de Westhavenplaats, op de hoek van de Vrouwensteeg, wordt "City Taria" geopend, een zaak van M. van Oudheusden.

27 De Christelijke Metaalbewerkers Bond viert in zaal Harmonie haar 25-jarig bestaan.

Haring, aangevoerd door de VL 190 "Kon. Wilhelmina", schipper W. Schaar, wordt door de keurmeesters goedgekeurd en zal als eerste nieuwe haring aan H.M. de Koningin worden aangeboden. De schipper W. Schaar, reder I.J. Hoogendijk, burgemeester M.C. Siezen en Rijksopperkeurmeester Van Dam brengen de haring in oranje en rood, wit en blauw geverfde tonnetjes naar Paleis Soestdijk.

29 Jubileumconcert van de Gereformeerde Oratoriumvereniging "Gloria in Excelsis Deo" in de Grote Kerk, ter gelegenheid van haar 25-jarig bestaan. Hierbij concerteert dirigent Piet van den Kerkhoff voor het eerst in zijn geboorteplaats. Voorafgaand aan het concert wordt oud-voorzitter Abr. Maat herdacht, die in de verzetsstrijd voor zijn vaderland is gevallen.

30 "Het Bevrijdingskoor" onder leiding van Jan de Peinder behaalt tijdens het Nationaal Zangconcours op "Duynrell" te Wassenaar met 306 punten de 1e prijs. De 100 zangers en zangeressen die voor het eerst op een concours uitkomen, keren met een extra trein terug en zingen bij het Handelsgebouw voor een talrijk publiek de twee liederen waarmee de prijs is behaald, namelijk het verplichte nummer "Lied der terwe" van Leo Smeets en het vrije nummer "Ave Verum Corpus" van Mozart.

31 Nieuwe bouwaanbestedingen: wederopbouw van het afgebrande pand van de firma Kornaat aan de Kon.

Wilhelminahaven. Aan dezelfde haven herbouw van het in september 1944 door de Duitsers gedeeltelijk verwoeste kantoorpand van de C.V. Magnesiet- en Amarilfabrieken, terwijl aan de Asterstraat wordt aanbesteed een modern uitgeruste zuivelfabriek voor de N.V. Vlaardingse Melkcentrale, de combinatie van de vroegere zuivelfabrieken Emous en De Volharding en de melkfabrieken van Dijkshoorn en Broek.

Na ruim 36 jaar dienst neemt M. van IJperen, wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, afscheid van de Gemeentelijke Licht- en Waterbedrijven.

Woninginrichting Firma de weduwe D. van Heusden heropent haar verbouwde zaak Markt 50.

Tijdens de verkiezingen voor leden van Provinciale Staten worden in Vlaardingen 21.781 geldige en 428 ongeldige stemmen uitgebracht. Met 7.993 stemmen is de Partij van de Arbeid opnieuw de grootste partij, gevolgd door de C.H.U. met 4780 en de A.R. met 2600 Vlaardingse stemmen.

Juni

3 De distributie van zangzaad wordt iets ruimer: zangvogels 200 gram zangzaad per maand, tussen januari en april, en 400 gram per maand van mei tot december.

Uit het haringpakhuis van Jan Don aan de Oosthavenkade is een vaatje met 130 haringen, alsmede 200 losse haringen, ontvreemd.

Schietvereniging "Wilhelmina" neemt de nieuwe schietbanen in gebruik, die zijn aangelegd in één der bovenzalen van de B.L.O. school aan de Zomerstraat. De wapens van "Wilhelmina" werden in mei 1940 wel bij de politie ingeleverd, maar door deze niet uitgeleverd en veilig opgeborgen, waardoor ze na de bevrijding weer in bezit van de vereniging kwamen.

5 Tot het stichten van een bijenpark wijzen B & W van Vlaardingen een terrein aan de Hoflaan, bij de Gemeentelijke Reinigingsdienst, toe aan de afdeling Vlaardingen van de Nederlandse Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland.

Op het VFC-Sportpark speelt een elftal van bakkerij Dick van Kempen tegen een elftal van bakkerij Jacs. den Boer. Bij de Vlaardingsche Stoomwasserij "Dekker", Arnold Hoogvlietstraat 36, kunnen enige nette meisjes worden geplaatst tegen *f* 9,50 voor 15-jarigen, tot *f* 20,- voor 21-jarigen per week.

6 C.J. Nogarede is 40 jaar werkzaam als koordirigent, o.a. van "Gloria in Excelsis Deo", en 50 jaar als organist.

7 Op de Knottenbeltlaan (de huidige Mozartlaan) wordt voor het eerst na 6 jaar weer paardenmarkt gehouden. Er worden 63 paarden aangevoerd. De prijzen van slachtpaarden variëren van 200 tot 400 gulden, werkpaarden 400 tot 800 gulden en jonge paarden 800 tot 1200 gulden.

Het Leger des Heils herdenkt het feit dat het Korps Vlaardingen 40 jaar geleden werd opgericht.

8 Twaalf Vlaardingers vieren hun 25-jarig jubileum bij de Bataafse Petroleum Maatschappij, installaties Pernis, namelijk: F. van Kempen, J.P. Versprille, I.A. Nieuwveld, P. Jongerius, M.J. Verdoes, P. van Noort, A. van Goedendorp, C. van der Lugt, G.A. van Hut, E.G. van Eyck, Joh. Wassink en H. van 't Hof.

9 Het Gemengde Zangkoor "Sunlight", onder leiding van M. Drop, behaalt op het zangconcours op 2e Pinksterdag te Wassenaar in de eerste afdeling een prijs met 338 punten.

11 Een groot aantal Vlaardingers verzamelt zich op de havenhoofden, nadat 's avonds om half negen een zware ontploffing heeft plaatsgevonden in een tank met ruwe aardolie bij de B.P.M. in Pernis.

Op 77-jarige leeftijd te Driebergen overleden Jacob van Toor Jzn., oprichter en tot voor enige jaren directeur van de N.V. Van Toor's Oliegoedfabriek, tevens bestuurslid van de Vlaardingse IJsclub en lid -vaak ook geldschieter- van allerlei andere verenigingen.

12 De Algemene Begraafplaats Emaus wordt uitgebreid, onder meer door het dempen van het watertje De

Zijl tussen het oude en het nieuwe gedeelte, over een lengte van 100 meter.

15 Ter gelegenheid van het 12½-jarig bestaan organiseert de Vlaardingse Hengelaars Vereniging "Sport na arbeid", voorheen "Ontspanning in crisistijd", een concours in de wateren van Maassluis.

21 Een op 3 april 1940 naar Willemstad op Curacao verzonden exemplaar van de Nieuwe Vlaardingsche Courant wordt bij de directie van de krant terugbezorgd met de mededeling "dit stuk is door oorlogshandelingen vertraagd".

J. van den Acker, oud-motorpolitieagent, opent de eerste A.N.W.B. Rijschool in Vlaardingen aan de Dr Abraham Kuyperstraat 6 en bij Garage "Vari", Parallelweg 6.

22 F. Waterman, sinds 1943 leider van het Distributiekantoor, verlaat deze dienst. Hij wordt opgevolgd door J.G. Pulle.

26 De landelijke voorzitter van de Partij van de Arbeid, de geboren Vlaardinger Koos Vorrink, spreekt voor de leden van deze partij in de Harmonie.

27 Drie koren onder leiding van Jos. Vranken Jr, te weten "Rotte's Mannenkoor" uit Rotterdam, "Die Haghe Sanghers" uit Den Haag en Vlaardings Mannenkoor "Orpheus", geven een concert in de Grote Kerk.

28 Vanwege de heersende woningnood besluit de gemeenteraad tot de instelling van een Centraal Bureau voor Huisvesting. Tot chef daarvan wordt benoemd P. van de Broek, voormalig chef van de afdeling Grondbezit van de Gemeente Vlaardingen.

Het College van B & W stelt de gemeenteraad voor over te gaan tot de stichting van een noodzwembad in de Spoorhaven. De stichtingskosten hiervan worden begroot op *f* 32.000,-, terwijl de jaarlijkse exploitatie een beraamd nadelig saldo van *f* 5.800, zal opleveren.

29 De op de werf van A. de Jong geheel gemoderniseerde haringlogger SCH 23 "Johanna Catharina" houdt een geslaagde proefvaart.

Juli

1 Burgemeester M.C. Siezen heeft, wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, aan Hare Majesteit eervol ontslag gevraagd.

Ingevolge het Vorderingsbesluit Woningen wordt van alle Vlaardingse woningen een inventarisatie gemaakt, met het doel na te gaan welke woningen voor samenwoning ("inwoning") geschikt zijn.

6 Grote turndemonstratie op het Fortunaterrein, georganiseerd door de Vlaardingse Bond voor Lichamelijke Opvoeding, en uitgevoerd door de Turnverenigingen "Hollandia", R.K.-W.I.K., L.V.T., Talma, Sunlight en Leonidas-Dovido.

In de griend bij het Vulcaanterrein ontdekt de 12-jarige Willem Boomert een tweetal landmijnen. Na zijn directe melding worden de mijnen de volgende dag door de mijnopruimingsdienst tot ontploffing gebracht.

10 Advertentie:
"Blijf in direct contact met Uw varende familieleden, laat een visserijband op uw radiotoestel maken. U geniet en laat al Uw werk liggen, eten wordt niet meer gekookt, ieder leeft mee op zee. Radio Instrumentmaker G. Swaneveld, Pompenburgsingel 1, Vlaardingen".

12 De 74-jarige F.C. van Hal is 40 jaar broodbakker bij de firma Van der Caaij aan de Kortedijk. Hem wordt bij zijn huis aan de Nicolaas Beetsstraat 6 een serenade gebracht door de Christelijke Harmonie Vereniging "Sursum Corda", bij welke vereniging hij lange tijd leermeester voor de blaasinstrumenten is geweest.

17 Van Dijk's Amusementsorkest neemt voor het eerst deel aan een concours. Hoewel in de 2e afdeling geplaatst, terwijl debuterende verenigingen gewoonlijk in de 4e afdeling thuishoren, behaalde het orkest te Naaldwijk een eerste prijs. Diverse aanvragen voor concerten zijn het gevolg.

Jan Buis spreekt in een flink bezette zaal Harmonie voor de Partij van de Arbeid over de komende gemeenteraadsverkiezingen.

De koperen gaspenningen, die in muntgasmeters worden gebruikt, worden vervangen door aluminium penningen met een waarde van 13 cent. De oude penningen worden verrekend tegen 11 cent per stuk.

20 Ter gelegenheid van het 60-jarig bestaan wordt voor leden van CJV "Liefde & Vrede" een buitenavondfeest gehouden op het Feestterrein aan de Broekweg.

Op de leeftijd van 61 jaar is overleden Wilhelmus Franciscus Johannes Reij. Hij was 40 jaar werkzaam op het notariskantoor van Baron Van der Feltz en had een eigen makelaarskantoor, genaamd "De Vraagbaak". Van 1923 tot aan de opheffing van de gemeenteraad vertegenwoordigde hij daarin de Rooms-Katholieke Staatspartij, van 1935 tot 1939 als eenmansfractie van dezelfde partij.

25 Bij besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken wordt Mr E.K. van Beek, wegens zijn houding tijdens de bezetting, met ingang van 17 oktober 1946 ontslagen als Secretaris der Gemeente Vlaardingen.

26 Stemming voor de verkiezing van leden van de gemeenteraad. Uitslag: Partij van de Arbeid 7482 stemmen, Christelijk Historische Unie 4872 stemmen, Katholieke Volkspartij 2063, Partij van de Vrijheid 1093, Anti Revolutionaire Partij 3124, Staatkundig Gereformeerde Partij 879, Communistische Partij Nederland 1602 stemmen. Aantal kiezers 23.749, die 21.582 geldige en 467 ongeldige stemmen uitbrachten. Zetelverdeling: P.v.d.A 10, C.H.U. 7, K.V.P. 2, P.v.d.Vr. 1, A.R.P. 4, S.G.P. 1 en C.P.N. 2 zetels. Op grond hiervan worden de volgend personen lid van de gemeenteraad: P.v.d.A.: J. Buis, T. de Bruijn, G. van Houwelingen, F. de Graaf, J.C. Hoorweg, G. Walstra, H. van Munster, L.G. Borsboom, J.P. Barendregt, H.J. Knoester; C.H.U.: H.K. van Minnen, J. Vermeer, J. Snijders, A. Struijs Hzn, J. Bot Jr., J. Koster-van Roon, E.P. van der Veen; K.V.P.: J.C. van der Knaap, G.A. Buters; P.v.d.Vr.: J.van Toor Hzn; A.R.P.: M. van der Velden, J.L. Jonker, M.H.L. Weststrate, L. van Waasbergen; S.G.P.: M. den Admirant; C.P.N.: A. Springeling, L. van den Bos.

27 Op het Feestterrein aan de Broekweg wordt een concert gegeven door de Vlaardingse Federatie van Muziekverenigingen, bestaande uit alle Vlaardingse muziekkorpsen.

31 Ds A.W. de Rover herdenkt de dag dat hij 25 jaar voor de Vrije Gereformeerde Gemeente van Vlaardingen is opgetreden.

In de Oosterkerk bevestiging en intrede van Ds H. Zandbergen van Stadskanaal, bij de Gereformeerde Kerk van Vlaardingen.

Op de hoek Haydnstraat/Sweelinckstraat wordt de eerste buurtspeeltuin geopend. Materiaal hiervoor is beschikbaar gesteld door de B.P.M. en Lever's Zeep Maatschappij en met toestemming van de directies op die bedrijven verwerkt tot schommels, ringen en rekstokken. De toegangsprijs voor de speeltuin is 5 cent per week per gezin. Een toezichthouder is aanwezig.

Augustus

2 Mejuffrouw Jo Mulder is benoemd tot lerares van de Kinderzangklasse en het Operettekoor van het Conservatorium te Rotterdam.

Na zes weken hard werken door Vlaardingse vaders en moeders, en met heel veel medewerking van het Vlaardingse bedrijfsleven, kan "Neerland's grootste speeltuin" door burgemeester M.C. Siezen worden geopend. Deze speeltuin, liggende tussen de Galgkade en de Nieuwe Maas, is bedoeld om 3000 kinderen van de lagere school tijdens de vakantie bezig te houden. De toegangsprijs bedraagt 20 cent per week per kind. Hiervoor ontvangen de kinderen behalve toegang tot de speeltuin ook per week 2 filmvoorstellingen, 2 poppenvoorstellingen en een tractatie.

3-14 Onder enorme belangstelling wordt op het Nieuwe Kerkplein, in de turnzaal en in de lokalen van school D en I aan de Willem Beukelsznstraat door burgemeester Siezen de grote tentoonstelling "Vlaardingen Vooruit" geopend. Deze tentoonstelling, waartoe het initiatief grotendeels werd genomen door raadslid T. de Bruijn, die tevens voorzitter is van het tentoonstellingscomité, geeft een overzicht van het Vlaardingse bedrijfsleven en van de middenstand, alsmede van de culturele instellingen in Vlaardingen.

6 K. Mostert herdenkt de dag dat hij zich 25 jaar

geleden als opticiën aan de Hoogstraat 60 vestigde. Na enige tijd werd de zaak uitgebreid en verplaatst naar Hoogstraat 150, welk pand enkele jaren later werd uitgebreid en voorzien van een foto-afdeling.

7 Voor het eerst in de Vlaardingse geschiedenis wordt in Hotel "De Maas" op het Westerhoofd een modeshow gehouden, welke wordt georganiseerd door Modemagazijn Chris van Dooren. Na de theepauze worden kostbare bontmantels gepresenteerd, die volgens de krant "ongetwijfeld gretig aftrek zouden vinden".

Het Dameskoor Vivezza, onder leiding van Katharina Verhoeff-Torn, behaalt met 338 punten de 1e prijs in de afdeling uitmuntendheid tijdens het grote Nationale Zangconcours in concertzaal "Lommerijk" te Rotterdam.

Tot dekking van de kosten van de vakantiebezigheden van de lagere schooljeugd wordt de speeltuin aan de Maas op dinsdag-, woensdag- en donderdagavond van 7-9 uur geopend voor volwassenen en jeugd, ouder dan 14 jaar. Toegangsprijs 25 cent.

9 C. van der Linden, tot dan hoofdcommies 1e klasse, chef van de afdeling Onderwijs en Personeelszaken, wordt benoemd tot nieuwe gemeentesecretaris.

Verschenen is de dichtbundel "Noorden vóór" van Cor Don. Deze bundel bevat 15 verzen, die voornamelijk de visserij tot onderwerp hebben.

14 Het eerste gedeelte van het zwembad, behorende bij de speeltuin aan de Galgkade, wordt in gebruik genomen.

De tentoonstelling "Vlaardingen Vooruit", "waarop het kennen en kunnen der gemeente op het gebied van industrie, handel, visserij en nijverheid wordt getoond", blijft vanwege de overweldigende belangstelling drie dagen langer open dan de bedoeling was.

Het inmiddels geheel gerestaureerde Rusthuis van zuster Leijte, Rotterdamseweg 54-56, is overgenomen door A. van Leur.

15 De autobusverbinding van Vlaardingen met voormalig Vlaardinger-Ambacht, die tot groot ongenoegen van de Ambachters was opgeheven, wordt weer hersteld.

16 De tentoonstelling "Vlaardingen Vooruit" boekt de 25.000e bezoekster: de krasse weduwe Plokker uit de Pieter Karel Drossaartstraat 51. Zij ontvangt een fraai verzilverd doosje, een waardebon van 10 gulden, een fles lotion en een pakket zeep, een sierlijke kaarsenblaker, een doos pepermunt en een levensmiddelenpakket.

Verschenen is het boek "Brood uit het water" van Fenand van den Oever (pseudoniem van de oud-Vlaardinger Jaap Kolkman).

17 De tentoonstelling "Vlaardingen Vooruit" is gesloten. Met de jongeren meegerekend is het aantal van 40.000 bezoekers verre overschreden (38.909 volwassenen en 4.500 kinderen), terwijl met 10-15.000 bezoekers de tentoonstelling al als geslaagd werd geacht. Ter afsluiting 's avonds op het Feestterrein een concert door "Sursum Corda", tot diep in de nacht gevolgd door de vertoning van de komische Chaplin-geluidsfilm "Modern Times".

19-24 Op het Veerplein worden voorstellingen gegeven in een klein 2-mastcircus. Prijzen: loge *f* 2,50,-, 1e rang *f* 3,-, 2e rang *f* 1,50 en 3e rang *f* 1,-.

21 In aanwezigheid van de burgemeesters van Rotterdam en Vlaardingen en van diverse andere autoriteiten, wordt op het terrein van de Bataafse Petroleum Maatschappij te Pernis door de minister van Economische Zaken, Dr O.M. Huysmans, de herstelde kraakinstallatie in werking gesteld, de eerste die in Europa weer haar volle capaciteit kan ontwikkelen. De installatie Pernis van de B.P.M. beschikt nu over 200 tanks met een capaciteit van 600.000 m 2.

23 W. Oostveen, archiefbediende bij de N.V. Hollandia en directeur van de gymnastiekvereniging "Hollandia", is 25 jaar in dienst van de vennootschap.

De tijdelijke gemeenteraad van Vlaardingen komt in laatste zitting bijeen. Tijdens deze zitting wordt C. van der Linden beëdigd als gemeentesecretaris.

24 In de Oude Haven wordt met 84 deelnemers(sters) de 1 kilometer zwemwedstrijd gehouden. Als vrolijke noot in het geheel draagt consumptie-ijsfabrikant Leen Kalkman een groot reclamehoofddeksel in de vorm van een ijshoorn, met het opschrift "Elka IJs". Bij de wedstrijdzwemmers komt P. Goederond als eerste aan in een tijd van 19 minuten 55 seconden. Bij de dames is mejuffrouw J. Reitenbach de snelste met 23 minuten 40 seconden.

Prins Bernhard bezoekt op doortocht Vlaardingen. Na aankomst met de salonboot "Van der Wijck" op het Westerhoofd spelen "Sursum Corda", "Voorwaarts" en "H.V.O." het Wilhelmus, waarna de prins door de burgemeester welkom wordt geheten. De 2-jarige kleindochter van de burgemeester biedt de prins een met anjers versierde doos ijzerkoekjes aan. In zijn open auto rijdt de prins vervolgens tussen een dichte haag van jubelende Vlaardingers via de Westhavenkade, de Oude-Havenbrug en de Schiedamseweg naar Schiedam, op weg naar Soestdijk.

24-3 sept De Vlaardingse meubelfabrieken firma Ouwenbroek en Sprij presenteren zich op de Jaarbeurs te Stockholm, als twee van de vier daar vertegenwoordigd zijnde Nederlandse meubelfabrieken.

25 De Eerwaarde Zusters Richarda en Corneliana, van de congregatie van de Zusters van Onze Lieve Vrouwe van Amersfoort aan de Hoflaan, jubileren met hun respectieve gouden en zilveren professiefeest. De eerste is 48 jaar in Vlaardingen werkzaam als lerares aan de Naaischool, later de modevakschool. De andere zuster is 6 jaar in Vlaardingen en geeft les aan de Leerschool.

28 De heer De Vries van het Volkskoffiehuis aan de Oosthavenkade 10 alhier, serveerde in de theetuin op de tentoonstelling "Vlaardingen Vooruit" niet minder dan 7235 Moscovische gebakjes, soezen, croquetten en nierbroodjes, die "met de bekende zorg" bereid waren door Harrie's Bakkerij, Parallelweg 6.

29 Tijdens een bijeenkomst in zaal "Soli Deo Gloria" aan de Callenburgstraat, legt Zuster Van 't Hoff na 15 jaar trouwe dienst haar werk voor het Groene Kruis neer.

Prins Bernhard in Vlaardingen, 24 augustus.

Aan C. Streefkerk, agent van politie 1e klasse, op 10 mei 1940 als korporaal-vliegtuigmaker op het vliegveld Bergen in Noord-Holland gelegerd, wordt wegens moedig optreden tegen de vijand in mei 1940, het Bronzen Kruis verleend. Het kruis wordt hem in Assen voor het front van de troepen door Hare Majesteit uitgereikt.

30 Het sluitingsuur van de café's op Koninginnedag is gesteld op kwart voor twaalf.

De afdeling Vis van het Voorlichtingsbureau van de Voedingsraad organiseert visdemonstraties bij de N.V.

Hollandia aan de Oosthavenkade, om vrouwen te leren hoe zij vis moeten schoonmaken, stoven of bakken. De demonstratie kost een kwartje per persoon; schoteltje en lepeltje meebrengen: er is wat te proeven.

Advertentie: "Blom en Willemse, Gedempte Biersloot 56, "verbouwen" oude meubelen tot Oldfinish of Gothiek".

30 Op de Algemene Begraafplaats aan het Emaus wordt, twee jaar na zijn overlijden, een eenvoudig, maar mooi gedenkteken onthuld op het graf van de heer C. de Jong, in leven voorzitter en ere-voorzitter van de CJV "Liefde & Vrede".

31 Koninginnedag. Versierde straten. Kinderaubade met "Sursum Corda" onder leiding van P. Vis. Toespraak door burgemeester M.C. Siezen. Op de Hofsingel keuring van 30 versierde tilbury's. Ringrijderij. Voor het Hollandiakantoor op de Oosthavenkade demonstraties door gymnastiekvereniging "Hollandia". 's Avonds op verschillende plaatsen in de stad concerten door diverse muziekverenigingen. Tot besluit groot vuurwerk op de Prinses Julianabrug.

September

3 Eerste vergadering van de nieuwe wettig gekozen gemeenteraad. Voor het eerst in de geschiedenis van Vlaardingen doet een vrouw, mevrouw J. Koster-van Roon, haar intrede in de raad.
Tot de eerste zaken die de nieuwe raad dient aan te pakken behoort het stichten van woonruimte, van scholen, van gymnastieklokalen, van een zwembad, van een ziekenhuis, van een tehuis voor ouden van dagen, van grotere zaalruimten en van sportgelegenheden, waarbij ook de voorbereiding hoort tot sanering van de binnenstad.

De taakverdeling van de nieuw gekozen wethouders luidt als volgt: Buis: Sociale Zaken en Personeelszaken; Van Minnen: Financiën, Onderwijs en Sport; Jonker: Licht- en Waterbedrijven, Grondbedrijf, Woningbedrijf, Handelsgebouw en Zeevishal; De Bruijn: Gemeentewerken, Reinigingsdienst en Dienst voor Stadsontwikkeling en Stadsuitbreiding (voorheen Woningdienst).

5 De Vlaardingsche Damvereniging viert tijdens een feestelijke bijeenkomst in zaal Excelsior het 30-jarig bestaan.

7 In het Handelsgebouw houdt de afdeling Vlaardingen van de Nederlandse Bond van Postzegel Verzamelaars, de op één na grootste afdeling hier te lande, een tentoonstelling.

De Christelijke Gemengde Zangvereniging "Prinses Beatrix", directeur Piet Scholten, geeft in samenwerking met het Tamboers- en Pijperkorps "De Pijpers" onder leiding van M.C. van Dorp en met het kinderkoor van "Prinses Beatrix" een groot openluchtconcert met filmvoorstelling. Toegangsprijs 30 cent.

In tegenwoordigheid van tal van genodigden wordt in Vlaardingen-Oost het H.V.O.-voetbalterrein door de directeur van Havenbedrijf "Vlaardingen-Oost", J.L. Jonker, geopend. Hierna vindt er een voetbalwedstrijd plaats tussen H.V.O. en Zwaluwen, die in gelijkspel, 3-3, eindigt.

10 C. Oorebeek, bestuurslid van de afdeling Vlaardingen van de Nederlandse Kappers Bond, krijgt het ere-lidmaatschap van deze bond aangeboden.

Opgericht is de Vereniging van Verse vis-Handelaren te Vlaardingen.

11 W. Korpershoek is voor de derde maal in successie schaakkampioen van Vlaardingen, waardoor de wisselbeker definitief in zijn bezit komt.

13 Dr E.D. Kraan is 25 jaar Gereformeerd predikant.

14 W. Berveling is 35 jaar dansleraar en balleider, de oudste in Vlaardingen.

Het gezamenlijk personeel van scheepswerf I.S. Figee brengt in een advertentie zijn welgemeende dank over aan de heer J. Figee, "voor het geheel gratis bijwonen van de voetbalwedstrijd Fijenoord-Curacao".

16 Met een optreden van voordrachtskunstenares Nel Oosthout opent de Volksuniversiteit het seizoen 1946/47.

Voor de krant aanleiding om de Volksuniversiteit te prijzen voor haar naoorlogse initiatief, wat tot nu toe 1480 leden opleverde. Gemiddeld komen er per dag 7 à 8 nieuwe leden bij.

Het toneelstuk "Den Vaderlandt Ghetrouwe", van de Vlaardinger A. van der Lugt, wordt door het gezelschap "De Rederijkers" voor de 100e keer opgevoerd. Het stuk werd na de première op 21 januari 1946 in het gehele land opgevoerd. De 100e voorstelling was voor Vlaardingen gereserveerd.

Op de sluitingsavond voor de medewerkers van de tentoonstelling "Vlaardingen Vooruit" blijkt deze tentoonstelling een batig saldo van *f* 8379,48½ te hebben opgeleverd. De inkomsten waren *f* 15.686,46½ en de uitgaven *f* 6709,98. Het batig saldo is bestemd voor een cultureel doel, waartoe een fonds wordt ingesteld.

18 Het aantal werklozen daalt gestaag. In juni 1945 3132 en nu nog slechts 335.

H. Verburgh, 40 jaar lid van het Rooms-Katholiek Zangkoor "St Cecilia" wordt door pastoor J. van der Sman onderscheiden met de kerkelijke onderscheiding "Pro Ecclesia et Pontifice".

W. Schoenmakers, Schiedamseweg 65, behaalt met lof het Diploma Onder Rijkstoezicht Gediplomeerd Schoenwinkelier.

Arie van Everdingen is 50 jaar in dienst bij de visrokerij van de firma G. Kornaat N.V.

Ter gelegenheid van de verjaardag van Hare Majesteit worden de volgende Vlaardingers onderscheiden met de ere-medaille verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau in zilver: M. van der Ende, oud-baas bij de N.V. Wijn-Import Maatschappij A. Hoogendijk; K. Nuyt, kuipersbaas bij de N.V. Handelmaatschappij Betz & Van Heijst; J. Zwitser, scheepmakersbaas bij de firma A. de Jong. In brons: D. de Willigen, boekdrukker bij Drukkerij Van Dooren en A. van Everdingen, visroker bij de firma G. Kornaat.

21 De minimum-tarieven van de herenkappers te Vlaardingen zijn: Knippen, resp. in prijsklasse II *f* 0,45 en in prijsklasse III *f* 0,55. Kinderen knippen beneden de 14 jaar *f* 0,30 - *f* 0,40. Scheren *f* 0,15 - *f* 0,20. Wassen *f* 0,40 - *f* 0,50.

25 Het Vlaardingsch Schaakgenootschap bestaat 30 jaar en viert dat met een feestavond in zaal "Concordia" aan de Rijkestraat.

27 Voor allen die bij de visserij zijn betrokken zijn voor *f* 36,- met echt bont gevoerde jekkers zonder "punten" (distributiebonnen) verkrijgbaar bij "Het Bedrijfsschap voor Visserijproducten", de heer J. de Man, Westhavenkade 97.

Oktober

2 De Conferentie van St Vincentius à Paulo in Vlaardingen (Vincentius Vereniging) bestaat 100 jaar.

3 De praktijk van Th.E. van Reemst, arts, wordt wegens diens vertrek voortgezet door B.W. Bussemaker, arts, Schiedamseweg 107.

4 De Algemene Begraafplaats aan het Emaus zal met 800 grafruimten worden uitgebreid. De kosten daarvan zijn *f* 85.000,-, maar indien uitgevoerd in D.U.W. verband (Dienst Uitvoering Werken, een werklozenproject) zijn de kosten *f* 68.000,-. De kosten kunnen worden bestreden uit de inkomsten van de gereserveerde grafruimten.

De naam van de Gemeentelijke Woningdienst wordt gewijzigd in "Dienst voor Stadsuitbreiding en Stadsontwikkeling".

De Electro Technische Industrie "Walco" uit Rotterdam, tevens handel in en herstelling aan motoren, machines, schakelkasten enz., vestigt zich te Vlaardingen aan de Kon. Wilhelminahaven 26, de voormalige kuiperij van A. de Neef.

6 De Openbare Leeszaal en Bibliotheek bestaat 25 jaar.

10 Rusthuis "Siloam", gevestigd in villa "Padden-

Huize Siloam, 10 oktober.

burg" aan het Verploegh Chasséplein, bestaat 12,5 jaar.

Onder voorzitterschap van Mr F. Bordewijk houdt het Tribunaal Arrondissement Rotterdam in het Handelsgebouw aan de Parallelweg te Vlaardingen de eerste zitting ter berechting van ex-NSB-ers e.d. Er worden zes zaken behandeld, waarvan vier tegen Vlaardingers.

11 De kooplieden van het Veerplein maken bekend dat vanaf woensdag a.s. de markt op bovengenoemd plein "weer gewoon als voorheen tot 4 uur 's namiddags is".

12 De VL 112 "Betsy en Gerda" van de rederij G. Kornaat N.V., die na zwaar gehavend uit Duitsland te zijn teruggekeerd op de scheepswerf van Figee geheel verbouwd en gereed is gemaakt, vertrekt onder schipper H. van Zelm ter haringvisserij.

Bij het Hofsingelziekenhuis wordt het Prinses Beatrixpaviljoen geopend en door het Nederlandse Rode Kruis aan het ziekenhuis overgedragen.

De Nieuwe Vlaardingsche Courant/Ick Waeck ontketent een actie om een bedrag van *f* 15.000,- bijeen te krijgen, een bedrag dat men tekort komt om de ziekenhuispaviljoens Prinses Irene en Prinses Margriet van het Nederlandse Rode Kruis te kunnen afbouwen.

13 Jeugddienst in de Grote Kerk. Spreker is de veldprediker Ds J.J. Siezen (zoon van burgemeester Siezen).

15-28 Het gewijzigde plan van uitbreiding in hoofdzaak der gemeente Vlaardingen ligt ter gemeentesecretarie voor een ieder ter inzage.

19-26 In het Handelsgebouw wordt een tentoonstelling gehouden met een overzicht van de ontwerpen voor de bouw van een nieuw Vlaardings stadhuis. Deze ontwerpen zijn ingezonden in het kader van een prijsvraag door de architecten C.J. Blaauw te Haarlem, L.H.H. van der Kloot Meijburg te Den Haag, Ir E.H. Kraayvanger c.i en H.H. Kraayvanger te Rotterdam, alsmede H.P.J. de Vries te Rotterdam.

21 Op initiatief van burgemeester M.C. Siezen is opgericht een comité tot steun aan de NIWIN (Nationale Inspanning Welzijn Indië), die voornemens is 150.000 kerstpakketten te verzenden aan alle militairen in Indië.

Ontwerpen voor het nieuwe stadhuis, 19-26 oktober.

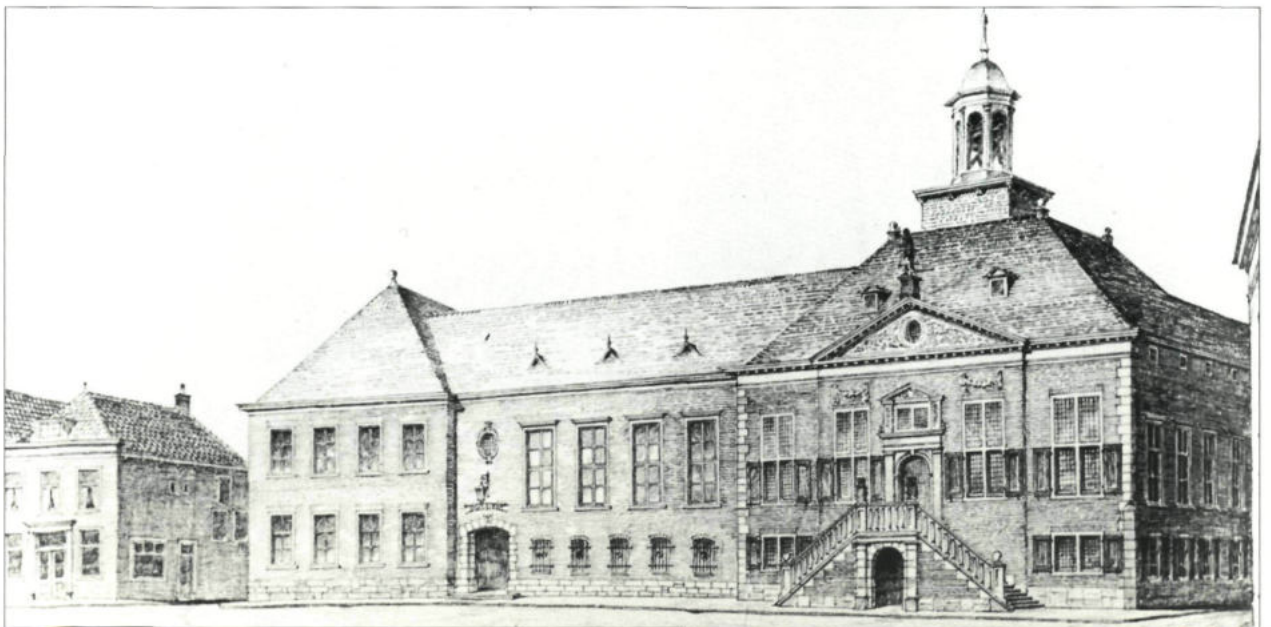

Steun de jongens overzee, 21 oktober.

De Nutsbewaarschool aan de Binnensingel, hoek Oosterstraat, bestaat 40 jaar.

23 De Commissaris van de Koningin in Zuid-Holland en circa 30 burgemeesters uit de omtrek bezoeken in het Handelsgebouw de tentoonstelling van de stadhuisplannen en daarna de E.N.C.K. In hotel "De Maas" wordt vervolgens een lunch genuttigd, die door de gezamenlijke industriële ondernemingen van Vlaardingen wordt aangeboden. Tenslotte volgt nog een rondrit door de stad.

Advertentie: "Het Weeshuis heeft een tekort aan broodbonnen. Wie kan daar aan helpen? Met veel dank. De Directrice".

De bewaarschool aan de Binnensingel, 21 oktober.

27 De Vlaardingse filmoperateur Joh. de Boer maakt aan boord van de walvisvaarder "Willem Barendsz" de eerste, 7 maanden durende walvisvaart mee. Ook de oud-Vlaardinger J.G. Kolkman gaat mee, om aan boord een scheepskrant te verzorgen en wekelijkse overzichten van de vangstresultaten over te seinen, alsmede om de belevenissen tijdens de reis te verslaan.

De Rooms-Katholieke Bakkersgezellen-Vereniging "St Clemens" viert het 25-jarig bestaan.

28 Naast drie andere Vlaardingers moet de ex-burgemeester van Vlaardingen, Willem Hansen, 53 jaar, planter van beroep, zich voor het Tribunaal in het Handelsgebouw verantwoorden voor o.m. zijn lidmaatschap van de N.S.B.

29 Met een grote herdenkingsavond en een gardisten-reünie herdenkt het Vendel Vlaardingen van de Oranje Garde haar 12½-jarig bestaan.

Opgericht de afdeling Vlaardingen van de Algemene Bond van Oude van Dagen. Voorlopig bestuur: Mevrouw Van der Velde, presidente, Mejuffrouw Van Asperen en de heren Van Saus en Van Gemerden.

30 Dirk Johannes van den Berg wordt 70 jaar. Hij werd bekend als concierge van de Vlaardingsche Oudheidkamer en Visscherijmuseum van 1 oktober 1926 tot aan de noodzakelijke sluiting van het museum tijdens de mobilisatie van 1939. Tot zijn grote teleurstelling zijn er na de bezetting geen lokalen beschikbaar gekomen om het museum te kunnen heropenen.

31 Onderwijzer J. Spanjersberg gaat na 44 dienstjaren als onderwijzer in Vlaardingen met pensioen. Hij was onderwijzer aan de Hofjesstraatschool en aan de Da Costaschool. Daarnaast was hij secretaris-penningmeester van de Vlaardingse Burgerwacht en secretaris van de Federatie "Westland" van de Vrijwillige Burgerwacht en secretaris van het Kiescollege van de Hervormde Gemeente en van het College van Notabelen, tevens ouderling in die gemeente.

Oranje Garde, 29 oktober.

November

1 L.C. van Leeuwen werd 45 jaar geleden, op 14-jarige leeftijd, benoemd tot organist van het orgel van de Gereformeerde Zuiderkerk aan de Landstraat. Hij werd opgeleid door zijn vader, door de organist van de Grote Kerk M. Groeneveld, door H. de Vries en J.H. Besselaar, organisten van de St Laurenskerk te Rotterdam. In 1910 gaf hij zijn eerste orgelconcert in de Landstraatkerk.

De directrice van de Rotterdamsche Modevakschool, Jeanne Stok, opent een Vlaardingse afdeling van de modevakschool, met dag- en avondcursussen in costuumnaaien. Adres: Oosthavenkade 39 beneden.

J. Spanjersberg (midden staand) met pensioen, 31 oktober.

3 In de ledenvergadering van de E.H.B.O. afdeling Vlaardingen worden Th. Werner, tot dan voorzitter, en K. van Aken benoemd tot ere-leden.

4 Opgericht is het Rooms-Katholiek Gemengd Zangkoor "Cecilia", onder leiding van Arnold Vranken. Het koor telt inmiddels al 80 leden.

Machinefabriek "De Toekomst", eigenaar K. Hart, bestaat 25 jaar. Dit feit wordt herdacht met een receptie in zaal "Concordia" aan de Rijkestraat, waar niet minder dan 80 bloemstukken worden bezorgd, en met een diner in Rotterdam. De heer J. Korpershoek is evenlang in het bedrijf werkzaam en krijgt voor zijn trouwe dienst een gouden horloge.

De 86-jarige J. Kijne is 45 jaar kassier bij de firma W. Kwakkelstein. Hij denkt er niet aan zijn functie neer te leggen.

P.J. Halkes is 25 jaar onderwijzer aan de St Willibrordusschool.

5 Wegens eerdere militaire verplichtingen wordt alsnog als gemeenteraadslid beëdigd M.H.L. Weststrate, namens de Anti Revolutionaire Partij.

7 Op 67-jarige leeftijd is overleden Isaäk Samuel Figee, in leven scheepsbouwmeester. Met hem gaat een zeer bekende en geziene figuur in scheepsbouwkringen heen.

8 Willem Hansen, ex-burgemeester van Vlaardingen, wordt veroordeeld tot 2 jaar internering, ontzetting uit de beide kiesrechten en het recht om ooit weer een openbare functie uit te oefenen, verbeurd verklaring van het vermogen tot *f* 2000,- en van zijn radiotoestel. Tot zijn verdediging wordt aangevoerd "dat hij tijdens zijn burgemeesterschap van Vlaardingen veel goeds heeft gedaan en verschillende kringen te Vlaardingen hem goed gezind zijn".

11 In de Broekpolder aan de Bommeer wordt door A. Keyzer, voorzitter van het polderbestuur, een nieuw electrisch gemaal in bedrijf gesteld. De installatie, geleverd en geplaatst door Machinefabriek "De Toekomst", maalt

in 3,5 minuut waar de stoommachine circa 7 uur voor nodig had.

13 De Damesturngroep D.O.V.I.D.O. (Door Ons Veertienen Is Deze Opgericht), na aansluiting bij de Herenturnvereniging "Leonidas" "Leonidas-Dovido" genaamd, bestaat 40 jaar en dat wordt gevierd met een jubileumavond onder leiding van directeur Schwantje in zaal Harmonie.

14 Opgericht is V.E.R.O., een Vlaardingse afdeling van de Vereniging voor Experimenteel Radio-Onderzoek in Nederland.

G. Visser is 25 jaar in dienst van de firma Jac. Brobbel, Verhuizings- en Transportbedrijf aan de 1e Van Leijden Gaelstraat.

17 In de Grote Kerk bevestiging en intrede van Ds J. van Noort bij de Hervormde Gemeente.

20 De kolenhandel firma K. Nieuwstraten, Binnensingel 120, opslagplaats Spoorsingel 37, bestaat 25 jaar.

22 In het pand Westhavenkade 14 wordt door J. Ligthart de Vlaardingse Leesbibliotheek geopend, die ook al was gevestigd aan de Rotterdamseweg 15. In het pand aan de Westhavenkade was 160 jaar lang de mast- en pompmakerij van P. Drop gevestigd.

25 Voor het Tribunaal in het Handelsgebouw staan wederom vier Vlaardingers terecht vanwege hun NSB-activiteiten in de bezettingstijd.

27 De collecten voor de kerstpakkettenactie van de NIWIN, voor in Indië verblijvende militairen, brengt *f* 4489,67 op.

29 Achter de noodwoningen in de Babberspolder worden voor *f* 201.367,- schuurtjes, tegelplaatsjes en tegelpaden aangelegd, om de bewoners van deze huizen

Bovenste foto: Jan Kijne 45 jaar kassier, 4 november.
Midden: Isaäk Samuel Figee, 7 november.
Onder: Kees Nieuwstraten en C. van IJperen, 20 november.

van bergruimte te voorzien en om hen in staat te stellen de gezinswas buiten te doen, omdat daar binnen geen plaats voor is.

Om de nog ontbrekende *f* 15.000,- voor de afbouw van twee Rode Kruispaviljoens bij het ziekenhuis aan de Hofsingel binnen korte tijd bijeen te brengen, wordt een grote verloting georganiseerd. Er zijn 50.000 loten gedrukt à *f* 0,50. De hoofdprijzen zijn: een huiskamer-, een slaapkamer- en een salonameublement, die gratis door Vlaardingse firma's ter beschikking zijn gesteld.

December

3 Om te zorgen dat de gemeente de beschikking behoudt over bouwgrond voor woningbouw in alle mogelijke bouwmethoden, wordt in de gemeenteraad met 24 tegen 2 stemmen een B & W voorstel aangenomen betreffende het stopzetten van de uitgifte van grond in erfpacht.

Tijdens de gemeenteraadsvergadering wordt mededeling gedaan van het binnengekomen bericht van benoeming van Mr J. Heusdens tot burgemeester van Vlaardingen, per 1 januari 1947.

4 Opgericht is de N.V. "Zilvervis", een bedrijf dat zich richt op het chemisch bewerken van vis- en haringschubben tot parelmoer-extract of "Essence d'Orient", wat wordt gebruikt voor de fabricage van kunstparels, nagellak en parelmoeren kledingknopen. De directie wordt gevoerd door Frans Buitelaar.

6 Onder veel belangstelling, vanuit het gehele land, wordt aanbesteed het bouwen van 20 woningen, in 2 blokken van 10, op een terrein gelegen aan de Celebesstraat, Javastraat en Sumatrastraat, waarmee een klein begin wordt gemaakt aan de oplossing van het nijpende woningtekort in Vlaardingen. Laagste inschrijver is het Aannemersbedrijf P. en B. Both te Vlaardingen met *f* 249.285,- en de hoogste is Johan Blok te Vlaardingen voor *f* 360,685,-. De gunning wordt aangehouden.

9 In Epe, Gelderland, op 73-jarige leeftijd overleden Pieter Christiaan Willem Baron van der Feltz, van 1912-1938 notaris te Vlaardingen.

Celebesstraat, 6 december.

P.C.W. Baron van der Feltz, 9 december.

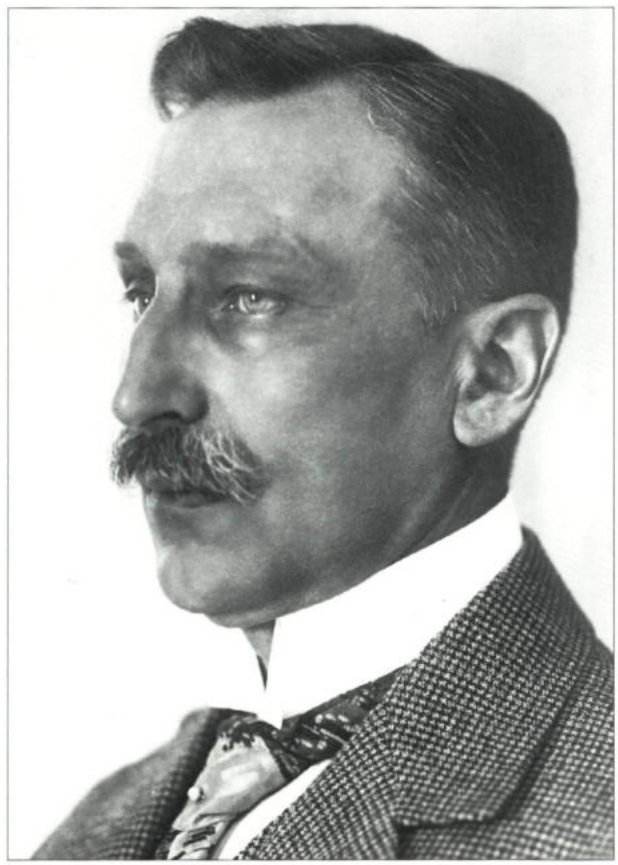

Bij het te Utrecht gehouden examen Esperanto-A slaagt de jongste Nederlandse esperantist, de 13-jarige Vlaardinger W. van den Bosse, met uitstekende cijfers. Hij werd opgeleid door G. Kalkman.

13 De aanleg van de "Vlaardingse vluchtheuvel", op het noordelijk deel van de Westhavenplaats bij de Havenstraat, geeft Vlaardingen volgens de krantenschrijver "Omroeper" "grote-stads-allures".

15 Op het V.F.C. Sportpark is de restauratiezaal met de kleedkamers en de daarop staande tribune voor 1000 personen, alsmede het archief, door brand verwoest. De schade bedraagt *f* 40.000,- die, voor wat de opstallen betreft, door de verzekering wordt gedekt. De oorzaak van de brand is waarschijnlijk een scheur in het schoorsteenkanaal van de open haard.
16 De gemeente Vlaardingen heeft een begrotingstekort van *f* 1.270.000,-.

Het echtpaar H. van der Pijl-Peters viert in het Van Leijdenshofje 17 zijn gouden huwelijksfeest.

17 H. Groeneveld, Jacob van Dijkstraat 31, is 40 jaar in dienst bij scheepswerf I.S. Figee aan de Havenstraat. Door de Vereniging voor Fabrieks- en Handwerknijverheid wordt hij onderscheiden met de medaille van deze vereniging voor 40 jaar trouwe dienst en bijzondere verdienste.

18 De schoolhoofden P. Droppert en A. Gagestein worden herbenoemd als resp. voorzitter en secretaris van de Commissie tot Wering van Schoolverzuim.

Hoewel 20% bezuiniging op het gas was voorgeschreven, ziet de directeur van de Gemeentelijke Licht- en Waterbedrijven zich genoodzaakt gasloze uren in te stellen en wel overdag van half negen tot half twaalf en half twee tot half vijf en 's nachts van half twaalf tot half zes. Op overschrijding van de rantsoenen gas zal scherp toezicht worden gehouden.

20 Oud-wethouder Arend van Rijn is 60 jaar in dienst bij de firma P.H. van Abshoven. Ter gelegenheid hiervan en van zijn werk als wethouder en voorzitter van diverse verenigingen wordt hij benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Wegens verblijf bij zijn zoon in Amerika, wordt hij door de burgemeester telegrafisch van deze onderscheiding op de hoogte gebracht. Na terugkeer in Nederland zal het jubileum alsnog worden gevierd.

22 Het echtpaar G. Swaneveld en A. van Papeveld, wonende Vettenoordsekade 177, is 55 jaar getrouwd.

Scheepswerf I.S. Figee heeft in Engeland een droogdok van 216 x 64 voet aangekocht. Het 1400 tons dok krijgt een ligplaats in de Kon. Wilhelminahaven. Schepen tot 750 ton kunnen in dit dok worden gerepareerd. Het bedrijf heeft plannen om het gehele bedrijf van de Havenstraat naar de Kon. Wilhelminahaven te verplaatsen.

23 De broodprijs wordt met 1 cent verhoogd.

28 De verloting voor de Rode Kruispaviljoens bij het ziekenhuis heeft het volle bedrag van *f* 25.000,- opgebracht.

De gemeenteraad komt voor het laatst bijeen onder voorzitterschap van burgemeester M.C. Siezen.

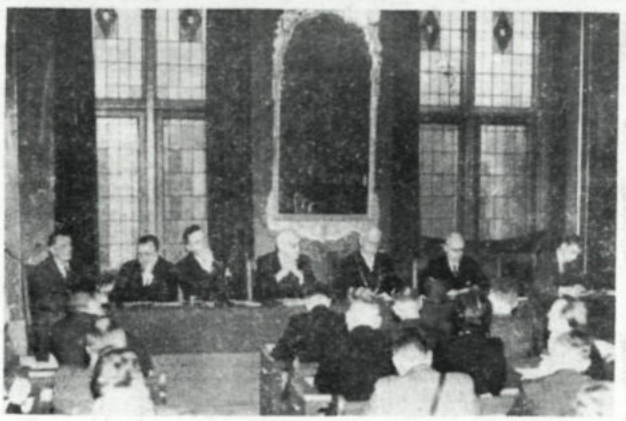

Tijdens de Raadsvergadering van Zaterdag j.l. nam de heer M. C. Siezen afscheid als burgemeester van Vlaardingen.

Marianne van Papeveld-Hörst

Kroniek van Vlaardingen 1996

Januari

1 Vlaardingen telt 74.275 inwoners tegen 73.978 het jaar ervoor.

De Nieuwjaarsnacht heeft zich deze keer voornamelijk binnenshuis afgespeeld. De gladheid op straat hield vele feestgangers binnen.

Het energiebedrijf ENECO start een service-garantie voor zijn klanten. Het bedrijf heeft een tiental normen vastgesteld waaraan de medewerkers zich in het vervolg moeten houden. Het bedrijf zal regelmatig de resultaten van de garantie evalueren.

2 In het afgelopen weekend hebben duizenden mensen op de Vaart geschaatst.

3 Tientallen jongeren worden deze week ingezet om de vuurwerkrommel op te ruimen. Het Bureau Halt heeft jongeren aan het werk gezet als alternatieve straf voor te vroeg afsteken van (illegaal) vuurwerk.

4 De omzet van de boodschappendienst Bel Shop is de afgelopen drie maanden met 25 procent gestegen. De onderneming overweegt de opening van een dependance in Hoek van Holland.

Een korte felle brand verwoest het interieur van bar-bistro Het Scheele Hoekje aan de Markt. Van het personeel en de gasten raakt niemand gewond. De schade wordt geschat op 750.000 gulden. Behalve de bistro lopen ook de naastgelegen panden en het snookercentrum rookschade op.

5 Dierenbescherming Vlaardingen/Maassluis heeft in overleg met de Vogelbescherming Nederland en het Vogelasiel Schiedam besloten over te gaan tot het geven van extra voedsel aan vogels in de regio.

Willem Sas, waarnemend commandant van de brandweer en belast met de leiding van de vrijwilligers, bij zijn afscheid benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

6 De Vioolgroep, de enige meisjesgroep van Scouting Vlaardingen, viert dit jaar het 50-jarig bestaan. Met de komst van 'Sarah' in clubhuis 'De Dubbele Punt' wordt het jubileumjaar ingeluid.

10 De gemeente is door onoplettendheid bij de verkoop van de Planciusschool het kunstwerk 'De drie gratiën' kwijtgeraakt. Het kunstwerk van de Amsterdamse kunstenaar Auke Hettema staat nu bij een school in Spijkenisse.

J. Barnouw beëdigd als raadslid voor de VVD.

12 Bureau Halt Waterweg Noord heeft het afgelopen jaar 235 cliënten gehad. Dat is een afname van 46 ten opzichte van 1994.

De Vlaardingse huisarts E. Leynse ontvangt in de Grote Kerk uit handen van burgemeester L.W. Stam de versierselen behorend tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. De huisarts legt na bijna 36 jaar zijn praktijk neer.

P.J. van der Veer neemt na veertig jaar afscheid van de gemeente. Uit handen van wethouder A. Kool ontvangt hij de zilveren eremedaille verbonden aan de Orde van Oranje Nassau. De heer Van der Veer was kassier bij de afdeling Financiën van de Dienst Welzijn, kerkenraadslid van de Nederlands Hervormde Gemeente en bestuurslid van het Gemengd Koor Holy.

13 Badminton-club Refoba wordt voor de vijfde achtereenvolgende keer districtskampioen en dringt daarmee door tot de landelijke competitie. Aanvoerder A. den Bakker heeft als enige Refoba-speler alle vijf kampioenschappen meegemaakt.

14 Ex-wethouder J. Ranshuijsen vertrekt naar Tuzla. Hij is kwartiermaker van een team dat tot taak heeft de levensomstandigheden te verbeteren van ongeveer 11.000 kinderen die rond de stad verblijven.

15 Overleden op 53-jarige leeftijd de Vlaardingse kunstenaar Jan van Reeven.

16 Door de strenge vorst is in de afgelopen weken een grote vissterfte opgetreden in de Vlaardingse vijvers en singels.

Overleden P. Neelemaat, voormalig directeur van het Gemeentelijk Woningbedrijf Vlaardingen.

De meldkamer van de DCMR Milieudienst Rijnmond heeft het afgelopen jaar maar liefst 20.239 klachten gekregen tegen 14.446 het jaar ervoor. Voornaamste oorzaak is het vliegverkeer. Er kwamen 8.711 stankklachten binnen, tegen 8.105 in 1994.

17 Parkeercontroleurs gaan vanaf vandaag bekeuringen schrijven voor het zonder vergunning parkeren in de belanghebbendengebieden Centrum en Vettenoordsepolder. Sinds 1 januari zijn er waarschuwingen gegeven. De boete bedraagt 80 gulden.

De 16-jarige Rolf Markus wint een draagbare televisie, de hoofdprijs van de jaarlijkse kerstbomenactie van de politie. De tweede en derde prijs zijn voor de 11-jarige Laurens Nolet en de 14-jarige Nina den Breems. In totaal werden dit jaar 5.600 kerstbomen ingeleverd.

18 De Vlaardingse vestiging van de supermarktketen Hoogvliet aan de Parallelweg is voor de derde keer in successie uitgeroepen tot Hoogvliet Supermarkt van het Jaar.

Jan van Reeven, 15 januari.

In een garage in de Haydnstraat is door de politie weer een hennepkwekerij opgerold. Er worden ca 1.400 planten en apparatuur in beslag genomen. De eigenaar verklaart niets te weten van de drugsplantage.

De wethouders H. Roijers van Economische Zaken en K. van der Windt van Volkshuisvesting geven het startsein tot renovatie van de Pelmolen aan de Westhavenkade. In het fabriekspand worden 36 appartementen gerealiseerd in de sociale huursector.

21 De heer J. Tuijtel viert zijn 100ste verjaardag.

22 De Vlaardingse pianist/componist Ben van der Linden heeft samen met de Belgische zangeres Della Bosiers een cd-single uitgebracht, waarvan de opbrengst ten goede komt aan de kankerbestrijding. Het lied 'Er is nog zoveel te doen' is speciaal geschreven voor de 17-jarige kankerpatiënt Cédric Hele.

22-3 maart Jubileumtoernooi ter gelegenheid van het 15-jarig bestaan van biljart- en snookerpaleis De Griffioen aan de 2e Van Leyden Gaelstraat. Tevens afscheid van het echtpaar J. en N. Versloot, sinds 15 jaar eigenaar van de Griffioen.

23 Het college besluit om met het stedenbouwkundig bureau Palmboom & Van den Bout in zee te gaan voor de ontwikkeling van het Buizengat.

De Rotterdamse rechtbank heeft het metaalbedrijf De Neeff failliet verklaard. Bij het vroegere toeleveringsbedrijf voor voornamelijk scheepsbouw werken nu nog 22 mensen. Het bedrijf heeft enkele miljoenen gulden schuld.

25 Jos Noordhuizen, voormalig galeriehouder, houdt voortaan ieder laatste zondagmiddag van de maand 'Open Huis' in zijn bedrijfspand aan de Productiestraat. Kunstliefhebbers kunnen zijn kunstcollectie bewonderen. Alle werken zijn te koop of te huur.

26 Uit handen van burgemeester L.W. Stam ontvangen Mitrovan Schapkun en Michiel Jan van Schie de

oorkonde van de Koninklijke Nederlandse Bond tot het redden van Drenkelingen. Dankzij hun optreden is op 11 juli een 3-jarig kind van de verdrinkingsdood gered.

27 In galerie Pervelle opening van een tentoonstelling van de Vlaardingse kunstenaar Aad van Rijnsbergen.

28 De Vlaardingse Accordeonvereniging Harry van Wezel wordt te Tilburg winnaar van het jaarlijkse Nationale NOVAM-concours. Het orkest onder leiding van Tom Wilmer wordt tevens uitgeroepen tot de hoogst gekwalificeerde Accordeonvereniging van 1995.

29 De Vlaardingse politie heeft de afgelopen twee weken circa 100 bekeuringen uitgedeeld aan bestuurders die hun auto zonder vergunning in het belanghebbendengebied hebben geparkeerd.

Wethouder K. van der Windt geeft het startsein voor de Chemokar. Het voertuig dat Klein Chemisch Afval gaat ophalen wordt gedeeld met Schiedam.

30 De raadscommissie voor Verkeer en Groen gaat akkoord met de openstelling van de busbaan Parijslaan/Korhoenlaan voor alle verkeer.

Februari

2 De toneelgroep Het Masker viert het 50-jarig bestaan in de Stadsgehoorzaal met de jubileumuitvoering 'Het Dievenbal'.

Theo Gorissen, voorzitter van de Vereniging Wijkbelangen Vettenoordsepolder, overhandigt het rapport Wijkveiligheidsonderzoek VOP aan wethouder H. Roijers. Inbraken en verkeersonveilige situaties zijn na vandalisme de grootste bron van ergernis in de wijk.

3 In het sportpark Vijfsluizen viert de Rotterdamse Ontspanningsvereniging Shell ROVS het 50-jarig bestaan. Ook de voetbalclub TSB, onderdeel van de ROVS, viert het 50-jarig bestaan.

4 Het echtpaar L. Hakker-A. Overduin 65 jaar getrouwd.

5 VZC-zwemster Connie Boer-Buijs verbetert in Breda op de 50 m vrije slag het wereldrecord met 0.08 seconden tot 29.49 seconden. Op de 100 m vlinderslag scherpt zij het Europees record van 1.14.85 aan tot 1.14.36.

De verslechterende conditie van het ijs heeft het afgelopen weekeinde haar tol geëist. Vele tientallen schaatsers raakten gewond bij valpartijen, veelal veroorzaakt door diepe scheuren in het ijs.

6 De Vlaardingse afdeling van de PvdA telt nog 239 leden, een afname van 27 t.o.v. 1995. Opmerkelijk is de vergrijzing. Ruim 34% van de leden is ouder dan 68 jaar, terwijl nog eens 21% ouder is dan 55 jaar. Slechts één lid is jonger dan 25 jaar.

De heren J. de Kok (hoofd personeel), J.J. de Kramer (directeur Welzijn) en gemeentesecretaris J. Brinkman presenteren het eindrapport over de doorlichting van het gemeentelijke apparaat. De komende jaren moet er via een speciale operatie 18 miljoen gulden aan bezuinigingen worden gevonden.

7 Het aantal woninginbraken in Vlaardingen, Maassluis en Hoek van Holland is in 1995 met 23% afgenomen. Verder blijkt dat van de 527 inbraken ruim honderd zijn opgelost. Een oplossingspercentage van 21,8%. De bedoeling van het woninginbraakteam was het aantal inbraken met 5% terug te brengen.

Wethouder A. Kool slaat de eerste paal voor vier woningen aan de Van Bleiswijkstraat. De woningen worden gebouwd in opdracht van de Stichting Schievaart en zijn bestemd voor 32 mensen met een verstandelijke handicap.

9 In de Stadsgehoorzaal finale van het eerste Marten Putman Festival.

Jaarlijkse herdenking van de slachtoffers van de brand op 9 februari 1951. 45 Jaar geleden verloren 5 brandweerlieden hun leven bij een brand in de Koningin Wilhelminahaven.
Leen Maat, broer van een slachtoffer, presenteert zijn boek 'Water en vuur in oorlog en vrede', een beschrijving

van zijn ervaringen als vrijwillig brandweerman gedurende de periode 1939-1953.

In de Nivon-boerderij herdenking van de oprichting van de PvdA 50 jaar geleden. 32 leden van het eerste uur worden in het zonnetje gezet.

10 In de Sporthal Westwijk landelijk Majorette- en Twirlsolistenconcours, georganiseerd door het Twirlteam Vlaardingen.

11 Beladen met 9 gouden, 6 zilveren en 4 bronzen medailles keert de jeugdploeg van de zwemvereniging VZC terug van de Nederlandse kampioenschappen in Uden.

In het Visserijmuseum optreden van het Vlaardings Musical Gezelschap met liederen uit de musical 'De zee is ons land', een vervolg van 'Brood uit het water'.

12 Een uitslaande brand verwoest rond middernacht een gedeelte van de Pelmolen. In het voormalige fabriekspand aan de Westhavenkade worden appartementen gebouwd. Onbekend is of de brand is aangestoken.

13 Op de Lepelaarsingel wordt een invalide man in zijn rolstoel door vier jongeren beroofd. Het viertal weet te ontkomen. De politie is op zoek naar getuigen.

Leerlingen van basisschool 't Ambacht houden samen met de politie een actie op de kruising Kethelweg/ Knottenbeltsingel. Automobilisten die geen voorrang verlenen aan overstekende kinderen worden aangesproken op hun rijgedrag.

14 Valentijnsdag. Het winkelende publiek in het stadshart wordt door hostessen van de Stichting Stadshart getrakteerd op ijzerkoekjes in de vorm van een hart.

Twee breuken in de waterleiding zetten de Amsterdamlaan en Utrechtlaan onder water. Honderden woningen zitten enkele uren zonder water.

15 Bar-dancing Hallo bestaat niet meer. Sinds vorige week draagt het pand aan de Oosthavenkade de naam Music Factory. De nieuwe eigenaar is Rick van Gelder. Slotfeest van het Vlaardings Voetbalgala in de Caribbean Beachclub. De zaterdagploeg van HSC krijgt de prijs voor de beste voetbalploeg. Hans Dröge wordt 'topscorer van Vlaardingen'.

16 In het Visserijmuseum viert de Stichting Nationale Gedenkdagen Vlaardingen het 50-jarig bestaan met een receptie.

T. Spel, plaatsvervangend korpschef bij de politie Midden- en West-Brabant en voormalig korpschef in Vlaardingen, benoemd tot chef van het politiekorps Noord-Holland Noord.

17 Uit handen van burgemeester L.W. Stam ontvangt Prins René I de stadssleutel van 'Het Buizengat'. De Leutloggers vieren carnaval onder het motto 'Niet klieren maar carnaval 444'.

19 De Turkse Fatma Ulay en de Marokkaanse Najat El Andichi ondertekenen de eerste twee inburgeringscontracten van de gemeente. Het per 1 januari geldende inburgeringsprogramma bestaat o.a. uit een cursus Nederlands, trajectbegeleiding, beroepen- oriëntatie en maatschappij-oriëntatie.

22 Het schoonmaken van de grond in en rond het Buizengat gaat 35 miljoen gulden kosten. Dat staat in een kostenraming die door de raadscommissie voor milieu

wordt besproken. De bodemsanering is nodig om de plannen voor de bouw van 550 woningen door te laten gaan.

GroenLinks start een kaartenactie tegen de dreigende sluiting van de bibliotheekfilialen in de Westwijk, Babberspolder en Holy. In alle bibliotheken kunnen mensen een briefkaart, ontworpen door Len Munnik, aanvragen en deze naar het gemeentebestuur sturen.

25 Dominee W. de Greef van de hervormde Bethelkerk neemt afscheid van zijn gemeente. De predikant heeft het beroep aangenomen naar de hervormde gemeente Het Nieuwland in Almelo.

27 Het arbeidsbureau Schiedam verhuist met een team consulenten naar het Gemeenschappelijk Administratiekantoor in Vlaardingen. Hierdoor kunnen vanaf 4 maart werkzoekenden dichter bij huis terecht voor inschrijving en bemiddeling.

28 Vlaardingen krijgt voorlopig geen nieuwe brandweercommandant. Na het vertrek van P. Runsink per 1 april wordt de leiding overgenomen door interim-commandant H. Terlouw, één van de drie beroeps-officieren in Vlaardingen.

29 De restaurantboot Le Homard d'Or, eigenaren Jane en George Pley, ontvangt voor de tweede achtereenvolgende keer de Free for One Trophee.

Maart

1 De Vereniging Tegen Milieubederf vertrekt uit Vlaardingen uit protest tegen het bezuinigingsbeleid van de gemeente. De in 1963 opgerichte milieu-actiegroep coördineert haar werkzaamheden vanaf vandaag vanuit Rotterdam.

3 Overleden op 82-jarige leeftijd A.G. Kloots, oud-PvdA-gemeenteraadslid, wethouder en loco-burgemeester.

Met een overwinning op Unitas wordt de handbalvereniging Hollandiaan kampioen en keert terug naar de 1e klasse.

5 Inmiddels hebben al meer dan 2.000 mensen geprotesteerd tegen de sluiting van de drie bibliotheekfilialen. Tientallen voorgedrukte protestkaarten worden dagelijks opgestuurd. Ook de Vlaardingse afdeling van de Consumentenbond neemt aan de protestactie deel.

In Kerkcentrum Holy aan de Reigerlaan tentoonstelling van aquarellen en gemengde technieken van Adri Hoogendijk. Hoogendijk won onlangs een prijs tijdens de Nederlandse amateurschilderwedstrijd Het Talens Palet.

Het aannemingsbedrijf Werner is momenteel bezig met de bouw van vier woningen aan de Eendrachtstraat en het herstel van het pand aan de Prins Hendrikstraat, waarin laatst het café De Arepol was gevestigd. In beide gevallen geeft het aannemingsbedrijf de panden voor eigen risico hun oorspronkelijke woonbestemming terug.

Presentatie van het tweede deel van de serie 'Tijdsbeeld van Vlaardingen' met foto's van de Oostwijk uit 1954 van J. Roovers en teksten van W. den Breems en E. van Rongen. De eerste exemplaren worden uitgereikt aan J. van den Pol, H.A. Imhoff en H.S. Mulder, drie artsen in ruste, die de Oostwijk niet hebben verlaten.

v.l.n.r.: H.S. Mulder, J. van den Pol, J. Roovers en H.A. Imhoff, 5 maart.

6 De 25-jarige Vlaardinger Alex van Delft is geselecteerd om Nederland te vertegenwoordigen in de jaarlijkse Camel Trophy op Borneo. Hij vormt samen met de Utrechtse Caroline Stelma het Team Holland.

8 Interculturele Vrouwendag in wijkcentrum De Telder en buurthuis De Pijpelaar ter gelegenheid van de Internationale Vrouwendag, onder het motto 'Vrouwen samen op weg'.

In het parkje aan de Kornoeljedreef worden nieuwe bomen geplant. De gemeente heeft hiertoe besloten na een gesprek met omwonenden. Deze week werden door een 'communicatiefout' alle bomen in het parkje omgezaagd.

De Nederlandse orthopedisch chirurg H. Boejharat is in Bedford (Engeland) gearresteerd op verdenking van het 'juridisch medeplegen' van moord op zijn echtgenote E. Achterberg in 1988.

9-10 De mijnenveger Hr.Ms. Vlaardingen brengt een bezoek aan Vlaardingen. Het schip ligt afgemeerd aan de Maasboulevard en is te bezichtigen.

10 In het Delta Hotel viert Vlaardings oudste tweeling, M. Spek-Dumont en C. Dumont, haar 80ste verjaardag.

12 De afgelopen weken is het aantal papierbakken flink uitgebreid. Vlaardingers kunnen nu op 25 plekken in de stad hun papier kwijt. In de meeste gevallen staan ze op plaatsen waar al glasbakken stonden.

Eerste paal geslagen voor het nieuwe zwembad De Kulk.

13 In het Ibis Hotel uitreiking van de jaarlijkse 'Participatieprijs' van D66 door Gerrit Jan Wolffensperger, fractievoorzitter in de Tweede Kamer, aan Kees Sterrenburg voor zijn inzet in het jeugd- en jongerenwerk.

In de Grote Kerk uitreiking van de Geuzenpenning door Mr Max van der Stoel, Hoge Commissaris voor de Minderheden, aan de Chinese vrijheidsstrijder Harry Wu.

15 Tweevoudig Elfstedentocht-winnaar Evert van

Harry Wu, 13 maart.

Benthem opent op ludieke wijze het grote ijsfestijn van de VSB Bank Schiedam Vlaardingen op het Veerplein. Het feest wordt gehouden ter gelegenheid van de opening van de nieuwe VSB vestiging op de hoek Korte Hoogstraat/Veerplein.

Het gemeentebestuur maakt bekend dat de bibliotheekfilialen Westwijk, Holy en Babberspolder behouden blijven. De filialen worden wel afgeslankt. Met dit besluit hoopt het college de ergste protesten tegen de bezuinigingen op de bibliotheek te smoren.

16 Het Kringloopwarenhuis aan de Deltaweg opent zijn deuren. Dankzij de opening zijn er vier banenpoolers, vier langdurig werklozen via het Melkertsysteem en drie vrijwilligers aan het werk. Alleen bedrijfsleider Willem Verboon heeft een reguliere baan.

17 De badmintonclub Refoba wint het Vlaardings badmintonkampioenschap 1996. Vlaardings kampioen bij de vrouwen is Sandra Postma. Nitte van Landschoot wordt kampioen bij de mannen.

In de Grote Kerk viert de Van Kampenschool het 125-jarig bestaan onder het motto 'Vieren is delen'.

De 44-jarige Vlaardinger D. Boot is in zijn woning aan de Schiedamseweg met messteken om het leven gebracht.

18 De ledenvergadering van het CDA kiest met grote meerderheid P.J. van der Zwan tot nieuwe voorzitter.

20 In het kader van de 40ste Boomfeestdag planten scholieren 115 bomen.

20-24 Met de uitvoering van de musical 'De zee is ons land', naar de boeken van Fenand van den Oever en geschreven door Chris Bezooijen, viert het Vlaardings Musical Gezelschap onder leiding van Dick Borst het 5-jarig bestaan.

21 Het magazijn en het hoofdkantoor van drogisterijketen Cency aan de Asterstraat gaan per 1 juli dicht. Door de directie van Trekpleister, die vorig jaar Cency overnam van Jan Anderson, is collectief ontslag aangevraagd.

Uitreiking van haring met 'Uitjes' aan burgemeester L.W. Stam. 'Uitjes' is de naam van het nieuwe magazijn met uitgaanstips van de VVV Vlaardingen.

22 Op het Liesveld onthulling van 'voorbeeld-tegels' voor de Spaanse Trappen. De tegels geven alvast een indruk hoe het ontwerp van Wilma Kuil en Giulio Tomaello er in de toekomst uit gaat zien.

23 In Galerie Pervelle aan de Fransenstraat opening van de tentoonstelling 'Portugal' van Dirk Haddeman door de ambassadeur van Portugal.

25 Het algemeen bestuur van de Rotterdamse Ontspannings Vereniging Shell stemt in met de komst van atletiekvereniging Fortuna naar sportpark De Vijfsluizen.

26 Arnold van Kalken gekozen tot voorzitter van de Vlaardingse afdeling van GroenLinks. Hij volgt Ad van der Kolk op.

Het echtpaar P. Both-N. Meuldijk 65 jaar getrouwd.

27 Wethouder T. van der Steen en gemeenteraadslid M. Lensvelt geven gezamenlijk het startsein voor de aanleg van een rotonde op de kruising Maassluissedijk/ Burgemeester Pruissingel.

28 Wethouder H. Roijers neemt op symbolische wijze de 'Geuzenroute' in ontvangst. De route is een wandeltocht door de stad, die met steun van het VSB Fonds Schiedam Vlaardingen en de ANWB is samengesteld. Met de route hoopt de gemeente de belangstelling voor historie en cultuur te vergroten.

Onder het motto 'Allemaal Vlaardingers' start in mei een project met als doel bevordering van de integratie tussen autochtone en allochtone inwoners van Vlaardingen. Centraal staan twintig huiskamergesprekken die worden gehouden in alle wijken.

29 De gemeente is nogal traag in de afhandeling van procedures. Inwoners of instellingen moeten te lang wachten op uitsluitsel. Dat concludeert de gemeentelijke ombudsman mr M.H.J.M. van Kinderen in zijn eerste jaarverslag.

Het behoud van de dijkwoningen en het complex Nun Quam Perfectum langs de Maassluissedijk is volgens wethouder K. van der Windt verzekerd.

In de Harmonie presentatie van de verhalenbundel 'Vlaardingen, Tussen droom en werkelijkheid; literair stadsgezicht'. De bundel is een uitgave van de Vrije Academie in het kader van de Kunstestafette 1995.

30 Handbalvereniging De Hollandiaan viert het 40-jarig bestaan.

Overleden op 65-jarige leeftijd Ferry Hoefnagel, in heel Nederland bekend als de Vlaardingse schenker van televisies en video's aan bejaardencentra, ziekenhuizen en andere tehuizen.

April

1 Inwoners van Vlaardingen vinden hun eigen buurt schoon en veilig. Vooral bewoners uit het centrum, de Indische Buurt, de Oostwijk en de Vettenoordsepolder beoordelen hun wijk positiever dan drie jaar geleden. Dit blijkt o.a. uit een omnibus-enquête die de gemeente vorig jaar liet uitvoeren.

3 Milieugedeputeerde G. Brouwer deelt mee dat de

provincie afziet van een stortlocatie in de Lickebaert en de bestemmingsplanprocedure intrekt.

4 Presentatie Voorjaarsnota 1996 door wethouder H. Roijers.

5 Het recreatieschap Midden-Delfland claimt bij de provincie Zuid-Holland zestig miljoen gulden. Op die manier moeten de misgelopen inkomsten door het afblazen van de vuilstort in de Lickebaert worden gecompenseerd.

9 Wethouder K. van der Windt slaat de eerste paal voor 65 exclusieve woningen in het derde en vierde kwadrant in de Babberspolder.

10 Om de werkgelegenheid bij het Toeleveringsbedrijf Vlaardingen te behouden gaat de gemeenteraad akkoord met overname van Boekbinderij Don BV en Erka BV (Eerste Rotterdamse Kalenderfabriek). De bedrijven zijn al jaren vaste klant van het TBV.

11 In het kader van het project Westwijk 2005 is inmiddels een begin gemaakt met de sloop van 46 woningen aan de oneven zijde van de Frank van Borselenstraat. De woningen moeten plaats maken voor nieuwbouw. De gesloopte huizen maakten deel uit van het ouderencomplex De Valkenhof.

13 De Vlaardingse Reddingsbrigade huldigt oud-voorzitter Huug Paalvast. Hij was één van de eerste leden van de VRB en maakte ruim 25 jaar deel uit van het bestuur, waarvan 20 jaar als voorzitter.

15 B.C. Pluimer benoemd tot directeur van Patrimoniums Woningstichting. Hij volgt H.M. Visser op die per 29 februari de woningbouwcorporatie heeft verlaten.

Lever Vlaardingen, dochter van het Unilever-concern, neemt de nieuwe mengfabriek voor allesreinigers in gebruik. In Vlaardingen zullen voortaan alle reinigingsmiddelen voor Europa en daarbuiten worden geproduceerd. De fabriek produceerde tot voor enkele jaren ook wasmiddelen, afwasmiddelen en vaatwasmiddelen voor de Nederlandse markt.

19 De afdeling Groen van de gemeente roept inwoners op om jonge aanplant bij hun huis te sproeien. Het jonge groen heeft te lijden onder de aanhoudende droogte.

20 De Peuterspeelzaal 'Peuter Inn' viert het 25-jarig bestaan.

Het koor The Messengers viert het 20-jarig bestaan met een jubileumconcert in de Emmauskerk.

Museumweekend. Het Streekmuseum Jan Anderson besteedt extra aandacht aan boerderijen in en om Vlaardingen. Talrijke activiteiten in het Visserijmuseum. In het Muziekinformatie- en documentatiecentrum Ton Stolk optreden van Stan Stolk en Mark van Galen.

Uit handen van wethouder K. van der Windt ontvangt H. Boerma van de Vereniging Tegen Milieubederf de Vlaardingse Milieuprijs 1996.

23 In Triangel ronde-tafelgesprek georganiseerd door het Platform Ander Vlaardingen onder het motto 'Tegen de stroom in ... naar morgen' met Vlaardingers die in Derde Wereldlanden hebben gewerkt. Aan tafel zitten ds Gaasbeek (Indonesië), huisarts W. Oomkes (Ghana), H. Luytelaar (Brazilië), D. van Eekelen en Zwaantje Schaap (Filippijnen).

Het echtpaar J. v.d. Wagt-A. Schilder 65 jaar getrouwd.

J.A. Kalden bij zijn afscheid van het Unilever Research Laboratorium onderscheiden met de zilveren eremedaille verbonden aan de Orde van Oranje Nassau.

25 Officiële opening van 109 aanleunwoningen van zorgcentrum De Wetering aan de Claudius Civilislaan, een ontwerp van de Vlaardingse architect Wijnand Houdijk.

26 Wethouder A. Kool slaat de eerste paal voor de nieuwbouw van kinderdagverblijf De Krentenmik en peuterspeelzaal De Woelige Hoek aan de Hoflaan. Het dagverblijf werd in augustus 1993 door vandalen totaal vernield.

Presentatie van het Stedenbouwkundig Plan Westwijk 2005 door wethouder K. van der Windt. Volgens het plan worden in de komende jaren ca 845 eengezinswoningen en 365 gestapelde woningen gebouwd. Ongeveer 260 flatwoningen vallen onder de slopershamer. Per saldo wordt de woningvoorraad uitgebreid met ca 950 woningen.

De gezamenlijke Vlaardingse ondernemers hebben op de Bedrijven Kontakt Dagen 1996, die de afgelopen week in Ahoy te Rotterdam werden gehouden, een oorkonde gekregen voor de beste gezamenlijke presentatie. De Vlaardingse ondernemers hadden zich gepresenteerd onder het motto 'Vlaardingen: Zakenplaats'.

Burgemeester Stam overhandigt de nieuwe Koninklijke Onderscheiding Lid in de Orde van Oranje Nassau aan de dames A. Baan en J.T.M. van Reisen-Poeisz en de heren J.M. den Draak, H. Langstraat, H. Schafthuizen en N.J. van der Wateren.

27 Presentatie van het nieuwe CD-album 'De nieuwe avonturen van Peter de Koning' van de gelijknamige Vlaardingse zanger.

Wethouder T. van der Steen opent de nieuwe bewaakte fietsenstalling van M. Spork, gelegen achter V&D.

28 Een delegatie uit de Tsjechische zusterstad Moravská Trebová brengt onder leiding van burgemeester Radko Martinek een bezoek aan Vlaardingen.

De Vlaardingse wheeler Huub Nelisse passeert de finishlijn van de Rotterdam Marathon enkele seconden eerder als de marathonloper Belayneh Densamo.

30 Koninginnedag. Opening door een aubade van de muziekverenigingen Voorwaarts en Sursum Corda en zanger Pierre Kartner. De dag wordt overschaduwd door een ongeval op de kermis, waarbij tien mensen gewond raken, en een massale vechtpartij op de Westhavenkade.

Wethouder T. van der Steen opent de grootste speeltuin van Vlaardingen ''t Goudhaantje' aan de Goudsesingel.

De 50ste Havenloop wordt gewonnen door de Belg Giel Veldman. Beste Vlaardinger is Matthijs Riemens, die op de zevende plaats eindigt.

Mei

1 'Meimaand Natuurmaand'. De Dienst Milieu, de VVV Vlaardingen en het recreatieschap Midden-Delfland hebben mei uitgeroepen tot natuurmaand. Vier weken lang worden allerlei activiteiten georganiseerd om de bewoners bewust te maken van de natuur en recreatiemogelijkheden in hun directe omgeving.

1 Mei-viering in de NIVON-boerderij De Hoogkamer. De 1 Mei-toespraak wordt gehouden door fractie-voorzitter van de PvdA Vlaardingen Anny Attema. Muzikale omlijsting door het koor 'Anders Om' uit Spijkenisse.

2 Alex van Delft is terug in Vlaardingen. Samen met de Utrechtse Caroline Stelma behaalde hij de achttiende plaats van de Camel Trophy Kalimantan 1996. Hun 21-daagse ontdekkingsreis door Borneo eindigde een week geleden aan de westkust van Kalimantan, zoals het eiland thans wordt genoemd.

3 Opening van de expositie 'Honderd jaar materiaal ziekenverpleging'. De tentoonstelling is een onderdeel van de jubileumviering van '100 jaar Ziekenverpleging Vlaardingen/30 jaar Holy Ziekenhuis'. Het jubileumboek 'Zieken verlangen stilte' van oud-anesthesist C.J. van der Kamp wordt door de schrijver uitgereikt aan J.Th. Bernard, voormalig internist van het ziekenhuis.

M. Valster neemt na 31 jaar afscheid als bestuurslid van de Stichting Herman Frantsenhuizen.

4 Dodenherdenking. Stille tocht van het Geuzenmonument naar het monument op het Verploegh Chasséplein. Aldaar kranslegging met gezang van mannenkoor Orpheus.

5 De Stadsreiniging deelt in mei weer gratis zakjes gft-compost uit. Per inwoner worden vijf zakken verstrekt. In totaal zijn slechts 3.000 zakjes beschikbaar. Dus 'wie het eerst komt, wie het eerst maalt'.

Bevrijdingsdag. Fietstocht vanaf sportpark De Vijf-

sluizen, surfwedstrijden op de Krabbeplas met daarnaast vliegerdemonstraties. Stadswandeling door Vlaardinger-Ambacht door het Serviceteam van de VVV Vlaardingen. De Vlaardinger Martin Schouten bezet de derde plaats van de 36ste Bevrijdingsronde van Vlaardingen.

6 Feestelijke heropening van bar-bistro Het Scheele Hoekje aan de Markt. Eigenaar Cees Maree is tevreden over de snelle restauratie van het op 4 januari uitgebrande lokaal.

7 In de Stadsbibliotheek lezing door jagermeester Roel Blom over de geschiedenis van de Broekpolder. De lezing wordt gevolgd door een excursie in de polder.

9 L.A. van Eijk, directeur van het Schieland Ziekenhuis, benoemd tot algemeen directeur van de Stichting Samenwerkende Schiedamse Vlaardingse Ziekenhuizen. Hij wordt onder meer belast met de voorbereidingen van de bouw van een nieuw streekziekenhuis.

De Algemene Nederlandse Bond voor Ouderen in Vlaardingen heeft tijdens een onlangs gehouden algemene vergadering A. Hofman gekozen tot nieuwe voorzitter. Oud-voorzitter J. van Leeuwen kreeg voor zijn werk het Lidmaatschap van Verdienste.

Er is geschokt gereageerd op het bericht dat Thuiszorg Nieuwe Waterweg-Noord per 1 mei wachtlijsten heeft ingesteld voor het leveren van diensten als verpleging, verzorging en huishoudelijke zorg bij de mensen thuis. Thuiszorg NWN heeft deze stap onder meer genomen vanwege bezuinigen van het ministerie van VWS.

De Levend Water Gemeente voert actie tegen de komst van hypnotiseur Rasti Rostelli in de Stadsgehoorzaal.

Het inbraakpreventiebeleid van de politie in het district Waterweg werpt vruchten af. Het aantal woninginbraken in 1995 is gedaald naar 535 tegen 688 in 1994. Opmerkelijk is dat de daling alleen in Hoek van Holland en Maassluis is geregistreerd. In Vlaardingen is het aantal nagenoeg stabiel gebleven (310).

Geopend aan de Westhavenkade het restaurant 'De Gulle Waert' van Frans Flach en Roger Knecht.

11 Met een operaconcert in de Stadsgehoorzaal viert het Gemengd Rijnmondkoor Vlaardingen het 90-jarig bestaan.

Feestelijke opening van de nieuwe zaterdagmarkt aan het Schoutplein door burgemeester L.W. Stam, vishandelaar Pronk en kaashandelaar Pedro de Bruin. De zaterdagmarkt is officieel van 9.00 tot 16.00 uur geopend. De woensdagmarkt blijft voorlopig nog aan de Broekweg.

Aan de vooravond van de grootste bezuinigingsoperatie die de gemeente ooit heeft moeten doorvoeren wordt bekend dat het college directeur F.A.M. Schreiner van de Dienst Stadswerk ontslag heeft aangezegd.

De korfbalvereniging Vlaardingen van trainer René Zwets wordt kampioen in de eerste klasse.

13 Het echtpaar J. van Lint - L. Hoogwerf 65 jaar getrouwd.

14 De gemeenteraad stemt in met de fusie van de diensten Stadswerk en Milieu. Met het samengaan beogen burgemeester en wethouders een betere efficiency te bereiken.

Patrick Kluivert is te Amsterdam veroordeeld tot 240 uur dienstverlening, drie maanden cel voorwaardelijk - met een proeftijd van twee jaar - en achttien maanden ontzegging van de rijbevoegdheid. De Amsterdammer veroorzaakte vorig jaar een aanrijding waarbij theaterdirecteur Marten Putman om het leven kwam.

14-15 Behandeling Voorjaarsnota 1996. In totaal moet achttien miljoen gulden worden bezuinigd. Het is de grootste bezuinigingsoperatie die de gemeente ooit heeft doorgevoerd.

15 In het atelier van Esther van Duffelen aan de Wijnstraat, een van de oudste plekjes van Vlaardingen, exposeren vijf vrouwen van de Vlaardingse schildersgroep Pigment.

Geopend aan de Westlandseweg de eerste McDonalds Drive in het Waterweg-gebied.

17 Dansschool 'Sitton' Vlaardingen is onlangs van naam veranderd. De bekende dansschool heet voortaan 'Dance & Party Place Irma en Alex Gast'.

Wethouder K. van der Windt en A. Tijhof, directeur van de Schiedamse bibliotheek, openen de Digitale Stad Vlaardingen/Schiedam. Initiatiefnemers Ludo Baauw, Ed Eggermont en John Knieriem willen hiermee de inwoners van beide steden bekend maken met nieuwe telematica-technieken.

Pigment bij Esther, 15 mei.

18 In de Haagse Houtrusthal wordt judoka Mark Huizinga Europees kampioen in de klasse tot 86 kg.

Lentemarkt rond de Grote Kerk, georganiseerd door de Vereniging Historische Markt Vlaardingen.

20-24 Service- en Zorgcentrum De Meerpaal aan de Willem de Zwijgerlaan bestaat deze maand 25 jaar. Het jubileum wordt deze week gevierd met de bewoners van wie er zes al 25 jaar in De Meerpaal verblijven. De oudste bewoner mevr. F. Oerlemans is 101 jaar.

21 Meer dan vijftig gezinnen hebben zich aangemeld voor deelname aan de huiskamergesprekken, onderdeel van het project 'Allemaal Vlaardingers', dat is opgezet om de verhouding tussen allochtonen en autochtonen te verbeteren.

22 In het Zonnehuis geopend de tentoonstelling van kunstwerken van Addi Kubbinga-Kwakkelstein, telg uit het bekende Vlaardingse redersgeslacht.

23 Onlangs opgericht de Federatie van Eigenaren Westwijk. Woningeigenaren zien in de federatie een prima intermediair om hun belangen bij de voortgang van het project Westwijk 2005 te vertegenwoordigen.

Het gemeentebestuur heeft 108.500 gulden beschikbaar gesteld voor de invoering van een 30-kilometergebied in Holy-Zuid. Het gebied wordt begrensd door de Holysingel, Frederik Hendriklaan, Lepelaarsingel en Dillenburgsingel.

24 Groente- en fruithandelaar Frans van Marion stopt na 27 jaar zijn huis-aan-huis bezorging.

In Galerie/Artoteek opent burgemeester L.W. Stam een tentoonstelling met werk van vier kunstenaars uit Moravská Trebová.

25 De Vlaardingse politieman Alex Eckhardt neemt in juli met zijn zelfgebouwde schip Taurus deel aan de vierjaarlijkse zeiltocht van Plymouth (Engeland) naar Newport (USA).

28 Zanger Jacques Herb trouwt in het Vlaardingse stadhuis met Diny de Jong. Aansluitend feest in de tent van het momenteel in de stad verblijvende Circus Royal.

30 Geheel volgens planning wordt deze week begonnen met de aanleg van de eerste Vlaardingse Bloementrap, tussen het Liesveld en de Hoogstraat.

Officiële opening van de nieuwe huisvesting van de Ericaschool door burgemeester L.W. Stam. De school voor speciaal en voortgezet onderwijs voor moeilijk lerende kinderen heeft de laatste jaren te maken met een stijgend leerlingenaantal.

Paus Johannes Paulus II heeft de onderscheiding Pro Ecclesia et Pontifice verleend aan H. Walter en H.

Veugelers, parochianen van de Heilige Geestkerk aan de Van Hogendorplaan.

Juni

1 Om te vieren dat de vuilstort in de Lickebaert definitief niet doorgaat wordt in het Volksbos een 'overwinningspicknick' gehouden.

Antoinette Ingwersen krijgt de leiding van de Basiseenheid Oost van de Vlaardingse politie.

2 Sandra Voerman van Die Flardingha Ruiters verovert in Houten met haar ruin Kafu een eerste plaats op het onderdeel dressuur.

3 De RAVO-Scoutingband heeft dit weekend tijdens het 46e Landelijk Scouting Bandconcours in Enschede een eerste prijs behaald in de categorie 3e marsdivisie.

Loco-burgemeester H. Roijers feliciteert Johanna van Us-van Dam met haar 101ste verjaardag.

5 Vishandelaar Jos Poldervaart neemt namens Vlaardingen deel aan de 35ste Nationale Haringwedstrijd in Kasteel De Haar in Haarzuilen.

De afkoopsom die de gemeente is overeengekomen met directeur F.A.M. Schreiner van de Dienst Stadswerk bedraagt 585.000 gulden. Met ingang van morgen is de directeur niet meer verbonden aan de gemeente.

6 Het college van burgemeester en wethouders heeft mevrouw A.C. Spindler, directeur van de Dienst Milieu, voorgedragen als directeur van de nieuwe Dienst Stadsbeheer. Zij wordt in eerste instantie aangewezen als leider van het team dat de fusie tussen de beide diensten moet begeleiden.

Het gemengd koor Andantino heeft onlangs een eerste prijs behaald tijdens een vierdaags Nationaal Zangconcours voor ouderen in Lelystad. Het koor, dat uitsluitend bestaat uit bewoners van De Bolder, staat onder leiding van Dick Borst. Ria Korpershoek begeleidt het koor op de piano.

7 Amnesty International afdeling Vlaardingen viert het 25-jarig bestaan met een korte plechtigheid bij het Geuzenmonument en de onthulling van een kunstwerk van Ingrid Brummelkamp.

8-9 Het Vlaardingse korps van het Leger des Heils viert het 90-jarig bestaan met tal van activiteiten. Onder het motto '90 Jaar Soup, Soap en Salvation' presenteren zich alle afdelingen van het korps.

Jacques Herb, 28 mei.

9 Voor het eerst in de geschiedenis hebben drie zwemmers van VZC Vlaardingen zich gekwalificeerd voor de Olympische Spelen. Wilma van Hofwegen, Brenda Starink en Stefan Aartsen maken deel uit van de ploeg die volgende maand naar Atlanta gaat.

10 Start van de 50ste Avondvierdaagse in park 't Nieuwelant. De 75-jarige Wouter de Vries neemt dit jaar voor de veertigste keer binnen de regio deel aan de vierdaagse. Na in totaal 60 jaar wandelen vindt hij het nu tijd om te stoppen.

12 De 16-jarige Jennifer Verhoeven is onlangs in Amstelveen Nederlands kampioen geworden bij de damesjeugd bowlen. Daarnaast is ze uitgeroepen tot beste

bowlster van Nederland. Begin augustus vertrekt zij naar de Wereldkampioenschappen in Hongkong.

17-20 Laatste zwemvierdaagse in het Kolpabad geopend door Ted van der Parre, sterkste man ter wereld.

18 Wethouder H. Roijers legt de eerste steen voor de Woonboulevard Vlaardingen op het bedrijvenpark Hoogstad. Behalve de al in de gemeente gevestigde zaken, komen er zeven winkels die voor Vlaardingen nieuw zijn.

20 Het Maaslandse touringcarbedrijf Vreugde Tours neemt het failliet verklaarde touringcarbedrijf Evag over. Ook het personeel van het oudste en ooit grootste touringcarbedrijf in de regio, gaat over naar Vreugde Tours.

Na een reeks reorganisaties krimpt de kunstmestfabriek Hydro Agri haar personeelsbestand opnieuw in. De bezetting gaat terug van 219 naar 151. De 68 werknemers worden vooralsnog niet ontslagen. De directie hoopt op het aantrekken van nieuwe activiteiten.

De supportersvluchten voor het EK voetbal in Engeland hebben ook in Vlaardingen in de nacht van dinsdag op woensdag voor veel overlast gezorgd. Bij de DCMR kwamen meer dan 70 klachten binnen over vliegtuiglawaai.

21 De twee parkeergarages in het centrum zijn sinds het begin van deze maand 's avonds langer open. Met deze maatregel is ingespeeld op de beslissing van supermarktketens om de sluitingstijd van hun filialen naar 20.00 uur te verplaatsen.

22 Victor Poppers vist een steur uit de Waterweg. De kaviaar producerende prehistorische vis wordt wegens zijn kleine lengte teruggezet in de rivier.

23 Het mannenteam van de golfclub Broekpolder prolongeert de nationale titel. Op het complex van golfclub 'Het Rijk van Nijmegen' wordt het Broekpolderteam Nederlands clubkampioen.

24 Ondanks veel klachten over stank- en geluidsoverlast, troep en slecht onderhouden groen, is het overgrote deel van de inwoners tevreden over het leefklimaat in Vlaardingen. De tevredenheid nam, vergeleken met vorig jaar, zelfs nog toe. Dat blijkt uit een milieubelevingsonderzoek dat onlangs werd gepresenteerd.

25 Opzienbarend transport door de haven. Een vuurtorenkop wordt per ponton van de Hoflaan vervoerd naar de scheepswerf Vlaardingen-Oost. In de komende maanden wordt het lichthuis daar opgeknapt, zodat het in het najaar kan worden geplaatst aan de museumkade. Het gaat daar onderdeel uitmaken van een paviljoen.

27 Agnes van Ardenne, oud-wethouder van Vlaardingen en Tweede Kamerlid namens het CDA, wordt de nieuwe voorzitter van de vrouwenorganisatie van de Europese Volkspartij en van de Europese Unie van Christen-Democraten.

28 Deze week is onder grote publieke belangstelling het plaatsen van de zijwanden van de eerste Spaanse Trap op het Liesveld begonnen.

Juli

1 Ingrid van der Voorde-Radema neemt, na meer dan 27 jaar waarvan 16 jaar als directrice, afscheid van de kraamzorg.

Start van de Kunstestafette 1996 en opening van het Zomermuseum.

Piet Voskamp, sluiswachter van de 'Delflandsluis', gaat na bijna 25 jaar met pensioen.

Het echtpaar R.J. Halkes-J.H. Mersch 65 jaar getrouwd.

2 Ter gelegenheid van het 250-jarig bestaan van de toren van de Grote Kerk verrast bakker Jac. Herweijer het college van burgemeester en wethouders met de nieuwe Vlaardingse specialiteit: het torenkoekje en de torentaart.

Koos Aalders, voorzitter van Gymnastiekvereniging Leonidas Dovido, huldigde onlangs W.H. Meder met zijn 80-jarig lidmaatschap van de club.

Uit handen van burgemeester L.W. Stam ontvangt Lucas Petit, directeur-eigenaar van het Delta Hotel, de Vlaar-

Torenkoekjes, 2 juli.

dingse Ondernemersprijs 1996. De bijbehorende 5.000 gulden zijn door de winnaar geschonken aan de Stichting Herman Frantsenhuizen.

3 Rien Lensvelt, fractievoorzitter van de SGP/RPF/GPV in de gemeenteraad, wordt gehuldigd met zijn 25-jarig jubileum als gemeenteraadslid.

6 Wim van den Burg, leraar van de scholengemeenschap Groen van Prinsterer en leider van het ontwikkelingsproject in Mpeketoni, verwelkomt in Nairobi (Kenia) 22 leerlingen en 7 leerkrachten van 't Groen. De scholieren gaan tijdens hun verblijf van drie weken onder meer meewerken aan de bouw van een school.

Leerlingen naar Kenia, 6 juli.

De rokerij van vishandel A. Hoogendijk Jzn BV aan de Schiedamsedijk is failliet. Daardoor zijn 10 mensen die in dat onderdeel van het eeuwenoude bedrijf werkten op straat komen te staan. De vishandel werd in 1745 opgericht.

9 Met de sleepboot Maas 1 wordt een 150 ton wegend ponton van het Buizengat tot voor het Visserijmuseum gesleept. Op de 135 vierkante meter grote ponton verrijst over een aantal maanden o.a. een paviljoen en een oude vuurtorenkop.

11 Wethouder T. van der Steen opent de uitbreiding van de skatebaan in Holy Noord. De uitbreiding vond plaats in het kader van 'Premie op actie', hetgeen betekent dat skaters zelf een handje moesten helpen.

17 Het terrein van het huidige Kolpabad krijgt met de nieuwbouw een nieuwe naam. Het terrein wordt vernoemd naar d'Engelsche Boomgaert, een boerderij aan de voormalige Broekweg - tegenwoordig Westlandseweg.

18 Na bijna dertig jaar is officieel een begin gemaakt met de bebouwing van de hoek Oosthavenkade/1e Van Leyden Gaelstraat. Hier worden 24 appartementen en zes eengezinswoningen gebouwd.

Het Zonnehuis krijgt binnenkort een nieuwe directeur. Dr M.G. Boekholdt is onlangs benoemd als opvolger van drs M.J. Valk, die met vervroegd pensioen gaat.

22 Bij opgravingen in het bedrijvenpark Hoogstad is een boemerang uit de Romeinse Tijd gevonden. Volgens stadsarcheoloog J.P. ter Brugge dateert de boemerang van ca 100 na Christus.

Judoka Mark Huizinga behaalt tijdens de Olympische Spelen in Atlanta (USA) een bronzen medaille.

26 Het uurwerk en de klok van de Bethelkerk aan de Burgemeester Verkadesingel zijn de afgelopen weken volledig vernieuwd. Het herstelde uurwerk is nu aangesloten op een computergestuurde tijdklok.

Te water gelaten het beeldend kunstproject Aeolische Eilanden van de kunstenaars van de Stichting De

Lutteltuin uit Uden. In het kader van het Zomermuseum blijven de eilanden één maand in het Buizengat drijven.

Na 40 dagen passeert de Vlaardingse politieman Alex Eckhardt met het zeilschip Taurus de finishlijn bij Newport (USA). Hij vertrok op 16 juni uit het Engelse Plymouth als één van de 56 deelnemers aan de 'single handed transatlantic race'.

Als eerste gemeente in de regio is Vlaardingen op Regiotext gestart met het informeren van burgers over gemeentelijke diensten met behulp van teletekst.

29 Het echtpaar J. Taal-T. den Breems 65 jaar getrouwd.

Augustus

1 Loco-burgemeester H. Roijers feliciteert mevrouw L. van der Ree-van Wieringen met haar 100ste verjaardag.

6 Bewoners van de Insulindesingel verwelkomen judoka Mark Huizinga na het behaalde succes in Atlanta.

13 Wethouder T. van der Steen geeft het startsein voor de tweede Vlaardingse Fiets Vierdaagse. Honderden fietsers vertrekken bij druilerig weer.

14-18 'Hof van Hartelust', het jaarlijkse festival van de Stichting Hof van Spektakel in het Hof/Oranjepark.

17 Feestelijke opening van de 'Bloementrap' aan het Liesveld. Het ontwerp van de Vlaardingse kunstenares Wilma Kuil is uitgevoerd door het terrazzobedrijf Tomaello.

21 Het gemeentebestuur huldigt judoka Mark Huizinga voor zijn prestatie op de Olympische Spelen.

Boven: Jeroen met boemerang, 22 juli.

Midden: Bloementrap, 17 augustus

Onder: Mark Huizinga op het stadhuis, 21 augustus.

De pupil van sportschool Chris de Korte veroverde in Atlanta een bronzen medaille in de categorie tot 86 kg.

23 De tentoonstelling van het Zomermuseum 1996 met als thema 'Verbinding, stad, rivier, landschap' wordt afgesloten met de overhandiging van de bijbehorende catalogus aan wethouder K. van der Windt. In de catalogus staan alle plannen langs het water in Vlaardingen uitvoerig beschreven.

27 De gemeenteraad is niet gekend in het besluit van B en W om mevrouw A. Spindler te benoemen tot directeur van de Dienst Milieu. Door het verlenen van deze status wordt zij ook automatisch directeur van de nieuwe Dienst Stadsbeheer, die per 1 januari ontstaat uit een fusie tussen Stadswerk en Milieu. Reden voor het RPF-raadslid C. de Jonge tot het stellen van schriftelijke vragen.

In het Visserijmuseum presentatie van een fietsroute in het kader van het Jaar van het Industrieel Erfgoed. VVV-directeur Karin Hollegien ontvangt uit handen van projectleider Max Popma het eerste exemplaar van 'Fietsen langs Waterweg en Kust'. De opgenomen fietsroutes voeren langs industriële monumenten.

29 De Vereniging tegen Milieubederf ergert zich over het rondslingerend afval van McDonalds. Het bedrijf probeert het eventuele zwerfvuil op te ruimen.

31-1 sept Open Ateliers. Dertig Vlaardingse kunstenaars openen hun deuren voor het publiek.

Laatste officiële activiteit in het Kolpabad. Aan het internationaal waterpolotoernooi nemen ruim twintig Nederlandse teams deel. Op de speelweide overnachten de ruim 400 deelnemers in tenten.

September

2 Een meerderheid van de fractievoorzitters spreekt zich uit voor het minder vergaderen van de gemeenteraad. Het voorstel is om met ingang van volgend jaar nog maar zeven raads- en evenzoveel series commissievergaderingen uit te schrijven. Volgens berekeningen betekent dit een kostenbesparing van 40.000 gulden per jaar.

5 Burgemeester en wethouders geven toe dat zij fouten hebben gemaakt bij de benoeming van mevrouw A.C. Spindler tot directeur van de Dienst Milieu. De gemeenteraad is onvoldoende op de hoogte gehouden.

6 Nico Nieuwstraten, directeur van Woningstichting Samenwerking, viert zijn 25-jarig jubileum als directeur. Hij ontvangt de gouden erepenning van de Nationale Woningraad uit handen van districtsdirecteur L. Genet.

7 Burgemeester L.W. Stam opent voor het Visserijmuseum het 24ste Haring- en Bierfeest. Na het hijsen van de vlag optreden van 'De Maeze Sanghers' met een scala van volks- en zeemansliederen.

Annette Lhors wint voor de tweede achtereenvolgende keer met een 'ballotine van haring' de wisselbeker van de Haring culinair-wedstrijd.

Officiële opening van de Super Retourette in de Supervestiging aan de Loper. De retourette is een afvalwinkel waar onder meer glas, papier, karton en oude schoenen kunnen worden ingeleverd.

8 Het buitenbad van het Kolpabad wordt gesloten. Toen het bad op 8 januari 1955 werd geopend, was het Nederlands modernste zwembad. Na sluiting van het binnenbad in april van het volgend jaar worden 120 huizen op deze plek gebouwd.

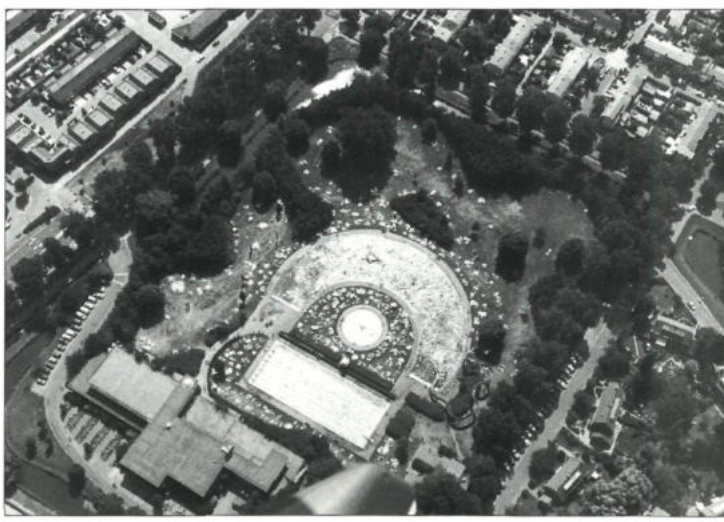

9 Burgemeester L.W. Stam feliciteert mevrouw C.M. van der Snoek-Krans met haar 100ste verjaardag.

10 Exact 28 jaar na de opening van Vroom & Dreesman aan het Veerplein wordt het vernieuwde warenhuis door burgemeester Stam heropend.

11 Het aantal koopzondagen blijft beperkt tot acht. Een voorstel van het college om het aantal uit te breiden naar twaalf wordt niet gesteund.

13 Henny Putman neemt d'Akerboom, postuum toegekend aan wijlen haar man Marten Putman, in ontvangst uit handen van wethouder K. van der Windt. De Culturele Raad is van mening dat hij een grote bijdrage heeft geleverd aan de verbetering van het culturele klimaat in deze stad.

Aan de Westhavenkade feestelijk onthaal van zeiler Alex Eckhardt met zijn schip Taurus. De Vlaardingse politieman vertrok op 25 juli voor een solo-zeilrace vanaf het Engelse Plymouth naar het Amerikaanse Newport.

14 Open Monumentendag. Feestelijke overhandiging van het eerste haringbord aan stadsarcheoloog J.P. ter Brugge. Middelpunt is de 250-jarige Vlaardingse Toren.

15 Met de 'Etappe van Jericho' rond het dijklichaam van de A4 protesteren verschillende actiegroepen tegen de mogelijke aanleg van deze rijksweg. Er wordt symbolisch zeven maal om het dijklichaam heen gefietst.

16 De Olympische roeikampioenen Nico Rienks en Ronald Florijn heropenen het restaurant Nautique van het Delta Hotel.

19 Uit handen van Linda de Mol ontvangt schrijver en producent Chiem van Houweninge de Gouden Televizier Ring 1996 voor de televisieserie 'Oppassen'.

21 Stadshartdag. Officiële opening van het voor 85 miljoen gulden verbouwde nieuwe winkelcentrum Stadshart door burgemeester L.W. Stam. Wethouder H. Roijers onthult het bronzen beeld 'Vliegerende jongen' van Henk Mooij. Première van de promotiefilm 'Thuis in Vlaardingen'. Installatie van Lady Stadshart, Mirjam van der Weel, die het komende jaar zal fungeren als ambassadrice van het Stadshart.

Uitreiking van het Gouden Stadshart, een wisselprijs ontworpen door kunstenares Winnie Teschmacher, aan Jan Madern, voor zijn inzet op diverse fronten van het Vlaardingse culturele leven.

Met de overhandiging van een sleutel aan Wim Bos, voorzitter van Die Flardingha Ruiters, opent wethouder T. van der Steen de nieuwe manege aan de rand van de Broekpolder.

Zeiler/politieman terug in Vlaardingen, 13september.

Stadshartdag, 21 september.

21-22 Het Vlaardingse koor Gloria Toonkunst o.l.v. Aad van der Hoeven en organist Frans Gort verzorgt twee uitvoeringen in de Nôtre Dame en de Sacré Coeur te Parijs.

23 Explosie door waterstofgas in een loods van margarinefabriek Romi aan de Koningin Wilhelminahaven. Wonder boven wonder raakt niemand gewond. De loods is zwaar beschadigd.

Patrimoniums Woningstichting neemt haar intrek in het nieuwe onderkomen aan de Schiedamseweg 12. De woningbouwcorporatie verlaat na bijna dertig jaar het pand aan de Energieweg.

25 Scholieren van 16 scholen leveren een bijdrage aan het bloementapijt op de Grote Markt, een project van de Stichting Steunfunctie Kunstzinnige Vorming. Een afbeelding van het werk is binnenkort te zien op de kaart 'een bloemengroet van Vlaardingse scholieren' van fotograaf Jan Dulfer.

26 Mevrouw M. Jongejan-Knoester viert haar 100ste verjaardag.

28 Aan de Krabbeplas wordt een functioneel kunstwerk in gebruik genomen. Het 'zitobject' is een cadeau van de Scoutinggroep Maurits aan de Vlaardingse bevolking, ter gelegenheid van het 60-jarig bestaan van die groep twee jaar geleden.

30 Opgeleverd het eerste eco-dak van Vlaardingen. Vetplanten, mossen en kruiden bedekken sinds kort het dak van de blokhut in de heemtuin in de Westwijk. Het dak is bestand tegen droogte, hevige regenval en storm.

Oktober

1 De stadsarcheoloog J.P. ter Brugge wordt per 1 januari provinciaal archeoloog van Utrecht. Hij kwam in 1993 in dienst van de gemeente, waar hij ondanks zijn jonge leeftijd al vele jaren betrokken is bij archeologisch onderzoek.

2 De gemeenteraad benoemt mevrouw A.C. Spindler tot directeur Stadsbeheer.
Deze nieuwe gemeentelijke dienst ontstaat per 1 januari 1997 door fusie van de diensten Stadswerk en Milieu.

4 Jelle de Vries, groenteman in de Kuiperstraat, heeft als eerste het speciaal voor winkeliers ontworpen Vlaardingse fietsenrek voor zijn winkel geplaatst. Het rek kan na sluitingstijd gemakkelijk naar binnen gehaald worden.

Drie bijna zestien meter hoge en ongeveer veertig jaar oude platanen verhuizen van hun plaats voor het Weeshuis naar de Rotterdamseweg. Volgend jaar zomer zal blijken of de bomen kunnen aarden in hun nieuwe omgeving.

5 De watersportvereniging De Bommeer viert het 60-jarig bestaan met een receptie en een schippersbal.

7 Burgemeester L.W. Stam feliciteert mevrouw G. van Rees-Bernhard met haar 101ste verjaardag.

16 Feestelijke opening van De Kikkerpoel aan de Maassluissedijk, een onderdeel van een project voor achthonderd leerlingen van twintig basisscholen. De kinderen gaan de poel schoonmaken, krijgen lessen over kikkers en verdiepen zich in de rol van kikkers in sprookjes.

17 De toren van de brandweer staat in de steigers. Nu bekend is geworden dat na vertrek van de brandweer de kazerne aan de Hoflaan niet hoeft te verdwijnen is tot renovatie besloten.

18 39ste Jamboree On The Air. De scoutinggroep Prinses Irene zendt vanaf de toren van de Grote Kerk, de groep Marnix van Sint Aldegonde laat zich horen vanaf het Scoutcentrum aan de Broekpolderweg en de Allart van Heemstedegroep zendt vanaf het groepshuis aan de Lemsterlandhoeve.

19 In de Grote Kerk jubileumconcert door het Gemengd Rijnmondkoor. Het koor bestaat dit jaar 90 jaar.

Frans Gort neemt na vijftien jaar afscheid als dirigent van het Vlaardings Mannenkoor Orpheus.

22 Vlaardingen krijgt elf zogeheten veiligheids-

assistenten. Zij worden ingezet in de drie stadsdelen met wijkbeheer, Centrum, Holy en Westwijk en hebben een toezichthoudende en hulpverlenende taak. Voorts wil de gemeente starten met een 'CleanTeam'. Het gaat hier om een schoonmaakteam dat incidenteel kan worden ingezet.

24 Met loeiende sirenes staan twee brandweerwagens voor de open brug over de Oude Haven. Gelukkig was het loos alarm. Toch heeft het incident, dat sinds mensenheugenis niet is voorgekomen, de brandweerlieden aan het denken gezet.

26 De houten stadskraan voor het Visserijmuseum officieel in gebruik genomen. Hij herinnert aan het ruim drie eeuwen oude bestaan van een gemeentelijke hijskraan in toen Nederlands grootste vissersplaats.

De in Vlaardingen levende Chinese vluchteling en beeldend kunstenaar Jiang Ne Liang verovert Nederland met zijn schilderkunst. Er zijn momenteel tentoonstellingen van zijn werk in Culemborg, Den Haag en Amsterdam.

27 Overleden in zijn woonplaats Luykgestel de van oorsprong Vlaardingse auteur Arie van der Lugt. De schrijver werd vooral bekend door zijn roman 'God schudde de wateren', naar aanleiding van de watersnoodramp in 1953.

28-1 nov Het dagcentrum voor kinderen De Zonnehof aan de Marnixlaan, een regionaal onderdeel van 'De Hoven' voor mensen met een verstandelijke handicap, viert het 25-jarig bestaan.

Stadskraan werkt weer, 26 oktober.

29 Eén van de linden rond de Grote Kerk door storm geveld. Op een haar na misten de takken van de boom het glas-in-loodraam van de kerk.

Hoge waterstand. Op de Oosthavenkade staan, ondanks waarschuwingen door de politie, vier auto's tot hun portieren in het water.

De Vlaardinger C.J.G. Nederend ontvangt in Bodegraven de onderscheiding van de Stichting Carnegie Heldenfonds voor de redding van moeder en kind uit het water van de Korte Waarder te Nieuwerburg in februari van dit jaar.

30 De nieuwe vestiging van C&A aan de Hoogstraat opent haar deuren. Gelijktijdig sluit het noodonderkomen aan de Korte Hoogstraat, waar het bedrijf veertien maanden gevestigd is geweest.

Het bestuur van de Stichting Samenwerkende Schiedamse en Vlaardingse Ziekenhuizen hebben M. Rooks en G. de Bey benoemd tot locatiedirecteuren van respectievelijk het Holy Ziekenhuis en het Schieland Ziekenhuis. De huidige interimdirecteur Van der Horst neemt na hun aantreden afscheid van het Vlaardingse ziekenhuis.

Het echtpaar D. Vink-B. Kattestaart 65 jaar getrouwd.

November

1 Huldiging Vlaardingse Sportkampioenen 1996.

Amazone Ingrid Langel ontvangt de Vlaardingse sportprijs voor haar derde plaats tijdens het Nederlands kampioenschap dressuur. De nieuwe gemeentelijke prijs voor sportploeg van het jaar gaat naar de zwemploeg VZC.

4 Start van de renovatie van de PLN-woningen in de Westwijk. Het eerste blok aan de Dr Wiardi Beckmansingel moet over vier maanden gereed zijn.

5 Districtschef Carla Hoekstra opent de teletekstpagina van de politieregio Waterweg. Met de pagina's achter het kanaal RD TV kan de politie inwoners van de gemeenten Vlaardingen, Hoek van Holland en Maassluis uitstekend informeren.

Sectorhoofd W.J. v.d. Vliet volgt half november het vertrokken hoofd bibliotheek J. Lamens op in zijn functie. Hij is interim-hoofd zolang de procedure voor de benoeming van een definitief hoofd loopt. J. Lamens is benoemd tot projectleider nieuwe media.

7-17 Vogel Electro World aan de Schiedamseweg viert het 65-jarig bestaan. Begonnen als rijwielzaak is het bedrijf uitgegroeid tot een succesvolle winkel in audio- en videoapparatuur en huishoudelijke apparaten.

8 De gemeenteraad zet zijn voorzitter in het zonnetje. Burgemeester L.W. Stam was vorig jaar twintig jaar burgemeester. Hij begon als burgemeester van Castricum. Daarna ging hij naar Schagen en sinds 1992 is hij burgemeester van Vlaardingen.

9 Eerste Vlaardings Koren Festival in de Grote Kerk, georganiseerd door de Federatie van Vlaardingse Zangverenigingen. Zestien koren, zevenhonderd zangers en zestienhonderd bezoekers zorgen voor een daverend succes.

In de Stadsgehoorzaal presenteert zich de 50-jarige scoutinggroep voor meisjes Viool aan leden en belangstellenden. 'VIOOL' staat voor 'vrede is onze oprechte leus'.

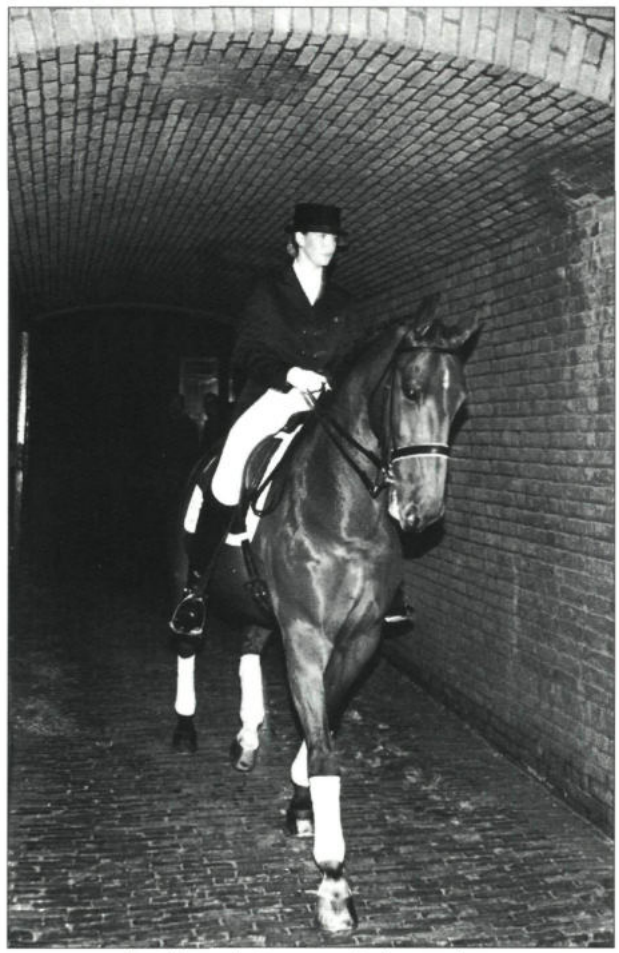

Ingrid Langel wint sportprijs, 1 november.

Tijdens archeologisch onderzoek op het bedrijvenpark Hoogstad vinden archeologen een luizenkam van ca 100 na Christus. Parasietenonderzoek heeft uitgewezen dat er tussen de tanden nog resten van luizen aanwezig zijn. Het gaat om de oudste luizen van Europa.

11 De Stadskraan heeft afscheid genomen van zijn eerste klant, de in 1912 in Vlaardingen gebouwde zeillogger VL 92 Balder. Twee dagen eerder werd zonder probleem de grote mast weer door de kraanmeester in het schip getakeld. Er hebben zich al nieuwe klanten voor de Stadskraan gemeld.

14 Twee weken na de opening van C&A in het centrum is begonnen met de aanleg van de tweede bloementrap, genaamd 'Charlotte'. De kleurrijke granieten trap zal qua stijl niet verschillen van 'Iris', de trap bij de Hema. Inmiddels is door sponsors 830.000 gulden bijeengebracht.

Voor de vierde maal in zijn carrière heeft schermer Jeroen van der Velde de Stoppunttrofee van de schermvereni-

ging Trefpunt Vlaardingen in de wacht gesleept.

In het Campanile Hotel aan de Kethelweg wordt het wereldrecord 'papierslinger-maken' gebroken. Het oude record stond op 55.080 meter. Het nieuwe record is maar liefst 56.080 meter. Initiatiefnemers van deze recordpoging zijn Thea en Ed Hoogwerf, managerechtpaar van het hotel.

Het Unilever Research Laboratorium viert het 40-jarig bestaan. Premier Wim Kok reikt de speciale Unilever Science Awards van ieder 250 duizend gulden uit aan de Britse hoogleraar Kim Nasmyth en de Amerikaanse professoren Linda Buck en Richard Axel.

16 Intocht van Sint Nicolaas, deze keer in een bijzonder 'ouderwets' gezellige sfeer vanwege het 110-jarig bestaan van de organiserende CJV.

18 Brand in de Technische School aan de Deltaweg. Volgens de brandweer is de brand aangestoken.

19 In het Info-centrum Westwijk 2005 overhandigt H. van der Lee, schrijver van het artikel 'Teun de Bruijn, onbetwiste bouwer van Vlaardingen', het eerste exemplaar van het Historisch Jaarboek Vlaardingen 1996 aan D.K. de Bruijn-Vellekoop, weduwe van Teun de Bruijn.

21 Een 38-jarige Vlaardinger heeft bekend op 17 maart de moord op de 44-jarige Dirk Boot te hebben gepleegd. De dader is degene die kort na de moord de politie tipte over een verdachte situatie ter hoogte van de kapsalon aan de Schiedamseweg.

26 Vorig jaar hebben bijna twee miljoen mensen een bezoek gebracht aan de recreatiegebieden Broekpolder, Oeverbos en Krabbeplas. De meeste mensen waren afkomstig uit Vlaardingen. De waardering van de recreanten ligt hoog: als rapportcijfer gemiddeld een 7,8.

Patrimoniums Woningstichting viert het 85-jarig bestaan en de opening van het nieuwe kantoor aan de Schiedamseweg. De geschiedenis van de Vlaardingse woningcorporaties en vooral PW is door historicus Klaas Kornaat vastgelegd in het boekje 'Bouwen aan de stad van morgen'.

27 De gemeente hoopt het illegaal plakken een halt toe te roepen door op vijf plaatsen speciale aanplakborden te plaatsen. Het plakken op andere objecten zal streng worden aangepakt.

28 In het Visserijmuseum ontvangt de Maassluisse historicus A.P. van Vliet de Hoogendijkprijs voor zijn studie over het Maasmondgebied tijdens de Tachtigjarige Oorlog. Voor haar studie over de visserijschilderijen van Jozef Israëls ontvangt D. Dekkers eveneens de prijs.

In het Visserijmuseum presentatie van het fotoboek Van Markt tot Nieuwe Maas in de reeks Tijdsbeeld van Vlaardingen. Het boek is wederom samengesteld door W.C. den Breems en E. van Rongen aan de hand van oude foto's van J.F.H. Roovers.

In Vlaardingen en Schiedam e.o. worden deze week huis-aan-huis 9.000 kaarten verspreid uit protest tegen de voorgenomen aanleg van de A4. Het gaat om een cartoon van tekenaar Len Munnik met een afbeelding van Sinterklaas die de rijksweg tegenhoudt. Men wordt verzocht de kaart op te sturen naar de Tweede-Kamerfractie van de PvdA.

29 Onbekenden hebben deze week graven op de begraafplaats Emaus vernield. Op de oudste begraafplaats van Vlaardingen zijn veertig grafzerken beschadigd, waarvan twaalf ernstig.

December

3 De gemeenteraad heeft unaniem ingestemd met het nieuwe bestemmingsplan voor de Broekpolder. De 'groene long' was oorspronkelijk bestemd voor stadsuitbreiding. Het nieuwe plan maakt verdere ontwikkeling van de Broekpolder tot een groen- en recreatiegebied mogelijk. Woningbouw lijkt hiermee voorlopig van de baan.

4 Op uitnodiging van het Vlaardingse bedrijf European Research Center brengt de president van het Afrikaanse eiland Mauritius een bezoek aan de machinefabriek Fontijne. Voorafgaand wordt de president op het stadhuis ontvangen door burgemeester L.W. Stam.

5 Aan de Dijksteeg onderaan de Maassluissedijk en Westnieuwland zijn de afgelopen week 155 bomen gekapt. Zij moeten wijken voor de bouw van een derde parkeergarage en honderd nieuwbouwwoningen.

Het recreatieschap Midden-Delfland gaat bij de Raad van State in beroep tegen het schrappen uit het streekplan Rijnmond van de vuilstortplaats in het Lickebaertgebied. Reden hiervoor is het missen van bijna zestig miljoen gulden uit inkomsten uit stortgelden.

6 De achtjarige Elise Hoogendam vertegenwoordigt de provincie Zuid-Holland tijdens het '50 jaar UNICEF Gala'. Samen met Liesbeth List zingt zij het lied 'Vrijheid'. Ze is de jongste deelneemster in een rechtstreekse televisie-uitzending van de NCRV.

In de Galerie/Artoteek aan de Oosthavenkade opening van een overzichttentoonstelling van het nieuw aangekochte werk. Tijdens de opening wordt de nieuwe cultuurvlag van Vlaardingen feestelijk in gebruik genomen. De vlag is ontworpen door Peter Dumas.

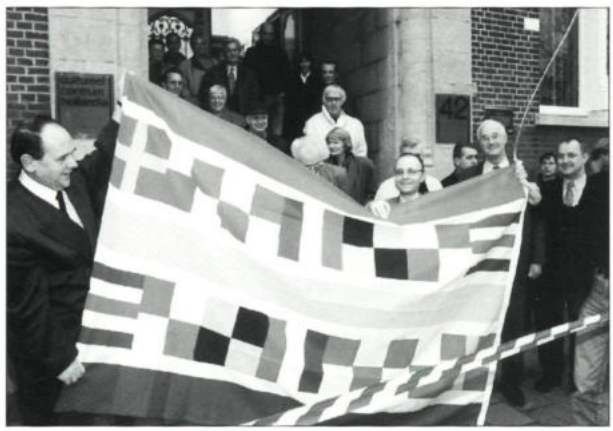

Overleden op 94-jarige leeftijd in zijn woonplaats Zeist A.W. Vos, voormalig tandarts in Vlaardingen.

7 De Bosniër Dino Muhidin neemt na twee jaar afscheid van Vlaardingen. In de privékliniek Holystaete van plastisch chirurg A. Smith kreeg het door granaatsplinters verminkte oorlogsslachtoffer een 'nieuw' gezicht.

Ontsteking van de kerstboomverlichting op de Markt door burgemeester L.W. Stam, voorafgegaan door carillonbespeling door Addie de Jong en een inloopconcert in de Grote Kerk met medewerking van organist Aad Zoutendijk, kerkkoor 'Bethel', jongerenkoor 'Decibel' en de Vlaardingen Band van het Leger des Heils.

10 De Vlaardingse politiek cartoonist Len Munnik heeft deze week de landelijke Inktspotprijs in de wacht gesleept. De tekenaar van spotprenten in onder meer het dagblad Trouw won de jaarlijkse prijs voor zijn cartoon over een Dutchbatsoldaat.

11 De Gemeentelijke Kredietbank Vlaardingen en Schuldhulpverlening van Sociale Zaken gaan met ingang van vandaag samenwerken. Het Bureau Schuldhulpverlening is verhuisd naar de Schiedamseweg.

De Vlaardingse Bea Kluiters, die zich al jaren belangeloos inzet voor de arme bevolking van de Oekraïne, is de afgelopen week hiervoor onderscheiden door de ambassadeur van dat land, Boris Tarasyuk.

12 De Vlaardingse ouder-verkeersbrigadiers worden door C. Hoekstra, districtschef Waterweg van de regiopolitie Rotterdam-Rijnmond, in het zonnetje gezet. De vrijwilligers krijgen een presentje omdat zij in weer en wind hun werk uitvoeren.

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland hebben de Provinciale Landschapspenning 1996 toegekend aan F. Oostrom voor zijn 'belangeloze inzet voor het behoud van het landschap, de natuur en de cultuurhistorie' van Midden-Delfland.

13 In zaal Middelhuyse huldigt de Industriebond FNV 108 jubilarissen. Vier mensen zijn zelfs al zestig jaar lid van de vakbond.

13-15 Tweede Historische Kerstmarkt rond de Grote Kerk, georganiseerd door de Vereniging De Historische Markt. Tijdens de markt start de Rotaryclub Vlaardingen 80 een actie, waarvan het grootste gedeelte van de opbrengst ten goede komt aan de Vlaardingse afdeling van De Zonnebloem.

Gedenkteken oud-Indië militairen, 14 december.

14 Op de begraafplaats Emaus onthulling van het gedenkteken ter nagedachtenis aan elf Vlaardingers. De elf mannen stierven als militairen tijdens de oorlog in Nederlands-Indië. De onthulling wordt verricht door burgemeester L.W. Stam en oud-Indiëganger J. van der Marel.

16 In de grote zaal van bejaardencentrum Vaartland bieden leden van de plaatselijke Rotary Club alleengaande Vlaardingers een kerstdiner aan. Het etentje wordt bereid door de koks van Vaartland. Leden van de Rotaryclub fungeren als kelner.

De tweede bloementrap is open. Onder grote belangstelling onthult Charlotte, naamgeefster van de trap en dochter van kunstenares Wilma Kuil, de plaquette met sponsornamen op de muur naast bloementrap 'Iris'.

17 Kerstconcert in de Grote Kerk door COV Gloria/Toonkunst met muzikale ondersteuning van het meisjeskoor Collegium Voci en de bekende pianist Louis van Dijk.

De Restauratiepenningen van de Historische Vereniging Vlaardingen worden uitgereikt aan Patrimoniums Woningstichting voor het behouden van het Weeshuis, aan F.J. Tinga voor de restauratie van de voormalige burgemeesterswoning aan het Verploegh Chasséplein en aan J. Muda en E. Jansen van Galen voor het behouden van het voormalige pakhuis de Tweeling van Kikkert aan de Oosthavenkade.

18 Officiële opening van de Woonboulevard Vlaardingen op het bedrijventerrein Hoogstad. De boulevard herbergt veertien speciaalzaken op het gebied van woninginrichting.

Een Russische zeeman klimt in de kerstboom op de Markt. De brandweer moet de man uit de boom bevrijden. De Vlaardingse afdeling van D66 kiest B. van Nieuwen-

huizen tot nieuwe voorzitter. Hij staat aan het hoofd van het zeskoppig bestuur, dat onder meer wordt belast met de voorbereiding van de raadsverkiezingen in 1998.

25 Stroomstoring in Vlaardinger-Ambacht. Tussen half zes en zeven uur zitten de kerstvierders zonder licht.

26 In de Joannes de Dooperkerk aan de Hoogstraat is voor de tiende keer een levende kerststal te zien. Honderden bezoekers genieten van een speciaal gelezen en gezongen opvoering.

30 De gemeente krijgt de Gouden Zak van de Vereniging Tegen Milieubederf. Deze prijs wordt toegekend aan een gemeente die zich heeft ingespannen voor het gescheiden inzamelen van huisvuil.

31 Op de Vlaardingse Vaart ziet het de laatste dagen zwart van de mensen. Ook de Westland Toertocht, onder auspiciën van de KNSB, wordt dit jaar voor de tweede keer gereden. Na het ontvangen van de felbegeerde stempel bij Natsec gaan de schaatsers naar bakker Hazenberg voor de bekende 'IJsmoppen'.

HELINIUM

Jaarverslag

Archeologische Werkgroep Helinium

Bestuur

Het bestuur van Helinium bestond in 1996 uit:

O. Dorenbos	voorzitter
J.M. Moree	penningmeester
E. Groen	bibliothecaresse
H.J. Luth	algemeen bestuurslid
P.S. de Wit	secretaris

In 1996 telde Helinium 62 leden en 76 donateurs.

Terra Nigra

Het tijdschrift Terra Nigra is dit jaar 4 maal uitgekomen (het laatste nummer van 1995 kwam in januari 1996 uit). Hierin stonden, naast uitgebreide verslagen van de verschillende activiteiten van Helinium, beschrijvingen van opgravingen van de gemeentelijke archeologische dienst in Vlaardingen en de standaardrubrieken zoals 'mijmeringen' van Kees van den Boogert en uiteraard de serie artikelen van Piet Heinsbroek met commentaar van Matthijs Struijs over de grafmonumenten in de N.H. Kerk in Vlaardingen.

Publiciteit

In 1996 is een nieuwe folder voor Helinium samengesteld en een nieuw logo ontwikkeld. Ook van de AWN is nu een nieuwe folder uit. Door deze ontwikkelingen is het mogelijk ons in de toekomst herkenbaarder en professioneler te presenteren.

Activiteiten

Werkavonden

De werkavonden werden iedere woensdagavond vanaf 19.30 uur gehouden in de werkruimte op 'Hoogstad' aan de Westlandseweg 258 te Vlaardingen. Tijdens de werkavonden werd er onder andere gewassen en gepuzzeld voor de gemeentelijke archeologische dienst. Met name de vondsten uit de opgravingen in het Waaigat van enkele jaren geleden werden verder verwerkt, net als het materiaal dat bij de opgravingen op het Hoogstadterrein was verzameld. Bovendien werd het vondstenarchief bijgewerkt en onderhouden en werd er begonnen met een maquette van Vlaardingen in de Late Steentijd. Maar vooral werden nieuwtjes en kennis uitgewisseld.

Lezingen

In het afgelopen verslagjaar zijn door Helinium een drietal lezingen verzorgd.

Tim de Ridder gaf op 30 januari, na afloop van de jaarvergadering van Helinium, een lezing over de archeologische begeleiding van de rioolwerkzaamheden in de Vlaardingse binnenstad in de zomer van 1995, het onderzoek in de Fransenstraat en de Kuiperstraat.
Op 28 februari was het de beurt aan Okke Dorenbos om de eerste lezing over het thema glas te geven. De lezing 'Wat is glas?' behandelde vragen als: wat is glas, hoe zit het in elkaar, uit welke grondstoffen wordt het gemaakt en wat kun je er mee doen. En natuurlijk ook de vragen wat gebeurt er met glas als het lang in de grond zit en hoe werd glas in het verleden gemaakt.
Cora Laan gaf op 3 april de tweede glas-lezing met het thema 'Drinkglas uit de 18e eeuw en het gebruik ervan'. Aan de hand van 18e eeuws glas, dat vooral in de Vlaardingse bodem gevonden was, ging zij in op de 18e eeuwse drinkcultuur. Het glas was onder meer afkomstig uit de voormalige 'Herberg de Visser' die op de Markt in Vlaardingen heeft gestaan. Bovendien plaatste ze het geheel van het 18e eeuwse glasgebruik in de ontwikkeling van het glas door de eeuwen heen.

Etentje

Op 4 maart heeft een historisch etentje plaatsgevonden. Tijdens het festijn werd de werkruimte omgetoverd tot keuken en zijn diverse recepten uit de Romeinse Tijd en de Middeleeuwen uitgeprobeerd. De animo zowel om het eten te bereiden als om ervan te genieten was groot. Het archeologisch koken belooft een nieuwe activiteit van Helinium te worden.

Workshop restauratie aardewerk

Gedurende twee werkavonden heeft onder leiding van Rein de Graaf een workshop restauratie aardewerk plaatsgevonden.

Excursies

De animo om deel te nemen aan excursies was in 1996 in een aantal gevallen laag. Dit heeft enkele keren geleid tot een afgelasting van een excursie.
Eind augustus/begin september heeft een meerdaagse excursie plaatsgevonden naar België en Duitsland. Tijdens deze excursie zijn onder andere Xanten, Tongeren en Keulen bezocht. De meerdaagse buitenlandse excursie is hiermee een blijvend onderdeel geworden van de activiteiten van Helinium.
In oktober heeft een kleine groep belangstellenden een bezoek gebracht aan Enkhuizen en het aldaar gevestigde Openluchtmuseum. Op deze stralende dag is onder andere de replica van een prehistorische boerderij bezocht en de archeologische verzameling in de oude stadsgevangenis van Enkhuizen.

Opgravingen

Helinium was in 1996 op meerdere locaties actief in Vlaardingen, Schiedam en Maasland. De activiteiten bestonden vooral in het assisteren van officiële instanties bij opgravingen en uit zelfstandig onderzoek.

Maasland

In Maasland is, in samenwerking met de Historische Vereniging Maasland, een aantal plaatsen op archeologische resten onderzocht. Bij Westgaag 100 zijn graafwerkzaamheden in verband met het rooien van een aantal bomen en het verleggen van een sloot gevolgd. Daarbij kwamen wat 18e en 19e eeuwse sporen aan het (dag)licht. Uit de slootbagger kwam bovendien wat materiaal uit de Romeinse tijd te voorschijn. Aan de Heerenstraat werd bij het bekijken van een leidingsleufje in een tuin een aantal voorwerpen uit de 16e eeuw aangetroffen. Op dezelfde plaats werd het booronderzoek rond de Maaslandse N.H. Kerk aangevuld met enkele boringen ten zuiden van de Gaag.

Vlaardingen

In Vlaardingen hebben leden van Helinium meegegraven met de gemeentelijke archeologische dienst. Onder andere bij de opgraving op het industrieterrein Hoogstad. Verder vervolgde de heer Heinsbroek zijn onderzoek naar de grafmonumenten in de N.H. Kerk.

Schiedam

In Schiedam hebben Heliniumleden het BOOR ondersteund bij het archeologisch onderzoek.

Bibliotheek

De bibliotheek op Hoogstad is met 146 boeken uitgebreid.

Tot slot...

De gemeentelijk archeoloog van Vlaardingen, Jeroen ter Brugge, heeft ons eind 1996 verlaten en is provinciaal archeoloog van Utrecht geworden. Gelukkig blijft Jeroen ter Brugge als voorzitter van de stichting die het museum Hoogstad beheert en als gewaardeerd Helinium lid in Vlaardingen actief.

Tim de Ridder gaf op 30 januari, na afloop van de jaarvergadering van Helinium, een lezing over de archeologische begeleiding van de rioolwerkzaamheden in de Vlaardingse binnenstad in de zomer van 1995, het onderzoek in de Fransenstraat en de Kuiperstraat.
Op 28 februari was het de beurt aan Okke Dorenbos om de eerste lezing over het thema glas te geven. De lezing 'Wat is glas?' behandelde vragen als: wat is glas, hoe zit het in elkaar, uit welke grondstoffen wordt het gemaakt en wat kun je er mee doen. En natuurlijk ook de vragen wat gebeurt er met glas als het lang in de grond zit en hoe werd glas in het verleden gemaakt.
Cora Laan gaf op 3 april de tweede glas-lezing met het thema 'Drinkglas uit de 18e eeuw en het gebruik ervan'. Aan de hand van 18e eeuws glas, dat vooral in de Vlaardingse bodem gevonden was, ging zij in op de 18e eeuwse drinkcultuur. Het glas was onder meer afkomstig uit de voormalige 'Herberg de Visser' die op de Markt in Vlaardingen heeft gestaan. Bovendien plaatste ze het geheel van het 18e eeuwse glasgebruik in de ontwikkeling van het glas door de eeuwen heen.

Etentje

Op 4 maart heeft een historisch etentje plaatsgevonden. Tijdens het festijn werd de werkruimte omgetoverd tot keuken en zijn diverse recepten uit de Romeinse Tijd en de Middeleeuwen uitgeprobeerd. De animo zowel om het eten te bereiden als om ervan te genieten was groot. Het archeologisch koken belooft een nieuwe activiteit van Helinium te worden.

Workshop restauratie aardewerk

Gedurende twee werkavonden heeft onder leiding van Rein de Graaf een workshop restauratie aardewerk plaatsgevonden.

Excursies

De animo om deel te nemen aan excursies was in 1996 in een aantal gevallen laag. Dit heeft enkele keren geleid tot een afgelasting van een excursie.
Eind augustus/begin september heeft een meerdaagse excursie plaatsgevonden naar België en Duitsland. Tijdens deze excursie zijn onder andere Xanten, Tongeren en Keulen bezocht. De meerdaagse buitenlandse excursie is hiermee een blijvend onderdeel geworden van de activiteiten van Helinium.
In oktober heeft een kleine groep belangstellenden een bezoek gebracht aan Enkhuizen en het aldaar gevestigde Openluchtmuseum. Op deze stralende dag is onder andere de replica van een prehistorische boerderij bezocht en de archeologische verzameling in de oude stadsgevangenis van Enkhuizen.

Opgravingen

Helinium was in 1996 op meerdere locaties actief in Vlaardingen, Schiedam en Maasland. De activiteiten bestonden vooral in het assisteren van officiële instanties bij opgravingen en uit zelfstandig onderzoek.

Maasland

In Maasland is, in samenwerking met de Historische Vereniging Maasland, een aantal plaatsen op archeologische resten onderzocht. Bij Westgaag 100 zijn graafwerkzaamheden in verband met het rooien van een aantal bomen en het verleggen van een sloot gevolgd. Daarbij kwamen wat 18e en 19e eeuwse sporen aan het (dag)licht. Uit de slootbagger kwam bovendien wat materiaal uit de Romeinse tijd te voorschijn. Aan de Heerenstraat werd bij het bekijken van een leidingsleufje in een tuin een aantal voorwerpen uit de 16e eeuw aangetroffen. Op dezelfde plaats werd het booronderzoek rond de Maaslandse N.H. Kerk aangevuld met enkele boringen ten zuiden van de Gaag.

Vlaardingen

In Vlaardingen hebben leden van Helinium meegegraven met de gemeentelijke archeologische dienst. Onder andere bij de opgraving op het industrieterrein Hoogstad. Verder vervolgde de heer Heinsbroek zijn onderzoek naar de grafmonumenten in de N.H. Kerk.

Schiedam

In Schiedam hebben Heliniumleden het BOOR ondersteund bij het archeologisch onderzoek.

Bibliotheek

De bibliotheek op Hoogstad is met 146 boeken uitgebreid.

Tot slot...

De gemeentelijk archeoloog van Vlaardingen, Jeroen ter Brugge, heeft ons eind 1996 verlaten en is provinciaal archeoloog van Utrecht geworden. Gelukkig blijft Jeroen ter Brugge als voorzitter van de stichting die het museum Hoogstad beheert en als gewaardeerd Helinium lid in Vlaardingen actief.

Jaarverslag

Gemeentelijk Archeoloog

De werkzaamheden die door het Bureau Archeologie en Monumentenzorg in 1996 werden verricht, bestonden uit een groot project (Hoogstad) en vele kleine projecten. De gemeentelijk archeoloog werd in de werkzaamheden bijgestaan door enkele betaalde krachten, vrijwilligers en leden van Helinium. De Stichting Archeologie en Bouwhistorie droeg zorg middels sponsoraanvragen voor geldelijke ondersteuning.

Hoogstad: opnieuw waterstaatkundige werken ontdekt

Tijdens opgravingen op het bedrijventerrein Hoogstad en het volgen van graafwerkzaamheden werden in 1996 maar liefst vijf dammen ontdekt, waarvan twee met een duiker.

De oudste dam kan rond 180 voor Chr. worden gedateerd door middel van C14-dateringen. Deze dam was opgebouwd uit balken die dwars op de kreek waren gelegd en deels waren beschoeid met palen, tussen de balken was grond opgeworpen. Het gaat hier om de oudste damachtige structuur van West-Europa.

Bij de aanleg van een moderne duikerconstructie werd een tweeduizend jaar oudere voorganger aangesneden. Het toeval wilde dat deze oude duiker precies in het verlengde gelegen was van de moderne duiker (zie foto). De duiker bestond uit een halve uitgeholde els die was afgedekt met een eiken plank. Deze eiken plank kon dendrochronologisch op 17 voor Chr. worden gedateerd en behoort daarmee tot één van de oudste duikers van West-Europa. Deze duiker zal worden geconserveerd.

In dezelfde kreek als waarin bovengenoemde duiker lag, werd op circa 9 m afstand een tweede dam aangetroffen. Op wederom circa 9 m afstand kwam een derde dam te voorschijn.

De tweede duiker die in 1996 werd aangetroffen, was in tegenstelling tot de eerder genoemde niet in een kreek aangelegd maar tegen de oeverwal. Vermoedelijk heeft deze duiker een akker- of huisperceel ontwaterd. De duiker bestond uit een uitgeholde boomstam die overging in een koker die bestond uit twee halve (in de lengterichting) uitgeholde boomstammen. Deze wordt op grond van het vondstmateriaal gedateerd rond 100 na Chr.

Tijdens de aanleg van een moderne duikerconstructie werd een 2000 jaar oudere versie ontdekt.
Foto: Bureau Archeologie en Monumentenzorg.

Internationale belangstelling voor Vlaardingse vondsten

Naast het gewone afval, scherven aardewerk en botten, werden ook enige bijzondere voorwerpen ontdekt. In 1995 was een houten voorwerp aangetroffen in de doorbraak van de eerste dam die ontdekt was (zie voor beschrijving van deze dam het jaarverslag over 1994 en 1995). Nader onderzoek en experimenten met een reconstructie maakten duidelijk dat het een boemerang betrof. Deze opzienbarende vondst haalde in 1996 internationaal de pers. Vanuit diverse landen was er belangstelling voor de vondst (Archeologische Rapporten Nr. 5).

Een andere opmerkelijke vondst betrof een berkenhouten luizenkam. Tussen de tanden van de kam bleken nog restanten aanwezig te zijn van luizen, vermoedelijk haarluizen. Niet eerder waren in Europa dergelijke oude luizen aangetroffen.

Onderzoek Hoogstad ten einde

Het onderzoek dat op het zuidwestelijke deel van het Hoogstad-terrein in 1993 van start ging, is in het najaar van 1996 afgerond. In totaal zijn er zeven dammen aangetroffen, waarvan drie met een duiker. Niet alleen behoren deze dammen en duikers tot de oudste van West-Europa, nergens zijn er zoveel bij elkaar gevonden.

De eerste duiker is inmiddels geconserveerd en zal in de loop van 1997 opgesteld worden in Museum Hoogstad. In 1997 wordt het opzienbarende onderzoek verder uitgewerkt en naar verwachting zal er in 1998 een boek verschijnen over de resultaten van het onderzoek.

Opnieuw Romeinse vindplaats ontdekt op Hoogstad

Op het noordoostelijke deel van het terrein is een nieuwe inheems-Romeinse vindplaats ontdekt. Het betreft een oeverwal waarin enige greppels zijn aangetroffen. In deze greppels en aan de flanken van de oeverwal konden scherven uit de 1e en 2e eeuw na Chr. geborgen worden.

Booronderzoek

Rondom het terrein van het Kolpabad zijn boringen uitgezet (Archeologische Rapporten Nr. 4). Dankzij het booronderzoek kon worden aangetoond dat bewoning in het Laat-Neolithicum (Vlaardingen-cultuur, 5000 jaar oud), Late IJzertijd en Romeinse tijd op die plaats aannemelijk is. Naar verwachting zal er in de loop van 1997 archeologisch onderzoek plaatsvinden.

Booronderzoek op het Spirit-terrein heeft ook daar aangetoond dat restanten van de Vlaardingen-cultuur aanwezig zijn.

Kleine projecten

Een kleinschalig onderzoek werd verricht op Kuiperstraat 29. Enkele postmiddeleeuwse muurwerken en een waterput konden worden blootgelegd. Bagger afkomstig uit de Beerhaven leverde laat 19de-eeuws en 20ste-eeuws afval op. Rioleringswerkzaamheden aan de Koningin Wilhelminahaven bracht vergelijkbaar afval aan het licht.

Monumentenzorg

In 1996 is de Gemeentelijke Monumentenverordening door de gemeenteraad vastgesteld. Tevens is de monumentencommissie door de gemeenteraad geïnstalleerd. Deze commissie kwam in genoemd jaar tweemaal bijeen. In nauwe samenwerking met de Facilitaire Dienst werden de restauratiewerkzaamheden van de toren van de Grote Kerk en het torentje van het stadhuis voorbereid.

Het uurwerk in de Bethelkerk is opgeknapt en de antieke klok is vervangen door een nieuw gegoten exemplaar. De oude klok zal terugkeren naar zijn oorspronkelijke plaats: het torentje van het Stadhuis.

Over diverse stedebouwkundige ontwerpen werden cultuurhistorische adviezen gegeven, te weten: Buizengat, Dijksteeg, 't Oude Thuis, Pelmolen. d'Engelsche Boomgaert en de Vlijt. Voor het behoud van de dijkhuisjes, 'Nunquam Perfectum' en het pand Prins Hendrikstraat 29 (de 'Arepol') werd zowel beleidsmatig als inhoudelijk bijgedragen aan de restauratie.

Bouwhistorisch onderzoek

Boerderij Nooit Gedacht werd vlak voor de onontkoombare sloop bouwhistorisch onderzocht.

Straatnaamgeving

Een nieuwe taak van de gemeentelijk archeoloog betreft de straatnaamgeving.

Archeologische Rapporten

In 1996 verschenen twee Archeologische Rapporten, te weten: Archeologische Rapporten Nr. 2, dat handelt over de archeologische begeleiding van de rioleringswerkzaamheden in de Fransen- en de Kuiperstraat, en Archeologische Rapporten Nr. 3, dat over leren schoenen gaat die bij het Waaigat zijn gevonden.

Jaarverslag

Historische Vereniging Vlaardingen

Het jaar 1996 was voor de Historische Vereniging Vlaardingen een relatief rustig jaar. Wat echter niet wil zeggen dat er door de vereniging geen activiteiten werden ontplooid. Om er een aantal te noemen: de voorbereidingen voor de viering van het zesde lustrum, de betrokkenheid bij de Open Monumentendag met als aandachtspunt de 250 jaar oude toren van de Grote Kerk en de toekenning van de Restauratiepenningen 1996 aan de eigenaren van het pand Verploegh Chasséplein 8, het dubbelpakhuis Oosthavenkade 46-47 en het voormalig Weeshuis. De penningen werden uitgereikt door burgemeester L.W. Stam.
Het ledenbestand vertoonde in vergelijking tot het voorgaande jaar een kleine toename. Per 31 december telde de vereniging 1147 leden.

De 29e algemene ledenvergadering werd gehouden op 26 maart in het wijkcentrum Holy. Tijdens deze bijeenkomst werd afscheid genomen van het bestuurslid de heer J.A.C. Mathijssen, en werd mevrouw H.C. Verloop gekozen tot lid van het bestuur.
De reglementair aftredende bestuursleden, de heren W.C. den Breems, A. Ouwendijk en W. van de Wetering werden door de vergadering herkozen.

Het Tijd-Schrift kwam vier maal uit. In nummer 59 werd teruggekeken naar een drietal bedrijven die niet meer bestaan en werd aandacht besteed aan Vlaardingen in de jeugdliteratuur.
Van 'Frans z'n pad' tot Fransenstraat en een archeologische ontdekkingstocht in deze straat en de Kuiperstraat waren de thema's van uitgave 60.
Zaterdagvoetbal in Vlaardingen kwam uitgebreid aan de orde in nummer 61.
De onbekende politicus Gerrit van Kooten en herinneringen aan de Vlaardingse toren vulden nummer 62.

Het lezingenjaar opende met een bijeenkomst in het 40-jarige Delta hotel. Hier vertelde de heer M.P. Zuydgeest over '100 jaar Nieuwe Haven'.
Het onderwerp 'Muziek in Vlaardingen' werd behandeld door de heer T. Stolk. Verrassend was een kort gastoptreden van mevrouw A. Brands, die enkele oude Vlaardingse composities vertolkte.
Na afloop van de algemene ledenvergadering kwamen vier leden van de vereniging aan het woord. Ondersteund

door dia's vertelden zij over de oude paardenmarkt op de Westhavenkade (de heer L.A.M. Bracco Gartner), een bewonersonderzoek Arnold Hoogvlietstraat (de heer J. Anderson), de Kornelis Speelmanstraat (de heer M. Zevenbergen) en de Emmastraat (de heer L. Maat).
Veel publiek trok de filmavond. In het kader van het 'Jaar van het Industrieel Erfgoed' werden er enkele oude bedrijfsfilms vertoond, zoals over Vlaardingen-Oost, Levers Zeep Mij. en De Oude Lijnbaan. Tevens was er aandacht voor (veranderend) Vlaardingen in de jaren '50 met de film 'Vlaardingen koerst op morgen'.

Ter voorbereiding op de voorjaarsexcursie naar Zierikzee belichtte de heer P. Vleugel van de Vereniging Stad en Lande van Schouwen-Duiveland de historie van deze prachtige stad.
Kort voor de Open Monumentendag verhaalde de heer M.A. Struijs over de geschiedenis van de 250-jarige toren van de Grote Kerk.
Meubelfabriek Sprij stond in de vroegere behuizing aan de Westhavenkade centraal in de voordracht van de voormalige directeur van het bedrijf. Na de pauze werd er een oude, vrij onbekende Vlaardingen-film vertoond, die in opdracht van de meubelfabriek door Jan Schaper was gemaakt.
De laatste lezing van het jaar had als onderwerp het leven en werken van de heer Teun de Bruijn, wat werd belicht door de heer H. van der Lee.

De voorjaarsexcursie had Zierikzee tot doel. Door middel van een uitgebreide rondleiding werd kennis gemaakt met het historische centrum van de stad.
Heenvliet werd in het najaar aangedaan. De tuin en de ruïne van het oude Huis en de Hervormde Kerk (14/15e eeuw) werden uitgebreid bezichtigd.

De presentatie van het Historisch Jaarboek Vlaardingen 1996 (20e jaargang) vond plaats in het Informatiecentrum Westwijk, Floris de Vijfdelaan 140. Het eerste exemplaar van het boek werd uitgereikt aan mevrouw D.K. de Bruijn-Vellekoop, weduwe van de 'onbetwiste bouwer van Vlaardingen', de heer Teun de Bruijn en onderwerp van het omvangrijke omslagartikel dat werd geschreven door de heer H. van der Lee. Verder terug in de tijd gaat het verhaal van de heren A. van der Hoek en F.W. Assenberg over grutterijen in Vlaardingen.

De Historische Vereniging Vlaardingen kent vele zeer actieve leden, dankzij wiens inzet wij opnieuw kunnen terugzien op een goed verenigingsjaar.

Jaarverslag

Stadsarchief

Na de verbouwingsperikelen in 1994 en de nasleep ervan in 1995 (herordening depots) leek 1996 het jaar te worden waarin het personeel van het Stadsarchief zich weer ten volle bezig kon gaan houden met zijn taken: het verwerven, conserveren, toegankelijk maken en ter beschikking stellen van archieven.
Dit bleek slechts ten dele het geval te zijn. De stadsarchivaris die eind 1995 officieel voor twee dagen in de week benoemd werd tot hoofd van het Projectbureau Cultuur was de facto gaandeweg het verslagjaar steeds minder in de gelegenheid zijn krachten te wijden aan het archiefwerk. Medio 1996 droeg hij de dagelijkse verantwoording voor het Stadsarchief over aan zijn plaatsvervanger. Gecombineerd met de invoering van de 34-urige werkweek zette deze ontwikkeling een aantal van de hiervoor genoemde taken onder druk, want de dienstverlening aan het publiek komt voor alles. Een gedeeltelijke herbezetting in de persoon van mevr. E.M. van der Zwaal, die één dag in de week studiezaal I bemant, bood enig soelaas. Voor 1997 wordt een definitieve oplossing verwacht.

Nieuwe archiefwet / verworven archieven / inventarisatie

1996 was voor het Stadsarchief (en voor alle andere archiefdiensten in den lande) een bijzonder jaar vanwege de invoering van de nieuwe Archiefwet die de oude van 1962 vervangt. De meest in het oog springende wijziging hierin is de verkorting van de z.g. overbrengingstermijn van 50 naar 20 jaar. Dit impliceert dat alle archieven van gemeentelijke diensten en bedrijven van vóór 1970 naar het Stadsarchief zijn overgebracht. Om die reden werd in het verslagjaar o.a. het archief van de secretarie over de periode 1963-1969 in het depot van het Stadsarchief opgenomen. Een selectie uit de overige aanwinsten van 1996:

Archieven van overheidsinstellingen

- Gemeentepolitie, 1980-1993 (aanvulling);
- Gemeentelijke Licht- en Waterbedrijven, later GEWB, later ENECO, 1981-1991 (aanvulling);

Archieven van niet-overheidsinstellingen

- Liefde en Vrede's Turnclub, Gymnastiekvereniging Liefde voor Turnen (LVT), 1928-1987;
- Betz & Van Heyst's Handelsmaatschappij, 1897-1954 (aanvulling);
- Machinefabriek W. Houdijk, 1902-1976;
- Stichting Coerke, Coördinatiepunt Emancipatie Vlaardingen, Vereniging Vlaardings Vrouwenhuis, voor-

bereidingsgroep Vrouwen oriënteren zich in de samenleving, 1975-1994;
- Vlaardingse Vrijwillige Brandweerliedenvereniging Door Oefening Vaardig, 1930-1980.
Vele van deze en andere archieven werden d.m.v. een plaatsingslijst of een inventaris toegankelijk gemaakt.

Bibliotheek

Aan de hand van het criterium 'door Vlaardingers en/of over Vlaardingen/Vlaardingers' werden eigenlijk alle hier onder vallende nieuwe publicaties ten dienste van de bibliotheek aangeschaft. Daarnaast werd de bibliotheek verrijkt met een aantal historische werken over Holland en met uitgaven op genealogisch gebied.

Topografisch-Historische Atlas

Een groot aantal particuliere schenkers verblijdde het archief met originele foto's, reproducties en soms zelfs complete foto-albums. Bovendien werd een aantal keren een serie kleurenfoto's aangekocht. Vermeldenswaard zijn een serie over het Kolpabad, dat op het punt staat te verdwijnen en een omvangrijke reeks foto's van het nieuwe stadshart (o.a. de Spaanse c.q. bloementrappen). Verder werd 'de Atlas' weer een zeefdruk van Peter Dumas rijker, voorstellende de Visbank aan de Westhavenplaats.

Restauratie

De unieke serie Vlaardingse advertentiebladen (1892-1918) onderging een intensieve en daardoor kostbare restauratie. De bladen zijn nu weer zonder gevaar voor onherstelbare beschadigingen te raadplegen.
Verder werden o.a. twaalf 18e eeuwse delen uit het archief van de gemeente Maassluis gerestaureerd.

Indicering ten dienste van bezoekers

'Megaprojecten' waaraan archiefmedewerkers en vrijwilligers veel tijd besteden betreffen sinds jaar en dag het maken van (nadere) toegangen op archiefbronnen, bibliotheek en fotocollectie. Deze trouwe vrijwilligers die veel dank verschuldigd is, mogen hier wel eens bij name genoemd worden. Het zijn de heren J. Borsboom (foto's en monsterrollen), C.B. de Jong (oud- en rechterlijk archief) en M.P. Zuydgeest (correspondentie gemeenteraad). Het aantal bezoekers dat mede dankzij de nadere toegangen gebruik maakte van de archieven en verzamelingen bedroeg 2.520 (1995: 2.372).

De in 1996 jubilerende Vlaardingse toren, in 1960 afgebeeld door Jan Wilmar (pentekening uit de collectie van het Stadsarchief).

Tentoonstellingen en publicaties

In september werd het 250-jarig bestaan van de toren van de Grote Kerk groots gevierd. Het Stadsarchief was nauw betrokken bij de organisatie van de festiviteiten en leverde hiervoor bovendien een drietal exposities.
In november en december werd het archief overspoeld door honderden scholieren (ca 9-14 jaar) die daar een grote tentoonstelling over Floris V kwamen bekijken. De reacties waren overweldigend en stimulerend.
De in het archiefjubileumjaar 1995 begonnen serie 'Oud nieuws' in Groot Vlaardingen werd op verzoek van de krant wegens succes geprolongeerd. Wekelijks worden in de dinsdageditie enkele krantenberichten van precies honderd jaar geleden afgedrukt. De blijvende actualiteit is vaak verbluffend.

Jaarverslag

Streekmuseum Jan Anderson

'Tentoonstellen en conserveren is vooruitzien'; onder dit motto werden gesprekken gestart die beogen de drie Vlaardingse musea bij elkaar te brengen in het centrum van de stad. Doel is om ze, met behoud van de eigen identiteit, op meer uren open te stellen, de collecties beter te waarborgen en het tentoonstellings-culturele klimaat door bundeling te versterken.
Dit jaar is door tientallen musea en instellingen gebruik gemaakt van onze collectie. Het Schoolmuseum Rotterdam en daarna het Goois museum leenden albums Amicorum en poëzie-albums; aardewerk ging naar het Gemeentemuseum Maassluis en het museum Het Tramstation Schipluiden, speelgoed naar het museum in Maasland en het Streekmuseum Krimpen a/d IJssel en archeologisch kinderspeelgoed naar het Noord-Brabants museum. Kerstversiering en -boekjes naar het Schevenings museum en een tiental voorwerpen over de haringvisserij naar de in 1997 in Schiedam te houden grote tentoonstelling over de Gouden Eeuw. Ook werd middeleeuws speelgoed geïnventariseerd door de universiteit van Nijmegen en hetzelfde gebeurde met de pelgrimstekens door museum Boymans van Beuningen.
Voor het 50-jarig jubileum van de PvdA en het 250-jarig bestaan van de toren van de Grote Kerk te Vlaardingen werden foto's, papieren en een model afgestaan. Illustraties werden verstrekt voor publicaties over de grutterij, de brandweer en de scheepswerven van Vlaardingen, het Hofsingel Ziekenhuis, het zaterdagmiddagvoetbal en een verjaardagskalender met nog herkenbare oude plekjes in Vlaardingen met tekeningen van de hand van Paul Westerdijk. Klederdrachtonderdelen werden uitgeleend voor de revue 'De zee is ons land'.
De Shell maakte opnamen voor een film over veiligheid, de Rotterdamse Stads-TV maakte een uitzending over het Buizengat en Radio Rijnmond een uitzending over onze keukententoonstelling. Peter de Jong presenteerde tenslotte zijn boekje over Vlaardingen in het museum.

Konden we het vorige jaar melden dat er 300 bezoekers meer dan het jaar daarvoor de weg naar het museum vonden (totaal 3200), dit jaar bleef het aantal steken op 2324. Mogelijke oorzaken kunnen gezocht worden in een zekere museum-moeheid, het feit dat er geen WO II-tentoonstelling was en met name de verbouwing van het woonhuisgedeelte slokte veel energie en werkkracht, die niet aangewend kon worden voor de organisatie van tentoon-

stellingen, op. Buiten de openingstijden bezochten een twintigtal groepen en een viertal bruidsparen onze instelling.

Acht restaurateurs hebben dertien voorwerpen weer in goede staat gebracht, waaronder een hoedendoos en de waag uit 1683, die van touwen en weegschalen werd voorzien door Max Thurmer.

147 losse foto's en ansichtkaarten werden aangeworven, alsmede een album met prentbriefkaarten van oud-Rotterdam.

De voorwerpencollectie werd uitgebreid met 751 stuks. De afdeling Vlaardingen werd verrijkt met een duwslee gemaakt door timmerman Van Vliet van de Kortedijk, een zilveren legpenning van de Pelmolen, vatenstempels van de fa. Joh. Hoogendijk, spaardozen voor schoolsparen, een gebakskist van patisserie Royal, twee sets boterschaapjes, een tegel van de oude Lijnbaan, het Avondmaalsstel van het kerkje in de Dijksteeg/Weeshuisgebouw, 60 voorwerpen van apotheker Walrave via de laatste apotheker daar, J.A. v.d. Pol, en het bord 'kernwapenvrije gemeente'.

De bibliotheek werd uitgebreid met 318 werken, met boeken over het laterinaire gebeuren, trotseerloodjes, Fries kerfsnee-aardewerk, Oranje-aardewerk en affiches en de na-oorlogse gebruiksvoorwerpen van Blokker. Veel boeken hadden Vlaardingen als onderwerp: oude luchtfoto's, het Hofsingel Ziekenhuis, Patrimonium's Woningstichting, de Geuzen en het nieuwe bewonerscentrum De Heemstede (op de grond van de voormalige ridderhofstad Holy). Van de oudere boeken kunnen genoemd worden een 7e druk van A. Hoogvliets 'Abraham de Aartsvader' uit 1762, de Haegsche Princelijke Almanac uit 1789, een 'nuttig leesboekje' van J. de Vries uit 1854 en een verzameling 'nieuwe' gezelschapsspellen uit 1864.

De prenten- en drukwerkcollectie werd uitgebreid met o.a. een ingelijst gedicht voor de klokkenluider Van Galen Last, een zestal exemplaren van het dagblad Voorwaarts (voorjaar 1940), een brief van een onderduiker van het Narcisplein en twee Joodse persoonsbewijzen. Verder brieven van een ex-Geus uit het concentratiekamp Zweibrücken.
Lezingen werden gehouden over de geschiedenis van de Arnold Hoogvlietstraat, voordrachten bij de VVV-cursus 'Ken uw stad' en er werd gejureerd bij een antieke auto- en motorhappening. Op Koninginnedag werd in de hal van het oude Stadhuis een expositie verzorgd over feesten in Vlaardingen en tijdens het Haring- en Bierfeest werd een tentoonstelling gehouden over oude ambachten in Vlaardingen.

Iedere zaterdag en eerste zondag van de maand verleenden leden van het Serviceteam van de VVV o.l.v. coördinator P. Dingenouts suppoostdiensten en nam het echtpaar Anderson het voortouw.